LATVIJA
Latvian Newspaper
Nr. 14 (458) Febr. 17, 1951
Publisher: Jānis Niedra, Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9—7, Phone Augustdorf 02. Printer: Weilheimer Druckerei G. m. b. H., Weilheim (Obb.). Published twice weekly.
Circulation 11.000.
Sponsor — International Refugee Organization.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 14 (458)
Sestdien, 1951. g. 17. febr.
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenā redaktora v. i. Maksis Cuilītis. Redaktori: P. Kliāns, V. Lesiņš, E. Raisters, L. Svarcs. Apgāda saimniecības vadītājs A. Āboliņš. Austrālijas redakcijas vadītājs A. Smits (31, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia). Redakcijas adr.: (13b) Grafenaschau (Obb.), DP Camp.

Ečesons brīdina, aicina un atsauc

Vašingtona (ll). — Kārtējā preses konferencē trešdien ASV ārlietu ministrs Ečesons pasvītroja, ka komūnistu uzbrukums Jugoslavijai nopietni apdraudēšot pasaules mieru. Acumirklī viņš nevarot tuvāk izteikties par to, ko darīs ASV gadījumā, ja pavasarī Jugoslavijai uzbruktu satelītu valstis. Ečesons aicināja visu zemju komūnistus padomāt par savas zemes labklājību un līdzīgi itaļu komūnistu grupai atšķelties no Maskavas.

Ečesons katēgoriski atsauca baumas, it kā ASV nodomājusi iesniegt Pad. savienībai priekšlikumus par Vācijas neitralitāti. Šādām baumām neesot nekāda reāla pamata. Sav. valstis savukārt negribot ieteikt arī vācu vienību organizēšanu Eiropas aizsardzībai, iekāms vācieši paši izteiks vēlēšanos šādu vienību uzstādīšanai.

Mīkstināti iecelošanas noteikumi ASV

Stutgarte (sl). — Stutgartes radio ceturtdien ziņoja, ka ar š. g. 1. martu mīkstināti iecelošanas noteikumi ASV. Vašingtonas DP komisijas priekšsēdis Džibsons, kas patlaban uzturoties Frankfurtē, radiofona pārstāvim izteicies, ka turpmāk **nominālā piederība** nacionālsocialistiskai vai fašistiskai organizācijai nebūšot šķērslis iecelošanā Sav. valstīs.

Džibsons, kā zināms, teradies Eiropā, lai novērstu šķēršļus, kas kavē un novilcina pārvietoto personu izcelošanu.

Tito negaida karu

Pieci punkti, kas attur austrumus no uzbrukuma šajā pavasarī – ASV diplomātiska ofensīva miera saglabāšanai

Belgrade (ld). — Pēc apspriedēm ar Tito un Jugoslavijas ārlietu ministru Kardeļu ASV ārlietu ministrijas Eiropas nodaļas viceministrs Perkinss trešdien izteicās, ka Jugoslavijas valsts galva šajā pavasarī negaida uzbrukumu no austrumiem. Arī Perkinsa paša pārliecība ir, ka šis pavasaris karu nenesīs. Tālāk Perkins preses pārstāvjiem paskaidroja, ka rietumu sabiedrotie patlaban nopietni apsver ko darīt gadījumā, ja kominforma valstis uzbruktu Jugoslavijai.

New York Times diplomātiskais korespondents Džēms Ristons apgalvo, ka ASV ievadījušas diplomātisku ofensīvu, lai Maskavu un tās trabantus atbaidītu no Korejas dēkai līdzīga pasākuma. Pie šīs ofensīvas pieskaitāms Perkinsa Belgrades apciemojums, ASV aviācijas viceministra Finletera Turcijas apmeklējums, plašie manevri Vidusjūrā, kā arī atombumbu mēģinājumi Nevadā. Perkinss savus optimistiskos apgalvojumus pamato ne vien ar paša Tuvo austrumu ceļojumā gūtiem iespaidiem, bet ar informāciju, ko viņš saņēmis apspriedēs ar ASV misiju vadītājiem valstīs aiz dzelzs priekškara — Pad. savienībā, Polijā, Čechoslovakijā, Ungārijā un Rumānijā. Šo konferenci, kas notika Parīzē New York Herald Tribune līdzstrādnieks izmantojis sarunām ar amerikāņu diplomātiem no satelītvalstu galvaspilsētām un sniedza plašākā rakstā savus secinājumus, kas ir visai interesanti.

Galvenie no šiem secinājumiem ir: pirmkārt, Maskavas satelītvalstis vēl neplāno karu pret Jugoslaviju jau šai pavasarī vai vasarā; otrkārt, nav cerību uz drīzu un atklātu sacelšanos pret satelītu komūnistiskajām valdībām; treškārt, konstatējams, ka komūnistiem ļoti lielā mērā sekmējušies jaunuzbūves projekti, bet tie izmisuši meklē ceļus, kā pacelt produkciju rūpnīcās un lauksaimniecībā. Amerikāņu diplomāti ir vienis prātis, ka karu Eiropā ievadītu satelītarmiju uzbrukums Jugoslavijai. Tā kā drīzam šādam uzbrukumam nevar saskatīt nekādu pazīmju, tad tālākais secinājums ir, ka Eiropai vēl nedraud drīza kara briesmas.

Herald Tribune līdzstrādnieks apgaismo piecus galvenos iemeslus, kas šādu uzskatu šķiet pamatojam. Vispirms kominforma kampaņa pret Tito zaudējusi daļu asuma. Sagatavojoties invāzijai Jugoslavijā, turpretim, varētu sagaidīt tieši šīs kominforma propagandas kampaņas ārkārtīgu pastiprināšanos.

Otrkārt, amerikāņu diplomāti nav varējuši vērot nekādas pazīmes, ka Maskavas satelīti gatavo mobilizāciju tūlītējam karam. Kaut gan šai ziņā ir grūti uzņemties garantijas, tomēr jāpieņem, ka šāda gatavošanās nevarētu palikt absolūti noslēpta. Ir gan zināms, ka pagājušā gadā pastiprināta kara materiālu rūpniecība šais valstīs un ka Ungārijas, Rumānijas un Bulgārijas armija apmēru ziņā

(Turpinājums 8. lpp.)

Latviešu zemnieks briesmās

Vēsture māca, ka tikai tās tautas — arī rūpniecības valstis — spēj izturēt dzīves nežēlīgo konkurenci, kuru lauksaimniecība bijusi stipra. Veselīga zemnieku kārta izšķirīgi ietekmē kā katras tautas saimnieciskos un fiziskos, tā arī garīgos un morālos spēkus. Latviešu zemnieks tēvzemē ir nāves briesmās, un nav mūsu spēkos līdzēt komūnisma šņaugos mirstošajam Latvijas arājam. Bet arī līdzšinējā pieredze trimdā runā baigu valodu: arī še latviešu zemnieks izmirst! To veicina dolars un bēgšana no laukiem uz pilsētām. Dolaru skāvienos slīkst tautas dižākās vērtības — uzņēmība, izturība, ticība sev, darba prieks un gars...

Pavirši raugoties, nevarētu būt iebildumu, ka latviešu zemnieks izvēlējies labāk atalgotu darbu un dzīvi pilsētā, šķietami gaišākas nākotnes nodrošināšanai. Bet dolari vien nedod dzīves jēgas augstāko piepildījumu; ar tiem vien mums Latviju neatjaunot. Nevis nauda, bet gadu simteņiem svētītājā zemes darbā izkoptie fiziskie, garīgie un morālie spēki bija tie, kas mums palīdzēja pārciest ilgos atkarības gadus, valrākas trimdas un tikt pie savas patstāvīgas valsts. Nevien nauda, bet zemnieka gars ir tas, kas veidojis mūsu tautu. Un šodien, trimdā, šis gars lēni mirst, jo nauda aizvilina latviešu zemes arāju uz pilsētām, veicina urbanizāciju.

Tā ir vēl bīstamāka par asimilāciju, jo veicina ne vien to, bet arī vitālo spēku pagurumu un citas civilizācijas jaunās blakus parādības, apdraudēdama morāli, darba prieku un cilvēka garu, un laika plūdumā radīdama sociāli neapmierinātu un nabadzīgu ļaužu masu — augligu zemi komūnisma viltus idejām. Launākais tas, ka urbanizācijas negatīvās ietekmes attīstās ļoti lēni — zem kultūras un pārticības maskas. Mazāk jaunuma tā nodara pirmajai, zemes svētības, spēka un gara bagātajai zemnieku paaudzei; bet īstās cietējas ir nākošās paaudzes, kur urbanizācijas jaunie iespaidi iedarbojas tieši — ģeometriskā progresijā.

Arī Latvijas neatkarības laikos urbanizācijas jaunās ietekmes attīstījās lielā ātrumā, un tas notika jau otrās paaudzes laikā! Par laimi Kārļa Ulmaņa agrārpolitika šo slimību mēģināja apkarot jau tās attīstības sākumā. Un arī vēl tagad, trimdā, bojā neaizies mūsu zemnieku nobriedusī paaudze. Bet kā būs ar mūsu jauno paaudzi — Latvijas nākotni? Kā būs ar mūsu pērli — Latvijas zemnieci? Izredzes ir jaunas: tās draud aprīt pilsētu spožās, viltīgās ugunis. Un vai bez latviešu jaunatnes un sievietes palīdzības mēs spēsim atjaunot savas izpostītās dzimtenes lauksaimniecību? — Nē!

Un kā ar Tevi pašu — Latvijas zemes arāj? Vai Tev pietiks garīgā spēka un enerģijas pārdzīvot ielīgstošo trimdu? Vai Tu jutīsies apmierināts Toronto priekšpilsētā, Ņujorkas debesskrāpja pajumtē vai Sidnejas fabrikā — nejuzdams paša artās zemes smaržu, neredzēdams rīta rasas sudrabu mirdzam paša sētājā sarkanbaltajā ābolinā? Pārbaudi savu vēl veselo garu un sirdsapziņu! Pārdomā, vai ir vērts par naudu pārdot savu ģimeni — Latvijas un Tavu pašu nākotni? Uzklausi savu ilgajos trimdas gados un nometnēs nomākto asins balsi! Tā sauc — atpakaļ pie zemes...

Trimda ielīgst. Izšķirošu notikumu priekšvakarā lauksaimniecības konjunktūra visos kontinentos ir augsta. Laukos krīzes nebūs. Naudas vērtība kritīsies, pārtikas vērtība celsies. Būs viegli atmaksāt aizņēmumus. Urbanizācijas un kara draudos visas valstis veicina lauksaimniecības nostiprināšanos ar mazprocentīgiem ilgtermiņa aizdevumiem, tirgus un cenu stabilizāciju. Izmanto šīs iespējas un pilsētās uzkrātos līdzekļus sava kaktiņa, sava stūrīša zemes iegādei. Izmanto tās sevis, savas ģimenes, savu bērnu un Latvijas nākotnes saglabāšanai!

Agr. A. Jessens

DP BEĻĢIJĀ IEKĀRTOJUŠI NELEGĀLU „UKRAINAS BALSS" RAIDĪTĀJU

Vervjē (mr). — Beļģu policija apcietinājusi divas pārvietotās personas, kas apsūdzētas par nelegāla radio raidītāja iekārtošanu un izmantošanu. Pēc Reutera ziņām, slepenā raidstacija, kuras jauda gan nav bijusi liela, noraidījusi ik dienas kārtēju programmu. Raidītājs pats sevi apzīmējis par „Ukrainas balsi".

Divas jaunas fabrikas tanku ražošanai un divkāršoti izdevumi lidmašīnu būvēm

Londona (eo). — **Lielbritānijas aizsardzības ministrs Šinvels trešdien, ievadot debates apakšnamā par aizsardzības budžetu, paziņoja, ka Anglija savus bruņotos spēkus Vācijā palielinās no divi uz četrām divīzijām. Tāpat pastiprināšot kontinenta aviācijas sastāvu ar jauniem turboiznīcinātājiem un bumbvežu vienībām.**

Martā Vācijā ieradīsies 11. angļu tanku divīzija, bet vasarā vēl otra divīzija, teica Šinvels, runādams par Eiropas bruņoto spēku stiprināšanu, kur Anglijai jāpierādot sava labā griba. Tālāk ministrs ziņoja, ka patlaban Lielbritānijā ceļot divas jaunas tanku fabrikas, kā arī plašas darbnīcas modernāko turbomotoru būvei. Ievērojami paplašinot angļu 50 t tanku Centurion ražošanu. Šis tanku tips esot pārākais visā pasaulē. Līdzekļi lidmašīnu būvēm dubultoti. Vēl šogad karaliskās gaisa flotes rīcībā nodos jauno iznīcinātāju Venom, kas sevišķi piemērots ienaidnieka lidmašīnu apkarošanai. Tāpat Anglija pasūtinājusi zināmu skaitu pasaules ātrāko iznīcinātāju — amerikāņu Sabre (F86) tipa — Savienotajās valstīs. Sākta arī divmotorīgu turbobumbvežu Canberra pastiprināta ražošana. Gandrīz visas iznīcinātāju eskadriļas jau apgādātas ar turbomotoriem. Tuvākā laikā ar tiem apgādās arī bumbvežu eskadriļas. Supercietokšņu aizstāšanai pasūtināti četrmotorīgi turbobumbveži.

ASV armijas ģenerālštāba šefs ģen. Kollinss otrdien preses pārstāvjiem izteicās, ka līdz 1. jūlijam Sav. valstu rīcībā būs 24 aktīvas divīzijas, pret astoņām, kas tām bija Korejas kara sākumā.

AUSTRUMBERLĪNES POLICIJA APCIETINA BIJ. KRIEVIJAS PAVALSTNIEKUS

Berlīne (al). — Berliner Stadtblatt ziņo, ka pēdējās dienās austrumsektorā apcietinātas vairākas krievietes, kas apprecējušās ar vāciešiem un pa lielākai daļai atstājušas Krieviju jau pirms 30 gadiem. Visas apcietinātās bija Vācijas pavalstnieces. Laikraksts tālāk ziņo, ka austrumjoslas valsts drošības ministrijā sastādīti saraksti par visiem tiem Berlīnes rietumu sektoru iedzīvotājiem, kam krieviska izcelšanās.

Ievadīta Francijas-Itālijas tuvināšanās

Santa Margerita (la). — Franču un itaļu konference, kurā bez abu valstu ministru prezidentiem piedalījās arī ārlietu ministri un lielāks skaits saimniecisku un politisku lietpratēju, beidzās otrdienas vakarā. Beigu komunikē, ko trešdien publicēja abu valstu galvaspilsētās, teikts, ka Francija un Itālija vienojušās par sadarbību vienotās Eiropas un Atlantika pakta ietvaros. Abas zemes vienojušās par kopīgu un saskaņotu rīcību Eiropas armijas un Vācijas apbruņošanās plāksnē. Tās apņēmušās starptautiskos strīdus jautājumos saskaņot viedokļus un politiskos jautājumos neizšķirt bez savstarpējas informēšanās.

Tiklab franču kā itaļu oficiālās aprindas pauž apmierinājumu par sanāksmes rezultātiem. Abi ministru prezidenti preses pārstāvjiem izteikušies, ka viņu valdību pārstāvji turpmāk sastapsies regulāri un bieži, lai kopīgiem spēkiem radītu lielāku dzīvību Eiropas ūnijas reālizēšanā. Abu valstu pārstāvji vienojušies arī par veselu virkni sīkākiem jautājumiem, piem., itaļu ieceļošanu Francijā, Italijas interešu aizstāvēšanu jēlvielu sadalē, Francijas dzelzs rūdas ievešanu Italijā u. t. t.

Jugoslavijas ekskaralis Pēteris un krievu bēgļi Bavārijā piesola Eizenhaueram 29.000 vīru leģionam

Parīze (md). — Daily Mail Parīzes korespondents ziņo, ka Jugoslavijas ekskaralim Pēterim esot rīcībā 25.000 pirmklasīgu, rietumiem uzticīgu cīnītāju, kas tagad kā bēgļi dzīvo Anglijā un citās valstīs, bet kas varētu stāties Atlantika pakta valstu rīcībā kā ārzemnieku leģions. Ekskaralis šai jautājumā esot kontaktā ar amerikāņu senātoru Džonsonu, kas ieteic šādu leģionu dibināt. Lielākā daļa no Pēterim uzticīgajiem jugoslaviem pēdējā karā jau esot cīnījušies kopā ar rietumu sabiedrotiem. Ekskaralis esot gatavs organizēt īpašu divīziju, bet kara gadījumā arī pats nekavējoties stāties UN spēku rīcībā.

Tai pašā laikā no Minchenes ziņo, ka ģenerālim Eizenhaueram nosūtīts krievu bēgļu piedāvājums sastādīt 4000 vīru lielu „komūnisma upuru brigādi". Minchenē ir Komūnisma upuru līgas miteklis. Līgu vada Dr. Kosarevs. Līgas biedri sastādās no Pad. savienības un Maskavas satelītvalstu bēgļiem, kas šai Bavārijas daļā izveidojuši sava veida „mazo Krieviju". Minchenē pastāv pavisam ap 30 krievu, gruzīņu, ukraiņu, kaukaziešu uc. organizācijas. „Mūsu piedāvājums Eizenhaueram ir pavisam nopietns," izteicās Dr. Kosarevs. „Mums arī ir visi vajadzīgie virsnieki un lietpratēji, un brigādes rindās stātos tūkstoši brīvprātīgo, kas tagad strādā Bavārijas laukos un pilsētās. Dodiet tikai mums ieročus un atļauju, un jums būs brigāde, kas gatava cīnīties sirdīgāk par visiem karaspēkiem Eiropā."

ASV senāta ārkārtējā komisija tikko pieņēmusi likumprojektu, kas atļauj aizsardzības ministrijai mobilizēt 5 gadus no vietas pa 25.000 ārzemnieku katru gadu. Ārzemnieku kopskaits amerikāņu armijā nedrīkstētu pārsniegt 125.000. Komisija pieņēmusi arī likumprojektu, kas paredz 18 g. veco ASV pilsoņu iesaukšanu divgadīgam militāram dienestam.

Dienvidkorejiešu invāzija pie Vonsanas

Tokio (eo). — Atvaires kaujas Korejas frontes dienvidus daļā sasniegušas kulmināciju. Posmā starp Šipongu un Hengsongu UN pozicijām uzbrūk ķīniešu un ziemeļkorejiešu vienības, kuru stiprumu vērtē uz 100.000—170.000. Par cīņu niknumu liecina tas, ka kāda svarīga augstiene pie Vonšinas mainījusi saimnieku 4 reizes. Līdz ceturtdienai visus komūnistu ielaušanās mēģinājumus atsita. Dienvidkorejiešu flotes vienības trešdien izcēlās malā netālu no ostas pilsētas Vonsanas — 140 km uz ziemeļiem no 38. platuma grada. — Pēc pēdējām ziņām invāzijas trupas bija ielauzušās Vonsanas priekšpilsētās. Amerikāņi šai akcijā nepiedalījās.

Seulas sektorā ienaidnieka spēki ievērojami pastiprinājušies, bet līdzšinējie komūnistu pretuzbrukumi palikuši tomēr bez sekmēm.

Amerikāņi veido gaisa bāzu tīklu ap Eiropu

Londona (gr.). — Daily Mail korespondents no Vašingtonas ziņo, ka ASV paredz izveidot aviācijas bāzu virkni pāri visai Afrikai, varbūt līdz pat Turcijai. Šīs bazes būtu drošas arī eventuāla padomju iebrukuma gadījumā Rietumeiropā, un no tām būtu iespējami aviācijas triecieni pret Pad. savienību un tās satelītiem Austrumeiropā. Septiņas aviācijas bazes, ko ASV tikko sev nodrošinājusi franču Marokā, arī ietilpst šai kopīgajā plānā. Arī Anglijai lūgtas tiesības novietot amerikāņu lidmašīnas un personālu 14 britu bazēs Tuvajos austrumos.

Amerikāņu aviācijas ministrs Finleters nesen privātās sarunās ar kongresa locekļiem izteicās, ka ar lielajiem B-36 un B-52 tipa bumbvežiem gan iespējami tieši triecieni no ASV pret Pad. savienību, bet vidējā tipa „supercietokšņi" un B-47 tipa turbobumbveži tomēr paliks amerikāņu galvenie ieroči stratēģiskai bombardēšanai, un tiem vajadzīgas tuvākas bazes. Finletera apmeklējumam Turcijā arī bija jānoskaidro iespējas amerikāņu gaisa bāzu ierikošanai šai izdevīgajā apgabalā, kas piemērots triecienam ne vien pret Pad. savienību, bet arī pret Rumānijas naftas laukiem un citām svarīgām vietām.

25.000 bezvārda galvojumu uz ASV

IRO publiskās informācijas birojs Frankfurtē ziņo, ka ASV paredzējusi 25.000 bezvārda galvojumu darbam sekojošās nozarēs un profesijās: raktuvju strādniekiem, mechaniķiem, darba rīku gatavotājiem, alvas un varkaļiem, plākšņu metalla apstrādātājiem, veidotājiem, velmētājiem uc. metallstrādniekiem, būvstrādniekiem, kokrūpniecības strādniekiem, ārstiem, veterinārārstiem, zēlsirdīgām māsām, laboratoriju tehniķiem, tehniskiem zīmētājiem, elektro- un mašīninženieriem, drēbniekiem un laukstrādniekiem. Bezbērnu pāri var dabūt kombinētu darbu mājsaimniecībā.

Interesentiem personīgi vai ar rakstu nekavējoties jāpieteicas tuvākajā IRO migrācijas birojā, NCWC vai DP komisijas birojos. IRO birojs Frankfurtē caurskatīs tikai Lielhesenē dzīvojošo DP iesniegumus.

Parīzē spriež par Eiropas armiju

Parīze (ll). — Ceturtdien Francijas ārlietu ministrijas telpās sākās apspriedes par Eiropas armiju. Oficiālos pārstāvjus uz sanāksmi sūtījušas Italija, Beļģija, Luksemburga un Rietumvācija, kas jau iepriekš principā pievienojušās apspriežamam Francijas priekšlikumam. ASV, Lielbritanijas, Kanadas, Spānijas un Portugales pārstāvji piedalās konferencē tikai kā novērotāji. Pēc franču plāna Eiropas armijas kodola veidošana un vadība piekrīt Francijai. Visu nāciju karavīriem nodrošinātas līdzīgas tiesības. Katrai dalībniecei valstij jāupurē zināma daļa no savas aizsardzības ministrijas suverenitātes, pakļaujot to dažos jautājumos Eiropas armijas pārvaldei. Parīzes prese visai atturīga savos vērtējumos par konferenci.

Latviešu ikdiena Reinzemē

Dažas ainas tautiešu sadzīvē

Trešais gads jau pāri pusei, kopš sākās latviešu sardžu un darba vienību „invāzija" prieka bagātajā Reinzemē. Dzīve meta augstu vilni. — Sākuma priekus šai Vācijas novadā tagad pamazām nomaina tautiešu **pievēršanās vairāk reālai dzīvei.** Kur vēl citā Vācijas pusē ir tik daudz jaunu, liksmu puišu kopā kā te, taču gadi arī viņiem nav gājuši garām, un rūpes par rītdienu ir tās, kas viņus padara norūpējušos pat visgaišākajās reinzemiešu svētdienās.

Brachtas purvenieki Brigenes ciema tuvumā, par kuru skanīgajām dzīves svinībām savā laikā sacerēja ievērojamas teikas vienā otrā bijušā Slēzvigas-Holšteinas nometnē, bija pirmā latviešu vienība, kuru viriem šajos gados jūtami bijis ierobežots brīvais laiks. Taču neskatoties uz to, no pirmā sastāva vēl pāri palicis sīkstais celms, kas turas kopā un arvien vēl smaida un nav zaudējis ticību saulainai rītdienai.

Lielāks skaits Reinzemes tautiešu atraduši darbu dažādos vācu uzņēmumos. Daļai ar atalgojumu un iekārtošanos laimējies vairāk, daļai mazāk, bet caurmērā kā vieni tā otri apmierināti, sirsnīgi sadzīvo ar darba biedriem — vāciešiem un ir darba devēju ieredzēti. Vienīgais, ko vēl atliek vēlēties, ir turēties ciešāk pie tautas kopības, nemēģināt bēgt no tās, nekļūt pret to vienaldzīgiem, jo tikai tanī ir mūsu spēks un ticība. Vairums tomēr vairs nelasa latviešu avīzes, neinteresējas par latviešu jaunizdevumiem un tikai ar grūtībām ir samanāmi vācu biezajā masā. Ir pat gadījumi, kur vienā lielākā uzņēmumā strādā vairāki latvieši, bet vēl līdz šim nav tuvāki iepazinušies un atraduši laiku pabūt kopā. Neinteresējas arī vai pilsētā, kurā paši jau iekārtojušies, nedzīvo arī citi latvieši. Nemaz nerunājot par to, ka kaut daļa viņu censtos kārtot maksājumus latviešu centrālajām organizācijām, lai uzturētu kopības saites. Citādi, kaut arī ikdieniškā piepūle iztikas dēļ ir lielāka kā citur pasaulē, dzīve Vācijā tomēr kļūst arvien simpatiskāka un vācu cilvēki tuvāki.

Ka tautiešī vairs nevairās darba, to spilgti apliecina tas, ka tie, kas kaut kādu iemeslu dēļ nevar izceļot, bet lai nebūtu jāveģetē bēgļu nometnēs, ir izraudzījušies vissmagāko darbu Vācijā — Rūras oglraktuvēs. Šodien var sastapt spēcīgus latvju vīrus un jaunekļus Botropes, Gelzenkirchenes, Esenes rajonā. Kaut gan darbs ir 600—800 m pazemē, taču smaidīt puiši prot vēl tāpat kā agrāk, un ir apmierināti ar izpeļņu, no kuras pietiek, lai dzīvotu un iekārtotos. „Nav jau nekāds joks," saka kāds no viņiem, „bet viss mūžs jau nebūs jāpavada melniem kā velniem, **peinot maizi bez saules.**" Vinos ir stipra ticība, ka driz atkal varēs dzīt vagu savā zemē, skatīt Latvijas sauli un viļņojošās druvas, un jauties dzimtenes vēju glāstiem, vismīļāk kaut kur starp Ventu un Alviekstī.

Nevar nepieminēt arī to, ka latvieši šinī pusē ir diezgan čakli ģimenes dzīves dibinātāji, galvenokārt ar vācu meitenēm un kara laika atraitnēm. No vienas puses šo kā tīri dabigu parādību nebūtu ko atzīmēt, jo pašiem savu meitenu te vairs nav, tās ir prom, un cik gan būtu tādu, kas viru dēļ labprāt paliktu Vācijā. Ļoti maz, jo nav retums gadījumu, kur puisim iecerēto atņem izceļošanas drudzis. Tomēr grībētos uzsvērt, ka, ja jau tā ir bijusi mīlestība, kas latviešu puisi ar vācu sievieti novedusi līdz altārim, tad tai arī jaunajā kopdzīvē būtu jāizpaužas sirsnīgāk, nekā to rāda ikdiena. Nav attaisnojams, ja ģimenes valoda kļūst tikai vācu, ja jaunā sieva, kas tagad nes latviešu vārdu, neizrāda ne mazāko vēlēšanos mācīties arī viņa mātes valodu, bet bērni runā tikai vāciski. Daudzos gadījumos, kur viņa valodas zināšanas nesniedzas pāri vidusmēram, rodas dīvaina situācija — tēvs nesaprot, ko vītero viņa dēls vai meita, bet sieva saprot tikai pusi no tā, ko viņai grib stāstīt vīre. Domājot par nākotni, viriem vajadzētu padomāt par to dienu, kad viņi kopā ar savām vācu tautības sievām, kas pieradušas pie elektriskās gaismas, ūdensvada, ērtas sadzīves un mājīgi iekārtota, kaut arī, varbūt, maza dzīvokļa, pēkšņi sastapsies ar kailo reālitāti mūsu izpostītajā dzimtenē. Vai viņas pēkšņi nejutīsies vīlušās un sarūgtinātas? Vai sievas ignums arī viram nepadarīs smagāku pirmo atkalredzēšanos ar dzimteni? Tie ir jautājumi, kuriem, meklējot atrisinājumu, jau šodien jāpielet ar visu dvēseles spēku un mīlestību. Svešas tautas dzīves draudzeni tomēr vajadzētu jau tagad vairāk ieinteresēt latviskajam garam, kultūrai un tradicijām. Citādi vācu meitenes ir jaukas un labas sievas.

Tādas ir īsumā piezīmes no Reinzemes, kas draudzīgu patvērumu savā zemē devusi daudziem tautiešiem, un jāvusi izveidoties vairākām gan mazākām, gan lielākām latviešu salām. Izceļotāji pamazām aizbrauc, paliek vienīgi palicēji un viņu ziņā nodota arī tālākā latviskās dzīves ziņas turpināšana un uzturēšana Reinzemē. Vai trimdas gadiem ieilgstot, neiestāsies arī šinī Vācijas stūrītī apsīkums? Jo jau tagad nav vairs sava mācītāja, kas sardžu viriem noturētu dievkalpojumu mātes valodā. Nē! Reinzemes latvju viru un sievu garīgo noskaņojumu uztur pārliecība, ka viņi paliek vistuvāk mājām. Sevišķi tikamu ieskaņu trimdas dzīvē Reinzemē latvju puišiem dod latviešu nometne bijušajā invalīdu skolā Bedburgā, uz kurieni sardžu viri bieži brauc sirsnīgos ciemos pavadīt nedēļas nogali. Tur tad vēl ir vienīgā vieta šinī pusē, kur ausīm un sirdij sagādā jauku mūziku latviešu sievietes smiekli.

Meklē

Kurš zinātu **Pēteŗa Lāčes,** kas agrāk dzīvoja Augsburgā - Hochfeldā, pašreizējo dzīves vietu, lūdzu to paziņot LCK pārstāvim Bavārijā, A. Avotiņam, Grossheselohe b. Muenchen, Kastanienallee 2.

Latvieši liek par sevi runāt

Tautiešu dzīve Holandes pierobežā

Lingenes nometnē, pie Holandes robežas, dzīvo ap 200 latviešu. Daļai viņu laimējies atrast darbu Holandes uzņēmumos. Izpeļņa nav liela, bet darbam Holandē viļina tas, ka daļu algas izmaksā Holandes guldeņos, un preces tur iepirkt var uz pusi vai pat lētāk nekā Vācijā. Saskaņā ar jauno vācu-holandiešu tirdzniecības līgumu, kas stājās spēkā 1. februārī, visiem tiem strādājošiem, kas ik dienas atgriežas mājā, 80 proc. no algas izmaksā Vācijas, bet 20 proc. Holandes naudā, turpretim tiem, kas mājās atgriežas tikai reizi nedēļā, Holandes naudā izmaksā 60 proc. Holandes uzņēmumi strādājošos aizved uz darbu un no darba mājās ar savām automašīnām.

Ar jaunu tautiešu pieplūšanu no likvidētās Falingbosteles transitnometnes un citurienes, sabiedriskā dzīve Lingenē kļuvusi rosīgāka. Nometnes komitejā ievēlēti R. Zigļēvics, R. Kuģeniece, P. Ludvigs, V. Nečajeva un E. Jansone, bet revizijas komisijā J. Klievēns, G. Trikmanis un A. Veidis. Latviešiem nodibinājusies draudzīga sadarbība ar igauņiem un vāciešiem: sarīkoti vairāki sadraudzības un savstarpējas informācijas vakari ar priekšnesumiem — dziesmām, tautiskām dejām u. t. t. Vācieši, piem., zina pastāstīt, ka Lingene esot vecākā Vācijas universitātes pilsēta, kaut gan tādas, atskaitot tautas augstskolu šeit vairs nav. Ir palikusi tikai senā universitātes ēka, kur tagad iekārtota veselības pārvalde. — Teo Lingens patiesībā saucoties pavisam citādi, bet tā kā esot dzimis Lingenē, tad viņu sākuši saukt par Teo no Lingenes, vai — Teo Lingen.

Labi izdevās draudzīgā aicinājuma piemiņas dienas sarīkojums 28. janvārī ar latviešu grāmatu un tautisku izstrādājumu izstādi, ko skatīja arī jugoslavi, igauņi, ukraiņi un vācieši. Par bagātīgo grāmatu klāstu, īpatnējiem rokdarbiem, kokgriezumiem un sudraba izstrādājumiem sevišķi pārsteigti bija šeitienes vācieši. Viņi teica, ka kaut ko tādu neesot no latviešiem sagaidījuši. Labu atsauksmi deva arī vietējais vācu laikraksts Lingener Tagespost, atzīmējot, ka latviešu kultūras darbs trimdā nav apsīcis. Sevišķi vācu prese cildināja Eversburgas latviešu invalīdu pārskološanās centra darinātos eksponātus. Izstādē, starp citu, īpaņējā veidā bija pārādīts, kā boļševiki paši „atmasko" savus meļus. Nodaļījumā Ko tagad spiež lasīt Latvijā simboliski aiz dzeloņstiepuļu loka bija novietoti Pad. Latvijas izdevumi un sakopoti Cīņas raksti. Pirmais raksts — Kolhozu nebūs, tam seko Cīņā atreferētā zemkopības ministra J. Vanaga radioruna Zemnieki, turpiniet mierīgi savu darbu. Tad raksts, kas parādījās driz pēc tam — Staļina vārdā pirmais lauksaimniecības artelis Padomju Latvijā. Beidzot ziņojums, ka zeme apvienota kolhozos.

Dažiem vāciešiem izstāde tā patika, ka tie ierosināja to atkārtot pilsētā lielākās telpās, lai dotu iespēju iepazities vēl plašākām vācu iedzīvotāju aprindām.

Lingenas nometnes iemītnieki dzīvo kazarmās. Īres maksa 25 fen. kvm. Samērā augsta gan ir elektrības maksa, bet maksāšanas noteikumi izdevīgi. Vietējie vācu laikraksti ziņo, ka dzīvokļu būves ministrija Bonnā paredzējusi līdz jūnija vidum uzcelt 10.000 dzīvokļu. Vai izvietoties izdosies arī Lingenes tautiešiem par to vēl tuvāku ziņu nav. **Pa.**

Franču joslas DP nometnes austriešu saimnieciskā pārvaldē

Saskaņā ar franču militārās pārvaldes, IRO un Austrijas valdības līgumu, visas DP nometnes Austrijas franču joslā nodotas austriešu saimnieciskā pārvaldībā. Līgums, starp citu, nosaka, ka austriešiem nav tiesības pasliktināt pašreizējos DP dzīves apstākļus un standartu. Šī un citu līguma pantu kārtīgu pildīšanu uzrauga franču iecelts direktors, kam vēl piekrīt izceļošanas un repatriācijas lietas, reģistrācija, uzņemšana nometnēs, tiesiskie jautājumi un DP juridiskā aizsardzība.

Lai gan franču augstais komisārs līgumu vēl nav parakstījis, austrieši jau stāšušies pie nometņu pārņemšanas. Tā Kufšteinas nometnē (Tirolē) ieradās jauniecelta is austriešu direktors ar veselu štābu ierēdņu. Gandrīz visus līdzšinējos darbiniekus atlaida, un viņu vietās pieņēma austriešus. Tas radīja sastrēgumus nometnes iedzīvotāju apgādībā, kas savukārt izsauca neapmierinātību ar jaunajiem vadītājiem. Nometnes iedzīvotājiem nācās arī dzirdēt jau sen aizmirstus apzīmējumus, kā: „Auslandische Schweine", „Schweinshunde", „Bagage" un tml. Par šo netaktisko ricību un izturēšanos nacionālie pārstāvji iesniedza protestu nometnes franču direktoram. Rezultātā vienam no jaunajiem „valdniekiem" — kādam austriešu pārvaldes inspektoram — uzliedza strādāt jaunajā nometnes pārvaldē un pat uzturēties nometnes teritorijā.

Pirms dažām dienām notikušajā apspriedē ar austriešu iecelto nometnes pārvaldnieku, nacionālie pārstāvji asi kritizēja veco ierēdņu atlaišanu, jaunieceltā austriešu ierēdņu piedzīvojumu trūkumu, netīrību un minimālo higienisko noteikumu neievērošanu pie produktu sadales, netaktisku apiešanos ar nometnes iedzīvotājiem un nemākulīgu nometnes vadību, norādot, ka DP aprūpe un apgāde ir starptautiska mēroga jautājums, kura kārtošanā vienpusība nav pielaižama.

Lielu satraukumu nometnes iedzīvotājos radīja ziņa, ka ilggadīgajam nometnes direktoram Itn. Lakēram likts priekšā pārcelties uz citu dienesta vietu. Nacionālie pārstāvji visu nometnes iedzīvotāju vārdā apelēja pie franču iestādēm un iesniedza plašu memorandu IRO direktoram ģen. Vudam, lūdzot darīt visu iespējamo, lai nometnes iedzīvotāju iemīļotais un par patiesu DP draugu kļuvušais direktors arī turpmāk paliktu savā amatā.

Mežmalietis

VILIS LESIŅŠ

VIRŠU MĀTE

(Beigas)

„Kas nu te par atpūšanos! — iesim uz istabu... Tak jau garām nebūtu gājis!"

„Kur nu garām, — tieši pie tevis vien biju nodomājis; tikai nezināju, vai Viršos nosēž kādi krieveļi."

„Nav, dēls, nav! Pirmajās dienās gan bīstī apciemoja, bet nu jau iemaldās retāk... Celies un nāc, — te jau tevi neviens nemanīs."

Jaunais karavīrs gan piecēlas, bet tūdaļ pat viebdamies atslīgst atpakaļ grāvmalī:

„Nē, Viršumāt, — tagad vis nevarēšu... Man, redz', tā kāja... gurnā drusku sašauta... Ej vien! — es aizvilkšos pa tumsu; tā tomēr būs drošāk ij tev, ij man."

„Pareizi, dēls!... Bet līdz tumsai vēl ilgi... Pag', — darīsim tā: es pārdzīšu lopiņus, lai Gusts izslauc, bet pati attecēšu šurp. Gaidi mani tepat!"

Un Pūpolienes dēls nepagūst ne atbildēt, kad Rogu mātes brunčī jau plandīdami aizpeld pa ganuceļu.

„Paldies Dievam!" — viņš atviegloti nopūšas. „Arvienu vēl tā pati labā sirds..."

— — — — — — — — —

Jā, — sirmajai Viršu mātei ir nevien laba sirds, bet arī gudrs padoms dažās tādās lietās, kas mūsu paaudzes jaudīm jau pasvešas vai arī — atstātas ipaši mācītu vīru zināšanā. Un tā, kad pēc nepilnas stundas viņa attek ar pilnu grozu, — tajā atrodams viss, kas nepieciešams ievainotam, novārgušam un izsalkušam karavīram.

Vispirms tā atšprina viņu ar kādu asi smaržojošu un uguņīgu malku, kas vienā mirklī šķiet izstrāvojam visos asinsvados; tad turpat ganuceļa krūmu aizsegā viņa iztīra un pārsien jaunekļa brūci, kas gluži vieglā vis nav; un beidzot — viņa atstāj tam dzeramo un ēdamo, iepriekš stingri noteikdama — kādā kārtībā un laikā katrs ēdamais, lai nenāktu par launu.

Tad viņa piecelas ar savu iztukšīto grozu un siltu skatienu apmīļo jau smaidošā karavīra novājējušo vaigu:

„Tā, dēls, — nu tev vairs nav jābēdā; viss izkārtosies labi. Pirms pusnakts atnāks mūsu Gusts — tu viņa soļus viegli pazīsi — un aizvedīs tevi tepat uz mūsu mežu drošā paslēptuvē... Četrdesmitpirmajā gadā mana Juris tur nodzīvoja vairākus mēnešus." Un, neklausidamās jaunekļa pateicības vārdu, viņa jau atkal aizdipina savās čaklajās saimnieces gaitās, laimīga, ka Dievs tai sūtījis šīs jaunās rūpes un jo sevišķi tādēļ, ka tas ir lielinieku aizvestā Pūpolu dēls, kam viņa nu uz laiku varēs pildīt mātes vietu.

Un to viņa veic ar lielu pašaizliedzību. Ne velti tā ir vecā Viršu māte...

Pūpolu Kārlis nodzīvojis meža paslēptuvē jau dienas divpadsmit, un viņam tiešām trūktu par ko bēdāt, ja vien viņš nebūtu latvietis, ko neatvairāmi māc arī citu likteņa nastas.

Viņš mītinājas sausā, labi apslēptā zemnīcā, guļ palagiem klātā gultā un ik vakarus viņu apciemo Viršu māte ar pilnu grozu. Mugurā viņam Rogu Jura uzvalks ar dokumentiem uz sveša vārda, kabatā krietna automātiska pistole ar rezerves magazīnām un krūtīs trīs gadus cinījušās frontinieka drosme. Taču vienas lietas viņam trūkst — sirdī nav miera. Viņš jūt, ka tam jācelas, jāatstāj šī citādi patikamā paslēptuve un jāiet kaut kur citur un kaut kas jādara. Varbūt tās klusās bažas par pašaizliedzīgo Viršu saimnieci, varbūt tā kauju laukos mantotā trauksme vai arī Gusta strupi izmestie vārdi par latviešu partizāniem, bet viņa nemiers ir liels un augošs, — viņš tikai gaida dienu, kad brūce būs tiktāl sadzijusi, ka atļaus kājai brīvas kustības.

Tālu tas vairs nav...

— — — — — — — — —

Kādā novakarē Rogu māte manās no meža ar grozīņu pie rokas. Candriz jau pie mājām kāds viņu panāk un uzrunā:

„Labvakar, saimniec!"

„Labvakar, labvakar!" — viņa laipni atņem, bet, paraugoties pār plecu aiekotāja sejā, ta: apstājas soļi un sirds: tās ir Švolkovskis — pagasta jaunais varasvīrs, kas agrāk vairākkārt sodīts par viltošanu un citām krāpšanām, bet tagad izniris virspusē kā, sajaucot visskaidrākā avota ūdenus, var redzēt uzpeldam dubļi...

Kad sirmgalve pārvarējusi pēkšņo stingumu un atsāk solot tālāk, — viņš jau ir blakus un slepus pacel groziņam pārklātā dvieļa galu.

Nu, ja! — tur iekšā ir nemazgāti ēdiena trauki un valkātas veļas višķis...

Ne vārda nesacidams, Švolkovskis pavēl Viršu mātei gaņām, priecādamies par savu atjautību un veiklību.

Bet vecā saimniece to tomēr manījusi. Mājas pārnākot, viņas pirmais gājiens ir kambarī, kur lielā skapja plauktos starp daudzām zālēm, zālītēm un tējām tai glabājas arī pārbaudīts sirds nomierināšanas līdzeklis. To ieņēmusi, viņa pasauc Gustu un saka viņam tā:

„Mīļais Gustiņ, — man tāda nelāga nojauta... Ej tūliņ pat pie Pūpolienes Kārļa un aizved viņa pa mežu tekām uz Sīļarāju mazmājiņu. Iet līdz viņu nobēdzina. Mēs jau esam sarunājušas, ka vajadzības brīdī viņa mums izpalīdzēs."

„Kas notiek?" — klibā kalpa pelēkās acis iedegas.

„Vēl jau nekas, bet baidos, ka var notikt."

Invalīds vairs nobilst ne vārda un izmetas pa durvīm, cik veikli vien to pieļauj klibā kāja.

„Tikai pierauc! Lai kāds tevi nepamana!" — sirmgalve vēl nosauc tam pakaļ, kaut gan šis brīdinājums ir lieks: šinī zinā vecais cinītājs daudz pārāks par savu mazmeitu...

Tad viņa vēlreiz aizsteidzas pie lielā zāļu skapja un savu bērnu un mazbērnu attēlos ieskatījusies, ar skubu ķeras pie atkal nokavētiem darbiem.

Kā Visuvarenais gribēs, tā būs!

— — — — — — — — —

Ir pagājušas tikai nepilnas divi stundas, kad Kāravs pēkšņi iesāk nikni riet, un pagalmā strauji ierūc un apstājas automašīna. It kā zināmā, kas atbraucis un kādās darīšanās, Viršu māte nemaz nepūlas iziet atbraucējiem pretī, bet liek tiem uzmeklēt sevi šaimnieces kamberī.

Kā tad! — ienāk Švolkovskis ar sarkanarmijas virsnieku un divi mašīnpistolēm bruņotiem kareivjiem, kas paliek pie durvīm. Virsnieks ir krietni iereibis, un viņa tuklajā, pietvīkušajā sejā lasāms neslēpts ignums par atraušanu no dzirēm. Smagi iezvēlies tuvākajā krēslā, viņš aizsmēķē jaunu papirosu nokožļātā vietā un krievu mēlē uzsauc padevīgi sallikušajam nodevējam:

„Sāciet pratināšanu!"

Varasvīrs saslejas un jaunā priekā uzlūko galda galā sēdošo Viršu saimnieci:

„Saki nu, lielmāt, kā sauc tos glaunos zaķus, ko tu savā mežā no kungu traukiem baro, — a?"

Sirmgalve sažņaudz uz galda gulošās rokas, lai tās vairs nedrebētu, un balss tai ieskanās tik svešādi, it kā caur viņas muti runātu kāds cits:

„Netaujājiet veltīgi, — jums viņu neuzzināt un arī neatrast! Septiņdesmit gadus esmu godam nodzīvojusi, godam sagaidīšu arī sava mūža galu."

„Tātad tu atzīsties, ka esi slēpusi un atbalstījusi fašistu diversantus?"

Viršu māte neatbild, bet, acis augšup pacēlusi, klusi kustina lūpas.

„Atbildi, kad tev vaicā!" — Švolkovskis straujās dusmās triec dūri uz galda, taču sirmgalve šķiet nesadzirdam arī to.

Un kas gan arī ir tāda nožēlojama cilvēciņa balss un dūre tik svētsvinīgā brīdī, kad sava mūža augumā un garā dižā Rogu māte sarunājas ar pašu Dievu!

Bet driz vien viņa patiešām vairs nedzird un arī neredz nekā. Kā dziļā snaudā grimstot, viņai tikai šķiet, ka nesaodzīgas rokas to piesaista krēslam, un tad tā arī nejūt vairs nekā...

— — — — — — — — —

Nākošajā dienā Švolkovskim jāmokās negantās pagirās, kamēr tālāk dzīrojošā sarkanarmijas virsnieka augstākā priekšniecība saņem ziņojumu par sekmīgi izdevušos bandītu iznīcināšanas gājienu.

Lūk, tajās pašās Viršu mājās ielenkti vienpadsmit smagi bruņoti fašisti, kas tik nikni pretojušies, ka nācies nodedzināt viņu ieņemtās ēkas. Visi banditi saņēmuši pelnīto sodu uguns nāvē, kurpretī leitnanta Krivorogova vaditā varonīgā trieciengrupa ciņu veikusi bez zaudējumiem...

Bet istenībā nodedzināto Viršu māju apkaime kļūst bagātāka ar divi bīstamiem latviešu partizāniem: viens no tiem ir Pūpolu Kārlis un otrs — klibais Gusts.

Kādam tak jānes puķites uz Rogu tēva kapa, jo viņa mūža biedres — vecās Viršu mātes dzīvajo vidū vairs nav.

Viņa godam saņēmusi sava mūža galu, sajaukdamās ar Viršu mājas pelniem, lai gaiditu lielo augšāmcelšanās dienu.

r sevi runāt

ndes pierobežā

komisijā J. Klievēns, G. Trīkma- un A. Veidis. Latviešiem nodibi- nājusies draudzīga sadarbība ar igau- niem un vāciešiem: sarīkoti vairāki draudzības un savstarpējas infor- mācijas vakari ar priekšnesumiem — dziesmām, tautiskām dejām u. t. t. Vācieši, piem., zina pastāstīt, ka Lin- gene esot vecākā Vācijas universitā- tes pilsēta, kaut gan tādas, atskaitot Austrijas augstskolu, šeit vairs nav. Ir palikusi tikai senā universitātes ēka, kur tagad iekārtota veselības pārval- de. — Teo Lingens patiesībā sauc- ties pavisam citādi, bet tā kā esot dzimis Lingenē, tad viņu sākuši saukt par Teo no Lingenes, vai — Teo Lin- gen.

Labi izdevās draudzīgā aicinājuma pieminas dienas sarīkojums 28. ja- nvārī ar latviešu grāmatu un tautisku mākslas izstrādājumu izstādi, ko skatīja ap- mēram 1. igauņi, ukraiņi un vācieši. Par bagātīgo grāmatu klāstu, īpa- šējiem rokdarbiem, kokgriezumiem un sudraba izstrādājumiem sevišķi pārsteigti bija šejienes vācieši. Viņi teica, ka kaut ko tādu neesot no la- tviešiem sagaidījuši. Labu atsaukšanos ieguva arī vietējais vācu laikraksts Lingener Tagespost, atzīmējot, ka la- tviešu kultūras darbs trimdā nav ap- stājies. Sevišķi vācu prese cildinā- jusi Oversburgas latviešu invalīdu pārti- kāšanas centra darinātos eksponātus. Starpā, starp citu, īpatnējā veidā tajā parādīts, kā boļševiki paši „at- brīvoto" savus melus. Nodalījumā Ko- munisms spiež lasīt Latvijā simboliski at- jaunotiestiepuļu loka bija novietots Latvijas izdevumi un sakopoti tajā raksti. Pirmais raksts — Kol- hozos nebūs, tam seko Cīņā atreferēts Tautsaimniecības ministra J. Vanaga radio- runa Zemnieki, turpiniet mierīgi sa- vu darbu! Tad raksts, kas parādījās drī- zi pēc tam — Staļina vārdā pirmais Latvijas kolhozs artelis Padomju La- tvija. Beidzot ziņojums, ka zeme ap- vienota kolhozos.

Dažiem vāciešiem izstāde tā pati- ka, ka tie ierosināja to atkārtot pil- sētā lielākās telpās, lai dotu iespēju lielākam apzīties vēl plašākām vācu iedzī- votāju aprindām.

Lingenas nometnes iemītnieki dzīvo kazarmās. Īres maksa 25 fen. kvm. Samērā augsta gan ir elektrības mak- sa, bet maksāšanas noteikumi izdevī- gi. Vietējie vācu laikraksti ziņo, ka dzīvokļu būves ministrija Bonnā pa- redzējusi līdz jūnija vidum uzcelt 10.000 dzīvokļu. Vai izvietoties izdo- sies arī Lingenes tautiešiem par to vēl tuvāku ziņu nav. Pa

tā būsi

— — —

dzinas divi stundas, kad Kāravs pēkš- ņā strauji ierūc un apstājas aut- Kas atbraucis un kādās darīšanās iziet atbraucējiem pretī, bet lie- nieces kambarī.

Švolkovskis ar sarkanarmijas virsnieku- pavadoņiem kareivjiem, kas paliek pa- galmā, iereibis, un viņa tuklajā, pietū- pis ļaunuma pilnajā sejā ir tāds pats ļaunums par atraušanu no dzīres- krēslā, viņš aizsmēķē jaunu papi- rosi un krievu mēlē uzsauc padevīgi salik- tajai

jaunā priekā uzlūko galda galā s

sauc tos glaunos zaķus, ko tu ar baro, — a?"

galda gulošās rokas, lai tās vals- ieskanās tik svešādi, it kā cau- cits:

— jums viņu neuzzināt un arī ne- us esmu godam nodzīvojusi, godā galu."

a esi slēpusi un atbalstījusi fašis-

bet, acis augšup pacēlusi, klusi lū-

ā!" — Švolkovskis straujās dusmā- sirmgalve šķiet nesadzirdam arī t- ādā nožēlojama cilvēciņa balss ir, kad sava mūža augumā un gu- ar pašu Dievu!

tiešām vairs nedzird un arī neredz rimstot, viņai tikai šķiet, ka nea- krēslam, un tad tā arī nejūt vai

— — —

kovskim jāmokās negantās pagir- sarkanarmijas virsnieka augstā jumu par sekmīgi izdevušos ban-

mājās ielenkti vienpadsmit sm- ni pretojušies, ka nācies nodedzi- bandīti saņēmuši pelnīto sodu ug- rivorogova vadītā varonīgā trieci- audējumiem...

to Viršu māju apkaime kļūst bē- tviešu partizāniem: viens no tiem klibais Gusts.

es uz Rogu tēva kapa, jo viņa mī- ītes dzīvajo vidū vairs nav.

sava mūža galu, sajaukdamās ar galditu lielo augšāmcelšanās die-

Dienas kārtībā dzīves dārdzība!

Cenas augšup — Dzīves standarts lejup

VĒSTULE LATVIJAI NO ANGLIJAS

„Jā — tā tikai bija dzīve, kad 20 cigaretes varēja pirkt par šiliņu, bet paintu alus — par sikspensu!" — cik reizes šāda runa nav jau dzirdēta, bet tā atkārtojas atkal un atkal. Un patiesi — starpība starp pirmskara laiku un mūsdienām smēķēšanas un dzeršanas „nozarē" ir vislielākā. Ko vienam strādniekam tagad nozīmē izkūpināt dienā 20 cigaretes un nodzert vienu kausu alus? Ne vairāk, ne mazāk kā 86 mārciņas gadā. Pieņemot, ka viņš pelna 5 mārc. nedēļā vai ap 250 mārc. gadā, tas nozīmē ceturto daļu ienākuma! Smēķēšanu un viena kausa dzeršana (kas vēl nebūt nerāda, ka šis cilvēks ir dzērājs) tātad mūsdienu Anglijā nozīmē ārkārtīgos apmēros apgrūtināt personīgo budžetu.

Varbūt, runājot par dzīves dārdzību, nav pareizi sākt ar cigaretēm un kausiem, bet gan ar daudz nepieciešamākām lietām. Taču šie paši skaitļi rāda, cik grūta ir ikviena dzīves līmeņa statistika, ja no vienas puses jātuvojas ļaudīm, kas smēķē, bet no otras tādiem, kam šī paraduma nav. Novērojumi rāda, ka no 10 vīriešiem 8 ir smēķētāji, bet no 10 sievietēm četras!

Agrāk, protams, bija pavisam citādi. Apgrūtinājums, ko strādnieka cilvēka budžetam radīja cigarešu kārbiņa, bija samērā niecīgs. Taču nedrīkst aizmirst divi lietas, ko valdība vienmēr atgādina kurnētājiem. Pirmkārt — salīdzinot ar pirmskara laiku, kāpušas algas un, otrkārt strādnieku valdības laikā nācis klāt sociālās apdrošināšanas dienests. Pēdējais, kopā ar citiem mazākiem valdības pasākumiem strādnieku labā sedz vairāk nekā 15 proc. vai sesto daļu ikviena patērētāja izdevumu, kas agrāk bija jāsedz pašam (ārsts, zāles, slimnīca, ģimeņu un dzemdību pabalsti u. t. t.).

Cigarešu un alus cienītājiem par spīti vispārējais secinājums ir, ka pēckara gados Anglijas strādnieku dzīves standarts ļoti audzis. To nenoliedz arī tagadējās valdības pretinieki. Bet pēc 1949. g. sept. dzīves apstākļi atkal nemitīgi pasliktinājušies. Vēl vairāk — apdraudēta pat visu pēc kara nodibināto labklājības pasākumu pastāvēšana. Cenu līmenis 1947. g., salīdzinot ar 1939. g., bija pieaudzis par 60 proc. Šim pieaugumam pielīdzināja arī algas, kuras noteicot, Darba ministrija balstījās uz dzīves dārdzības indeka bazes. Algas un cenas nu bija nostabilizētas, tās arī uzturēja vienā līmenī. Gan oficiālajiem, gan neoficiālajiem streikotājiem bija ārkārtīgi grūti pārliecināt valdību par algu pielikšanas nepieciešamību.

Taču pēc 1949. g. sept. valūtas devalvācijas cenas sāka atkal kāpt un tagad tās sniedzas jau 85 proc. pāri pirmskara līmenim, un kāpšana vēl turpinājas. Turpretim algas no 1941. līdz 1950. g. nav paguvušas pieaugt pat par 25 proc. Ar to arī izskaidrojams nemiers dažādās darba nozarēs, kur strādnieki kļūst aizvien īgnāki. Ir notikuši vairāki algu pielikumi, gaidāmi jauni un atkal jauni. Tie sadārdzina ražošanas izdevumus. Cenas atkal kāpj, kas atkal savukārt... u. t. t. Sākās taisni tas, no kā angļu valdība visvairāk baidījusies un vairījusies.

Algas un cenas skaņ absolūti visus. Tās ar saviem taustekļiem iesniedzās ikvienā kabatā un skaņ zīdaiņus un pensionārus, kolledžas meitenes un kara veterānus, šejieniešus un ārzemju strādniekus. Gandrīz ikdienas, atverot avīzi, mums nepatīkami iec pretim ziņas par kādas preces sadārdzināšanos. Vakar — linu audumi, šodien — ogles, rīt, varbūt, kurpes u. t. t.

„1947. g. mums nepalika pāri nekas, bet tagad paliek mazāk nekā nekas" — tā stāvokli mēģināja izskaidrot bankas ierēdnis G., kas samērā labāk situēts nekā strādnieki. Viņš nesaņem strādnieku „wage", bet gan „salary", un tā ir 700 mārc. gadā vai ap 12 nedēļā. Viņam sieva un 2 bērni, no kuriem vecākais apmeklē privāto, bet jaunākais — publisko skolu. „Mēs neesam spējīgi iekrāt ne penija. Mums nav naudas pat, lai aizietu vienreiz nedēļā uz kino. Viss aiziet pārtikai un apģērbam. Privātskola vecākajam dēlam maksā 2 mārciņas nedēļā." — „Jā, bet vai pēdējais izdevums katrā ziņā nepieciešams? Kāpēc viņš nevar iet publiskā skolā?" Uz to Mr. G. atbildēja, ka ne viņš, ne viņa sieva nesmēķē un nedzer. Šo iemeslu dēļ vien viņi varētu taču atļauties sagādāt savam bērnam labāku izglītību. Vai gan to nevēlētos katrs tēvs un katra māte?

Avīzēs lasītāju vēstuļu daļā aizvien biežāk pavīd nelaimīgas balsis. Tā kāda māte Daily Telegraph slejās sašutusi par ārstu ieteikumiem lietot vairāk proteinu, lai izvairītos no tuberkulozes. Zivis? Tās visas ģimenes pusdienām izmaksā 4,5 šiliņu. Augļi? Apelsīni maksā 4 pensi gabalā! Pie jaunām drānām viņa netiek. Jāiet strādāt ārpusē, lai palīdzētu vīram sabalansēt budžetu. Bet vakarā — nemitīgas lāpīšanas.

Arī Londonas radiofons atsaucas uz šiem smagajiem ikdienas jautājumiem. Mikrofona priekšā bija aicināti dažādu arodu un šķiru pārstāvji, kas pastāstīja par saviem ienākumiem, izdevumiem, priekiem un bēdām. Divi tekstilstrādnieki, kam katram sieva ar divi bērniem, pelna 6—15—0 mārc. (pirms kara 3—10—0) nedēļā. Kopā ar ģimenes piemaksām katrs saņem ap 7 mārc. nedēļā. Viens ar dzīvi apmierināts, otrs nē. Kāpēc? Nu tāpēc, ka vienam īre tikai 10 šiliņu nedēļā (pēc pirmskara likmēm) bet otram jāizdod veseli 23 šiliņi, jo viņš dzīvo pilsētas mājā.

Lokomotīves vadītājs J., kas pelna 8—5—0 mārc. (pirms kara 5—0—0) nedēļā izsakas, ka sieva nekā nevarot ar šo naudu iesākt. Kolīdz mārciņa izmainīta, tā tūliņ pagalam. Un viņš taču esot kvalificēts strādnieks! Laukstrādnieks M. nežēlojas gandrīz ne par ko. Viņa alga 5—8—0 mārc. nedēļā. Pirms kara — nepilnas 2 mārc. Tagad tam esot daudz labāk. Vienīgi nelaime tā, ka kopā ar sievu nosmēķējot ap mārciņu nedēļā. Un tā jau gandrīz piektā daļa algas.

Kāds nacionālizētas rūpniecības pārvaldes augstāks amatvīrs B. pelna 800 mārc. gadā, bet pirms kara — 625. Viņš smagi jūtot dzīves standarta pazemināšanos. Par auto pirkšanu vai ārzemju braucieniem tagad vairs nevarot ne domāt. Nekādus noteiktus izdevuma posteņus lielāko ienākumu grupām standartizēt nevar. Tādi ir iespējami tikai tiem, kas dzīvo, kā saka, no rokas mutē. Bet jo cilvēks vairāk pelna, jo vairāk izdod, un dažādāki ir šie izdevumi. Bagāts dzīvo kā grib, nabags kā var — saka latviešu paruna. Tāpat dažāda būs arī dažādu tautību pieredze, nostāja un reakcija šais nozīmīgajos dzīves jautājumos. Ir noteikta atšķirība starp angļu un latviešu strādniekiem, kaut arī tie pelna to pašu.

Par šo tematu, kā arī par pašreizējā stāvokļa cēloņiem un izredzēm nākošā rakstā. V. Sk.

Londonā, februārī.

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

Austrālijas jubilejas gadījumā 1951. gadā, Melburnā notiks liels mūzikas festivals. Paredzēts arī Verdi operas Aida uzvedums, kurā domāts piesaistīt Ern. Maršaua vadīto Melburnas latviešu biedrības vīru kori Kokle.

Rietumaustrālijas galvaspilsētas Pertas Sv. Pāvila latviešu draudze, kuras mācītājs ir L. Kampe, par 345 mārc. nopirkuši divi apbūves gabalus draudzes skolas nama celšanai.

Kirklendlēkas latvieši 28. janv. atzīmēja Latvijas de jure atzīšanas un Draudzīgā aicinājuma dienu. Svinīgo aktu atklāja kopas pr-ks V. Roms, runājot par Latvijas ieiešanu valstu saimē, Latvijas sasniegumiem patstāvības laikā un Draudzīgā aicinājuma nozīmi. Skolotāja A. Rutule raksturoja vērtīgas grāmatas nozīmi latviešu literātūrā, bet māc. H. Kušils sniedza atmiņas par savu pirmo skolu. Tbc slimajiem bij. karavīriem Vācijā saziedoja 34,11 dol., ko nosūtīs kādai angļu joslas slimnieku grupai.

Janvāra sākumā uz Dienvidpola apgabaliem izbrauca Argentinas pētniecības ekspedīcija. Tās vadītājs ir mūsu tautietis — Laplatas universitātes ģeofizikas prof. Dr. math. Leonids Slaucītājs. Pētījumi ilgs vairākus mēnešus.

Laplatas universitātes prof. Dr. rer. nat. Sergejs Slaucītājs ar 1. janvāri iecelts par šīs universitātes augstākā institūta astronomijai un ģeofizikai astrometrijas departamenta šefu. Līdz šim viņš vadīja tā paša departamenta nodaļu.

1949. g. jūnijā ASV valdības atbalstā nodibinājās Eiropas brīvības komiteja, kuras mērķis — visu pozitīvo spēku atbalstīšana un izmantošana Eiropas atbrīvošanai no komūnisma jūga, lai boļševiku okupētajās zemēs atjaunotu demokratisko iekārtu. Tuvākajā laikā pie šīs komitejas sāks darboties arī Latvijas, Igaunijas un Lietuvas nodaļas.

No skulptora par koktēlnieku

BĀRTAS TAUTAS TĒRPĀ JAUNZĒLANDĒ — NAV JĀDOMĀ PAR SEVI, BET TAUTU — NO KANADAS UZ JAUNZĒLANDI

Mūsu tautiešu pirmais gads Oklendā

Latvieši, kas ar pirmo DP transportu ieradās Jaunzēlandē, tur nodzīvojuši jau vairāk nekā gadu. Še sniedzam dažas intervijas ar mūsu cilvēkiem par viņu līdzšinējām gaitām, darbu, dzīves apstākļiem un nākotnes izredzēm vistālākajā emigrācijas zemē. Visi zemāk minētie tautieši dzīvo Oklendā (Aucklānd).

Lidija Maulica stāsta: Kaut gan mēs bijām pirmā latviešu ģimene, kas pēc kara laika še ieceļoja, tomēr jāatzīstas, ka neesam varējuši atlicināt laiku tautiešu pulcināšanai. Mans vīrs — Nikolajs Maulics — dzimtenē bija skulptors, piedalījās Brāļu kapu izveidošanā, strādāja pie Brīvības pieminekļa būves un citu pieminas vietu izveidošanas Latvijā un Igaunijā. Mākslas akadēmijā viņš mācīja modelēšanu. Te piemērota darba nav, kādēļ viņš strādā par koktēlnieku, pagūdams izstādīt 13 kokgriezuma darbus Oklendas mākslinieku b-bas telpās. Eksponātu vidū bija šķīvji ar latviskiem etnografiskiem griezumiem, alus kausiņš, svečturis un pūdera kārba. Par skati bija atzīmēts arī laikrakstā „The Auckland Star".

Mana māsa — mag. phil. Mirdza Bucena (Baltijas Universitātes lektrise franču valodā), kas ieradās marta mēnesī, atrada darbu Oklendas universitātē par bibliotēkāres asistenti. Tā kā viņa Latvijā bija Rīgas zinātniskās bibliotēkas sekretāre, tad ar darbu ļoti apmierināta. Es pati Latvijā lasīju lekcijas Rīgas universitātē, protu 8 valodas, bet te piemērotu darbu vēl neesmu atradusi. Strādāju YWCA's izglītības nozarē, kur manā vadībā pasniedz vācu un franču valodas. Kanadiešu klubā mani uzaicināja referēt par Latviju. Rādīju arī līdzpaņemtās piemiņlietiņas — tautiskas saktas, prieves un vīra kokgriezumus, latviešu tautas tērpu attēlus, grāmatas par Latviju u. t. t. Man bija arī izdevība parādīt krāšņu Bārtas novada tautas tērpu kādā YWCA's kluba rīkotā pēcpusdienas tējas sanāksmē. Sarīkojums bija plaši aprakstīts presē; bez tam pēcpusdiena bija pieslēgta radiofonam, un man vajadzēja 5 minūtes sniegt ziņas par latviešiem šai zemē un pieminēt mūsu Jāņu dienas svinības paražas Latvijā.

Vēra Vītoliņa: 1949. g. sept. nonācu savā darba vietā, un tā ir kāda ļoti liela vecu cilvēku slimnīca. Sākums bija grūts: darbs smags, un visa dzīve sveša, bet, sakopojot spēkus un dūšu, tiku visam pāri. Dzīvoju ļoti noslēgti, jo šinī slimnīcā īsta latviete esmu viena. No mūsu transporta uz Oklendu atbraucām ap 20 dažādu tautību sievietes, un varu ar lielu lepnumu teikt, ka šos 2 gadus, laikam, godam izturēs tikai baltietes, jo pārējo tautību piederīgās vai nu aizgāja ar negodu vai arī tās atlaida. Žēl, ka daudzi aizmirsuši drudžainās dienas pie konsula durvīm Vācijā un arī mūsu solījums — strādāt doto darbu šinī zemē. Gribētos jautāt šiem cilvēkiem, kur ir tā zeme, kur kāds ņems pretī bez darba?

Man liekas — mūsu tagadējā dzīve ikvienam ir nesalīdzināmi labāka. Tikai jājūt līdzi tiem, kam nav spēka un veselības un kam slikti darba devēji. Kādu laiku arī mani māca vientulība un atšķirtība no latviešiem, bet esmu spējusi šādos brīžos rast kādu nodarbību, kas izrauj no pesimisma. Stiprinātājs faktors vienmēr ir — domas pie tiem, kas dzīvo dzimtenē un mirst Sibirijā. Vai mūsu mokas un ciešanas nepazūd šāda pretstata priekšā? Man liekas, mums pašlaik nav tik daudz jādomā par personīgo dzīvi, kā par visu mūsu tautu. Mēs taču cīnāmies par dzimteni, ne vien skandinādami to runās un rakstos; un tam jābūt cieši ieslēgtam arī mūsu sirdīs. Vai tā domājot mūsu trimdas dzīve nav tomēr pavisam viegla? Tikai spēku un izturību, lai, ja ne visi, tad lielā daļa atgrieztos Latvijā ar Fr. Bārdas vārdiem: „Viens ir, ko varēsi tai lielajā dienā — nolikt uz Latvijas altāra savu daudz cietušo sirdi".

Inž. Alberts Brunners: Atbraucu no Kanadas un strādāju kokrūpniecības nozarē par tehnisko padomnieku divās saplākšņu fabrikās. Latvijas sarkanā krusta pilnvarā cenšos sagādāt „krusttēvus" tbc un nespējīgiem latviešiem Vācijā, un dabūt šurp šos slimos tautiešus. Bez tā, pūlos pašķirt ceļu daļai Frankfurtes darba vīru, lai tie varētu izkļūt no Vācijas.

P. Brunners: No Vācijas 1949. g. aizbraucām uz Kanadu, bet no turienes, kopā ar sievu, 1950. g. janvārī ierados Jaunzēlandē. Strādāju saplākšņu fabrikas birojā, pie kalkulācijām, un šis darbs man kā tautsaimniekam nav svešs. Strādājam 8 stundas dienā un 5 dienas nedēļā, tā kā neesam pārpūlēti. Fabrika bija sadabūjusi mums dzīvokli pašā Oklendas centrā. Ir 3 mēbelētas istabas. Ar dzīvokli un arī ar pašu dzīvi varam būt apmierināti, cik jau tas svešumā iespējams. Gaidam iebraucam arī savu meitu, kas vēl palika Kanadā. Viņa še turpinās studijas. E.

Oklendā, februārī.

Kad jāsakož zobi

VĒSTULE LATVIJAI NO HOLANDES

Arī Holandē pēdējā laikā dzīve kļūst grūtāka. Tas sevišķi attiecās uz bēgļiem, jo tiem nav ietaupījumu no agrākajiem laikiem. Veikali gan pilni, bet preces kļūst arvien dārgākas. Ar janvāri algas nodoklis pamazināts par dažiem procentiem, toties īres paaugstinātas par 15 proc. Atrast darbu ar labāku izpelņu patlaban grūti, jo bezdarbnieku skaits pārsniedz 90.000 cilvēku.

Nesen man iznāca meklēt darbu. Neskatoties uz valodas prasmi, darba pārvaldes ierēdnis solījās sūtīt mani atpakaļ uz Vāciju. Jā, tas laikam visur, ka kreklu uzģērbj pirmo un tikai tad svārku. Taču pateicoties darba pārvaldes priekšniekam, kas kļuvis sirsnīgs latviešu likteņa izpratējs un draugs, dabūju darbu lielākajā Holandes koka apstrādāšanas fabrikā. Kaut darbs še piemērots un arī izpelņa laba, tomēr radās citas nepatikšanas, jo lielākā tiesa fabrikas strādnieku ir komūnistu partijas biedri.

Jau 1947. g., kad Holandē ieradās pirmie latviešu ogļrači, komūnistu partijas laikraksts Warheid divi nedēļas gānīja latviešus. Tagad no darba biedriem tas jādzird no jauna un bieži jāsakož zobi. Taču esmu ieguvis jau sev arī draugus un aizstāvjus un ceru, ka turpmāk varēšu šādā vai tādā veidā izteikt arī savas domas.

J. Vaskāns

Amsterdamā, februārī.

Pirmie tomēr Roberts ar Mārīti

Mūsu laikraksta 9. n-rā bija ievietots raksts par pirmajiem latviešu dvīnīšiem Anglijā — Braunu ģimenē dzimušajiem Andri un Karinu. Tagad Dienvidrietumanglijas ev. lut. draudzes mācītājs R. Mužiks mūs informē, ka Anglijā dzimušo dvīnīšu pirmtiesības tomēr piederot Elzas un Jāņa Lauru dvīnīšiem Robertam un Mārītei, kas dzimuši jau 1949. gada 22. augustā. Lauru pāris strādā lauksaimniecībā, un ģimenes galva ir arī vietējās kopas draudzes loceklis. Viņu dzīves vieta: Ashcombe Tower, Lower Cottage, Near Dawlish, South Devon.

Uzņēmumā Jānis un Elza Lauri pēc savu dvīnīšu kristībām; vidū māc. R. Mužiks; aiz viņiem — kristību viesi

Palīdzēsim tautietim gūt taisnību

Latvietis izmantotāju rokās

VĒSTULE LATVIJAI NO FRANCIJAS

Bija svētdienas vakars un slauku govis, kad pie manis kūtī ienāca pajauns cilvēks, un lauztā latviešu valodā jautāja — vai še esot latvieši. Atbildēju, ka latvieši gan! Šis arī esot latvietis; Francijā strādājot jau divarpus gada. Latviešu valoda jūkot ar franču, jo pa šo laiku neesot ne reizes latviski runājis. Esot no manis 9 km... Uz jautājuma, kā klājas Francijā, atbilde bija: „Kuļos kā plikā pa nātrēm!" Sāpīgs, neapmierināts smaids liecināja viņa vārdu īstenību.

„Vai esat ģimenes cilvēks?" — „Nē — ģimenes man nav!" — „Cik pelnat?" — „Ko nu, — nepilni 3000 franku mēnesī. Bet labāk paprasiet manam „patronam", es pats tā īsti nemaz nezinu, cik pelnu!" nobeidza Voldemārs Grīķītis.

Tāda īsumā bija mūsu saruna. Viesis vēl pastāstīja, ka uzturs esot ļoti slikts. Brokastīs kafija un sausa maize; pusdienās gabaliņš vērša gaļas, jo visas cūkas pārdodot. Arī sviesta neesot redzējis, jo visu pienu nododot pienotavai.

Pacienāju tautieti ar glāzi vīna un atvadījāmies, jo viesim bija jādodas uz mājām apkopt zirgus. „Jūs te dzīvojat kā dzimtenē!" viņa acīs iemirdzējās asaras. Nosolījos tuvākajās dienās ierasties pie skopā saimnieka, lai raudzītu nokārtot Grīķīša dzīves apstākļus.

Nākošajā svētdienā īsi pirms pusdienām apciemoju viņu. Saimnieka nebija mājās. Lai iekļūtu G. dzīvoklī, bija jāiet caur zirgu stalli. Pašā dzīvoklī ieraudzīju diezgan baigu ainu: maza neapkurināma telpa, vienīgais logs pa pusei izdauzīts; tikai klātā gulta liecināja, ka še mīt kāda dzīva dvēsele.

Pēc neilga laika pārradās saimnieks. Bez manis viņu gaidīja arī kāds lopu tirgotājs. Iealicināts virtuvē, uzsāku sarunu. Sākumā runājām rāmi un pieklājīgi, bet jo vairāk jautāju, jo saruna kļuva asāka. Pa pusei kliegdams, saimnieks noprasīja, ko es īsti vēloties. Atbildēju, ka gribu tikai zināt, cik viņš maksā manam tautietim. Tā tas turpinājās minūtes 2 vai 3, līdz saimnieks uzaicināja mani atstāt virtuvi. Tad arī mans mērs bija pilns. Pateicu, — kā nu kungs vēlas: ja ne ar labu, tad pie tiesas. Tas saimnieku saniknoja. Rokas pagaisu vicinādams un piesarcis kā biete, viņš metās uz manu pusi, taču no vardarbības viņu atturēja saimniece ar durvīs stāvošo lopu tirgotāju.

Tad saimnieks, pieskrējis pie Grīķīša divriteņa rādīja, ka esot to viņam samaksājis (12.000 fr.), arī zobārstam esot samaksājis 6000 fr., ko gan viņš gribot! — Vēlreiz jautāju, cik algas viņš maksā manam tautietim. Tas saimnieku saniknoja no jauna: es „izlidoju" no pagalma uz ielas, un aiz manis aizvērās smagie dzelzs vārti. Grīķītim tomēr paguvu pateikt, lai paliek un turpina darbu līdz tiesas dienai vai darba pārvaldes rīkojumam.

Ceļā uz mājām mani panāca G. un pastāstīja, ka saimnieks viņu iesaucis pie sevis un licis parakstīties par 12.000 fr., ko solījies viņam maksāt par janvāra mēnesi, kā arī par 6000 fr. decembra mēnesim. Tomēr naudu G. neesot saņēmis.

Nākošajā dienā ierados vietējās pilsētas prefektūrā pēc padoma. Tur man laipni norādīja, lai rakstot uz departamenta darba pārvaldi, jo pie viņiem tādas lietas nekārtojot. Ar interesi gaidu atbildi no darba pārvaldes, kā arī no sociālo likumu kontrolieŗa Jonas departamentā.

Tas nu ir viss, ko esmu varējis darīt. Tādēļ lūdzu arī latviešu pārstāvjus un organizācijas Francijā, arī no savas puses nākt talkā tautietim Voldemāram Grīķītim, lai piedzītu viņa iztrūkstošo algas daļu par divarpus gadiem, kā to paredz likums. Neļausim izmantot latvieti; taisnība ir viņa pusē — tai jāuzvar!

Voldemāra Grīķīša adrese: Cheze Robert, Andrē, Savigny sur Clairis (Yonne), France. J. Skrastiņš

Francijā, februārī.

LATVIEŠU SKAUTI SADARBOJAS AR AMERIKAS SKAUTU ORGANIZĀCIJU

Čikāgas latviešu skautu Staburaga vienība reģistrēta Amerikas skautu organizācijas Austīna novadā Latviešu skauti piedalīsies arī Amerikas skautu kopējā pasākumā, savācot pag. g. auto numurus izejvielām un izdalot informācijas materiālus iedzīvotājiem par izturēšanos atombumbu uzbrukuma gadījumā. Ar reģistrēšanos Amerikas skautu organizācijā nav skārta latviešu skautu vienības iekšējā darbība. Arī turpmāk tie rūpēsies par latvisko tradīciju izkopšanu.

Galvenais karalauks būs Āzija

Bij. Ķīnas sūtnis Dr. Hušihu par Maskavas plāniem

Žurnāls US News and World Report publicējis interviju ar agrāko Ķīnas sūtni ASV un ievērojamo filozofu Dr. Hušihu. Še sniedzam viņa intervijas atreferējumu, kas parāda pašreiz aktuālās problēmas kompetenta ķīnieša skatījumā.

Ķīna ir vienīgā zeme Maskavas orbitā, kur komūnistu partijai bija atļauts organizēt pašai savu sarkanarmiju. Ķīnas revolūcijas tēvs un republikas dibinātājs Dr. Sunjatsens 1924. g. prasīja 3. internacionālei sūtīt ekspertus partijas organizēšanai un militāros padomdevējus revolūcijas armijas radīšanai. Krievi aizsūtīja uz Ķīnu savu spējīgāko ģenerāli Galenu, kura īstais vārds bija Blichers.

Pirmajos 20 gados Ķīnas sarkanarmiju vairākkārt sakāva valdības karaspēks, bet Staļins bija labi iegaumējis Ļenina norādījumu, ka jāiegūst laiks, jāsaskaida pretinieka spēki un jāsakopo pašu spēki vēlākai ofensīvai. Šo stratēģiju arī realizēja Ķīnā. Tad nāca otrs pasaules karš un Jaltas konference, kas deva iespēju pielietot šo stratēģiju un iekarot visu Ķīnu.

Pēc Ķīnas iegūšanas Staļins rūpējas un gādā, lai tur neizaugtu otrs Tito. Tieši tādēļ noorganizēts, lai sarkanā Ķīna iet karā ar rietumiem un novērš jebkādas saprašanās un sadarbības iespējas ar rietumiem. Tikpat svarīgs tas, ka Ķīna padarīta pilnīgi atkarīga no Krievijas kā militārā, tā rūpniecības plāksnē. Tagad Ķīnai ir 5 milj. vīru liela armija, ko Krievija apgādā ar ieročiem un visu pārējo. Ķīniešiem pašiem nav iespējams sevi apbruņot tā vienkāršā iemesla dēļ, ka Krievijai ir absolūta kontrole pār Mandžūriju, kas ir varenākais rūpniecības centrs visā Āzijā. Un Mandžūrija ir pie Krievijas robežām. Krievi kontrolē Portarturu un visas pārējās ostas, bet vispārēja kara gadījumā Ķīna ir atkarīga no Krievijas jūras un gaisa spēkiem, kādēļ nav iespējama nekāda patstāvība ne miera, ne kara laikā.

— Kā ar jugoslavu teoriju, ka ķīniešu komūnisti iejaukušies Korejas karā pret Krievijas gribu: —

Tas nav tiesa. Jau mēnesi pirms tam paredzēju, ka komūnistiskā Ķīna iejauksies Korejas karā. Tam bija divi galvenie iemesli. Ziemeļkorejas un Ķīnas armijām ir vairāk kā asinsradnieciba — tās jau gadiem cīnījušās kopā. Krievi 5 gadus pilnīgi kontrolēja Ziemeļkoreju. Kamēr tiem vēl nebija pilnīgi brīvas rokas Mandžūrijā — viņi vairījās no pasaules sabiedriskās domas un amerikāņu reakcijas. Un nevarēdami radīt sarkanarmiju Mandžūrijā, viņi to darija Korejā. Šī komūnistiskā koreaņu armija, kas bija labi apmācīta un apgādāta, sekmīgi cīnījās Mandžūrijā un Ķīnas cietzemē. Tagad process ir otrāds — ķīniešu sarkanarmijai jāiet palīgā cīņās Korejā. Un ir arī vēl svarīgāki iemesli. Ja Ziemeļkoreju pārvarētu UN karaspēks, kamēr Krievija ar Ķīnu palīktu tikai skatītāju pozicijā, tam būtu kļūmīga ietekme uz pasaules komūnismu? To nu Krievija nevarēja pieļaut, un tāpēc sarkanai Ķīnai vajadzēja iejaukties Korejas karā.

— Ja komūnistiem nav atbalsta tautā, kā bija iespējams radīt 5 miljoni vīru lielu armiju? —

Tā ir mobilizēta armija. Komūnistu aģenti gāja katrā sādžā, reģistrēja pārtikas krājumus un arī kara dienestam derīgos vīriešus un sievietes. Kontrolēdami visu pārtikas apgādi, komūnisti kontrolēja arī darba spēku un armijai derīgos cilvēkus.

— Vai Čangkaišeks nedarija tāpat? —

Nē, zem nacionālistu valdīšanas mobilizācija nekad nebija tik efektīva. Tad valdība pieprasīja sādžām nodot zināmu skaitu cilvēku armijai. Sādžas nodeva arī, bet tikai nederīgos cilvēkus — invalīdus un tādus, no kuriem gribēja tikt vaļā. Komūnisti turpretī pilnīgi izšķir cilvēku dzīvības un nāves jautājumu.

— Vai jūs domājat, ka ASV būs spiestas karot uz Ķīnas cietzemes?

To neviens nevar pateikt. Viss tas ir ārpus katras plānošanas. Pirms mēnešiem nevieps nevarēja pateikt, ka ASV prezidents būs spiests proklamēt nacionālo izņēmuma stāvokli. ASV un Eiropā neviens negrib cīnīties Ķīnā un vājināt aizsardzības fronti Eiropā. Tādēļ Eiropa var būt drošā: Staļins ir labs stratēģis, — viņš negrib atklāt šo otro fronti. Ziemeļatlantika pakta aptver 11 zemes. Dažas no tām ir ļoti nevarīgas, piem., Luksemburga. Pakta 5. pants tomēr nosaka, ka uzbrukums pret vienu no šīm zemēm ir vērsts pret visām. Tas še ir izšķirīgais. Un komūnisma gangsteri to saprot pārāk labi. Otrkārt — Staļins ir teicis, ka Hitlers iznīcināja pats sevi ar otras frontes atklāšanu. Un Staļins netic saviem satelītiem Eiropā. Poļi būs pirmie, kas sacelsies kara gadījumā, čechi būs otrie, bulgāri, ungāri un rumāņi — nākošie. Un šo iespēju Staļins saviem satelītiem negrib dot. Ceturtkārt — vissvarīgākais ir apgādes un apbruņošanas jautājums. Ģen. Mekarturs jau ziņojis, ka Korejā ir vairāk nekā miljons korejiešu un ķīniešu. Tie jāapbruņo un jāapgādā. Eiropā Staļins var uzstādīt 175 divizijas, bet šīm divizijām vēl jāpieskaita 2 milj. lielā Ķīnas armija, kas ir jau kaujās vai arī kaujas gatavībā Āzijā. Un Krievijas rūpniecība vēl nespēj apgādāt šīs karaviru masas ar ieročiem un pārtiku. Galvenais cīņas lauks tādēļ būs Āzija. Un nesauciet to par trešo pasaules karu, — tās būs tikai nepabeigtās otrā pasaules kara darīšanas.

— Vai jūs sagaidāt, ka ķīniešu masas var sacelties, un ka partizāni varētu radīt revolūciju? —

Nekad nevar gaidīt, ka neapbruņotām masām varētu būt kādas sekmes revolūcijā. Ķīnā gan joprojām ir apbruņoti nacionālistu spēki vairākos simts tūkstošos. Tie arī ir tie partizāni. Ir ziņas par viņu aktivitāti ne vien Kantonas apgabalā, bet arī Ķīnas dienvidaustrumos, ziemeļos un ziemeļrietumos.

— Tātad kādam ir jāizšķiras — dot ķīniešiem ieročus, vai nē? —

Tā ir; bet tā kā ASV ir demokratija, tad tā nevar izšķirties tik ilgi, kamēr kāds gadījums uz to piespiež.

— Kāda ietekme ir Čangkaišekam ķīniešu tautā? —

Joprojām liela. Nav jāaizmirst, ka kontinentālā Ķīna cieš zem komūnisma valdīšanas jau divi gadi vai pat ilgāk. Kas paši to izbaudījuši, tiem tagad daudz labāki ieskati par Čangkaišeka valdīšanu. Ķīniešu simpatijas, ko viņš nevarēja iegūt savas valdīšanas 20 gados, komūnisti viņam palīdzējuši iegūt pāris gados.

A. Dr.

No Rīgas radiofona

Padomju inteliģencei līdzīgas nav . . .

PLĀNI, PROCENTI UN ĪSTENĪBA — JAUNS GRAFIKS — LĪLIJAS UN GLADIOLAS — „APGŪTI" MODEĻI — VILCIENS AIZBRAUC 3 ST. AGRĀK — ZINĀTNE AR BAZI UN VIRSBŪVI

Piecgades plānu Pad. Latvija izpildījusi 3 gados un 10 mēnešos: 1950. g. pārsniegts 1949. g. līmenis divi reizes, bet salīdzinot ar 1949. g. pat 5,1 reizi. Visas ministrijas un pārvaldes plānu gan izpildījušas, tomēr virknē uzņēmumu tas nav izpildījies pēc asortimenta. Esot pat uzņēmumi, kas plānu nav veikuši, necinoties pret „šturmēšanu", neizplatot stachanoviešu pieredzi un pareizi nenoorganizējot darbu. Pienācis laiks noteikti izbeigt valsts plāna pārkāpšanu. Katram uzņēmumam un brigādei, katram darba galdam plāns jāizpilda ikdienas, neaizmirstot kvalitāti, pašizmaksu un komplektēšanu.

No valstij paklautiem uzņēmumiem socialistiskā sacensībā ir gaļas rūpniecības ministrijas mašīnbūves rūpnīca, kas pārsniegusi plānu par 126 proc., Rīgas naftas un eļļas rūpnīca Etalons (123 proc.). Plānu vēl pārsnieguši — Radiotechnika, Rīgas ķīmiskais kombināts, Varonis, Sarkanais kvadrāts, ādu fabrika Komunārs, Pirmais Maijs, Sequma, Bolderājas būvkeramikas rūpnīca, Kalnciema ķieģeļu kombināts, Cēsu būvmateriālu rūpnīca, Ligatnes papīra fabrika, Kuldīgas finieru fabrika, pārtikas rūpniecības ministrija, tabakas fabrika Nr 1, konditorejas izstrādājumu fabrika 17. jūnijs un alus daritava Nr. 1.

Pag. gadā tērauda ražošana pieaugusi par 12 proc., velmējumu 33 proc., čuguna lējumu 23, ķieģeļu 53, cementa 22, šifera 63, jumta papes 17, apavu 50, gumijas apavu 25, kokvilnas audumu 31, linu audumu 26, zīda audumu 47, zeķu 36, velosipedu 36, radio uztvērēju 25. Zivju nozveja un gaļas ražošana pieaugusi par 27 proc., Latvijas dzelzceļu magistrāle veikusi plānu iekraušanā 100, bet izkraušanā 112 proc. apmērā. Grūti pateikt, ko šie mistiskie procenti nozīmē īstenībā, taču fakts ir tas, ka Pad. Latvijas iedzīvotāji vēl tālu nav paēduši, apģērbušies nedz apgādāti visvienkāršākajām dzīvei nepieciešamām lietām.

Pad. savienības sakaru ministrijas pilnvarotais Aleksandrovs ziņojis, ka radioficēti 1463 vēlēšanu iecirkņi; izstrādāts jauns pasta pārvadāšanas grafiks. Turpmāk pastu pārvadāšot ar lidmašīnām virzienos Rīga—Rēzekne un Rīga—Daugavpils; paredzama arī pasta lidmašīnu satiksme Rīga—Kuldīga. (Visracionālāk taču būtu ar pasta baložiem: tā plāns būtu pārsniegts par dažiem simtiem procentu, un ietaupījumi milzīgi!)

Rīgā, dārzkopju-mičuriniešu sanāksmē, komunālās saimniecības ministrs Ķīsis ziņoja, ka iestādīti 140.000 košumu krūmu (neteica, cik no tiem augušu!), 10,5 ha siltumnīcās vien iestādīti 102.000 kociņu. Jēkabpilī Orechova vadītā dārzniecība devusi 19 t vīnogu. Tur esot arī 35 vērtīgas liliju šķirnes. Dārzkopis Fridenbergs ieguvis sala, izturīgas gladiolu šķirnes. (Daudz vairāk gan tur būtu nepieciešami sala izturīgi kartupeļi un kāposti.)

Varoņa 2. cecha pr-ks Alberts Stepe stāstīja, ka cechs rūpnīcā esot pirmajā vietā. Gada laikā ietaupīti materiāli par 240.000 rubļiem. Šogad jāražojot par 50 proc. vairāk. Tāpēc jāapmāca strādnieki (kā redzams, tad materiālu ietaupījums būs radies strādājot ar neapmācītiem strādniekiem! — Rīgas Drēbnieka galv. inž. Alberts Stubura stāsta, ka gada laikā „apgūti" 150 jauni modeļi, pieņemtie cechā ietaupīts 10.000 m drānas. Pērn fabrika devusi 109.000 r. virsplāna peļņas. (Pārejot uz kolhoznieku pasūtījumu „modeļiem", kur drānas vajadzīgs ārkārtīgi maz un var iztikt pilnīgi bez oderes un pogām, materiālu ietaupījums droši sasniegtu 1000 proc.!) Varbūt, ka tieši tādēļ Sovjetskaja Latvija ievadā rakstu, ka padomju inteliģencei līdzīgas nav nevienā zemē. Rēzeknes rajonā 1000 inteliģentu piedalījušies vēlēšanu aģitācijā. Nepieciešama esot agronomu un zootechniķu līdzdalība šajā pasākumā. Maltas rajonā tie stāvot gluži malā. (Drošāk tomēr ir, jo dabūt ar sētas mietu nav patīkami visdedzīgākajam aģitātoram.)

Superfosfāta rūpnīca saņēmusi pilnīgi jaunu lokomotīvi un vairākas automašīnas (pēdējās tad, laikam, vecas). Mieža vadītais vilciens ceļā no Liepājas sasniedzis Jelgavu 2 st. un 45 min. ātrāk nekā grafikā paredzēts, un atpakaļ uz Liepāju aizbraucis 3 st. par agru. (Kultūrālā pasaulē lokomotīves vadītājus par šādu izrīcību soda, jo tā nekādi nesaskan ar precīzas satiksmes noteikumiem. Nākošais solis tad nu būtu — nobraukt gada plānu 3 mēnešos, bet atlikušos deviņus lai tauta cilpo kājām.) — Prof. Baļina rakstā par tbc profilaktiku un ārstēšanu, dzirdam pavisam oriģinālu spriedumu: „Aplams ir ieskats, ka tbc slimniekiem jāuzbarojas — tas pat kaitē sirds darbībai u. c.; galvenais esot vitamīni." (Normālos apstākļos un ārstēšanā, par to vēl varētu runāt, bet ja rūpēs par pacientu sirdīm tiem jādzīvo pusbadā, tad nez' vai tur no ārstēšanas kas iznāks!)

Sarkanarmijas rajona aģitātoru darbu lielāko tiesu veic jaunatne, un gandrīz 600 komjauniešu apmeklē vēlētāju dzīvokļus. Starp tiem izcilākie esot Šapochins, Dubra, Iljins, Kuprins, Podgornijs, Pocelenskis un Kučina. Sarkankarogotās krasta aizsardzības artilērijas skolas mācības spēki u.c. ar lielu dedzību studējot Staļina darbus par valodas zinātni. Teorētiskajā konferencē uzstājušies komjaunieši Sarancins, Kostičenko un Martinenko, runādami par Staļina mācības bāzi un virsbūvi. (Tā baze un virsbūve jau nu, varbūt, būtu, bet iekšā gan nekā prātīga neatrastu.)

Žurnāla Bērniba jaunākajā mēneša apskatā, bērniem stāstīja kā cēlušies baznīcas svētki. Reliģija nodarījusi cilvēkiem daudz ļauna, bet zinātne iznīcinājusi baznīcu svētku nozīmi. Reliģija ir kontrastā ar zinātni, un padomju tauta bija pirmā, kas atbrīvojusies no reliģijas maldiem. (Par maldiem runājot — lielāku un trakāku par sarkanarmiem cilvēce gan nav pieredzējusi; un arī vairs nepieredzēs.)

PADOMJU PUSES ANEKDOTS

Padomju ļaužu skaitīšanā ierēdnis prasa kādam sirmam, salīkušam vecītim, cik viņam gadu. „Trisdesmitpieci," skan atbilde. Ierēdnis apšauba atbildes pareizību. „Nu ja," saka vecais, „patiesībā es esmu sešdesmit pieci gadi vecs, bet dzīvošanu pēdējos trisdesmit gados taču nevar saukt par dzīvošanu!"

No Femarnas līdz Ainažiem (Beigas)

1000 DM par katru DP

„Rīgenas salā sabiju līdz 1950. g. 3. apr. No manis pāri palicis bija tikai skelets. Nespēju vairs veikt smagākos darbus. Prasījos pie ārsta. Komandants jautāja, vai esot pārdomājis? Nezināju, ko atbildēt. Kas gan man bija jāpārdomā? Klusēju.

„Nu?" — komisārs kļuva nepacietīgs.

„Nezinu, ko jūs ar to domājiet?" atjautāju.

Druknais krievs izņēma no kabatas kādu papīru un atgādināja man sarunu par 1000 markām un DP. Nu sapratu.

„Nē, biedri komisār, to nedarīšu," bija mana atbilde.

„Nu, tad es tev parādīšu ,ko vēl neesi redzējis suņa bērns! Šī tev bija pēdējā iespēja glābties un reizē sākt pieklājīgu un cilvēcīgu dzīvi. Raus!" uzblāva boļševiks.

Tā bija mana lielākā kļūda, ko savā dzīvē esmu izdarījis. Varēju taču pienemt komisāra piedāvājumu, lai vēlāk, brīvībā izkļuvis, to aizmirstu. Bet nu jau bija par vēlu.

Tanī pašā dienā posāmies ceļā. Noliesējuši un noskranduši atstājām Rīgenas salu. Bijām cilvēku 60. Krastmalā stāvēja kuģelis, kas mūs aizveda uz Lietuvas pilsētiņu Klaipēdu.

Tur zvejnieks novietots sarkanā kieģeļu ēkā „izmurgošanai", kā teikuši krievi. Ceļā viņam uznākusi sirdslēkme, kas tomēr vēl beigusies laimīgi. Sarkanā ēka bijusi slimnīca. Apm. 36 kvm. lielā istabā uz salmiem gulējuši 40 cilvēki. Gultu, galdu un krēslu istabā nav bijis. Sarunājoties ar slimniekiem, tie pastāstījuši, ka slimnīca domāta tikai „buržujiem". Klaipēdā esot arī laba slimnīca, bet tanī ārstējoties tikai krievi. Arī ārstu neesot. „Kulaki jāārstē kulaku ārstiem," saka krievi. Boļševiki priecājoties, ka daudz mirstot. Tas pierādot, ka buržuju ārsti nevarot sacensties ar boļševiku med'kiem. „Āresti mums zāles nedod, jo viņiem pašiem to nav," teica vecāks lietuvietis.

Nebiju vēl atspirdzis, kad saņēmu paziņojumu slimnīcu atstāt. Komūnistu apsardzībā mani aizveda uz pilsētas nomali un nodeva kāda augstāka padomju virsnieka rīcībā.

Jau tanī pašā dienā rokās iespieda veseri un kaltus. Bija jālauž akmeņi un jāsadrumstalo ceļu būvei. Varat saprast, kādas mocības jāpārcieš, ja slimam jāstrādā. Nelīdzēja ne lūgumi, ne vaimanas. Ar nolūku sadauzīju roku, lai nokļūtu slimnīcā, bet sekas bija neiedomājamas: krieviem nebija pārsienamo materiālu un tā kā rēta bija dziļa, draudēja noasiņošana. Tikai tad, kad stāvoklis rādījās pavisam bīstams, viens no uzraugiem mani nogādāja galmiem jumtā būdiņā, un ar manām skrandām noplēstu lupatu pārsēja ievainojumu. Te karsoni sagulēju 4 nedēļas. Slimības laikā krievi pie manis atsūtīja sirmu lietuviešu māti, kas mani mazliet apkopa.

Māmuļa bieži stāstīja par dzīvi Lietuvā. Viņas abi dēli iesaukti sarkanarmijā. Vecākais par „nodevību" nosūtīts spaidu darbos. Sekas bijušas arī viņas vīra apcietināšana, jo, kā čekisti teikuši, „vecais neesot pratis izaudzināt padomju cilvēku". Jaunatnes Lietuvā vairs neesot. Tā vai nu izsūtīta uz citiem padomijas apgabaliem vai iesaukta armijā. Dzimstība gan esot diezgan liela, bet bērni ciešot badu un trīs ceturtdaļas mirstot. Mātēm neļaujot bērnus audzināt, tie jānodod bērnu silēm. „Tas tāpēc, lai bērnā jau no paša sākuma ieaudzinātu nekrietno garu, bet pašu māti norīkotu darbos," teica sirmā lietuviete. Visas sievietes strādājot smagā fiziskā darbā. Arī jaunatne iesaistīta valsts darbos. Skolās mācības notiekot tikai 2 stundas dienā. Pārējā laikā esot jāstrādā.

Bija pagājušas piecas nedēļas kopš „ārstējos" vecās māmuļas uzraudzībā. Viņa arvien nožēloja to dienu, kad bija atteikusies braukt uz Vāciju. „Varbūt šodien es ar savējiem būtu kopā un varētu sākt izpostīto dzīvi no gala," teica lietuviete. Bet toreiz daudzi labāk palikuši dzimtenē nekā braukuši uz ienīsto Vāciju. Tā bijusi kļūda . . .

„Vesels?" jautāja ienākušais krievs.

„Nē, Roka arvien vēl sāp," atbildēju.

„Nekas, darbā atveseļosies. Apģērbties," boļševiks pavēlēja. Un uzsāku maršēt uz Klaipedas pusi.

Pie noplukušas divstāvu ēkas bija izkārts sarkanais karogs. Tas norādīja, ka ēkā ir valdības iestāde. Tas bija viens no daudzajiem čekas namiem Klaipedā.

Kā jau „priviliģētu" personu mani tūlīt pieņēma. Es taču biju spiegs no Vācijas . . . Atbildēju neskaitāmiem stulbiem jautājumiem, starp citu, kāpēc bēdzis no Austrumprūsijas, kāpēc karojis pret sarkano armiju u. c. Cik jutu, manas atbildes krieviņu ne visai apmierināja. Telpā ienāca otrs, abi sarunājās un lēmums bija: piedalīts zvejniekiem. Mani nodeva kādā zvejas artelī, kas komplektējās no vergu strādniekiem. Zvejojām dienu un nakti. Zivis boļševiki eksportēja gan uz Čechoslovakiju, Ungāriju u.c. Viduseiropas zemēm.

Kādā dienā Latvijas piekrastē mūs pārsteidza spēcīga vētra. Bijām spiesti patverties Ainažu ostā. Apsardzībā gūstekņus noveda uz tuvējo cietumu.

Pagāja vairākas dienas, bet no kameras ārā neveda. Izrādījās, ka par zvejniekiem vairs nebijām vajadzīgi.

Jaunais darba lauks bija apm. 50 km no Ainažiem, kādā kolhozā. Tā nosaukuma pirmais burts bija S, vairāk neatceros. Te iepazinos ar šausmīgo kolhoza dzīvi. Latvieši bija vairs tikai minoritāte — katrs piektais. Āziāti, kā stāstīja kāds latvietis, ievesti Latvijā tūlīt pēc kara. Par sievām tiem „piešķirtas" latvietes un lielākā daļa dabūjuši arī latviešu vārdus.

Ar sašutumu vēroju necilvēcību, kā krievi apietas ar latviešu bērniem. Viņi apķēguši, ka tikmēr, kamēr latvietis audzinās savus bērnus, tie nekad nekļūs boļševiki. Tāpēc komūnisti visādi ierobežo dzimstību latviešu ģimenēs. Kolhozā strādāja vairāki vīrieši, kurus krievi sterilizējuši tikai tādēļ, lai nebūtu pēcnācēju. Tā boļševisma varā ikdienas sarūk jau tā izravētā latviešu tauta. Nevajadzēs vairs 10 gadu, lai latviešu tautas Latvijā vairs nebūtu.

Ar saviem pretiniekiem boļševiki izrēķinājas mežonīgi. Kāda 40 g. v. latviete pačukstēja, ka viņas vīru krievi noslīcinājuši jūrā tādēļ, ka viņš nav bijis ar mieru „pārdot sievu". Vienā naktī viņa pēkšņi pazudis. Šādas slīcināšanas notiekot bieži. Neviens par to neprotestējot.

No kādreizējiem Latvijas mežiem palikuši tikai krūmi. Bet arī tos izcērtot un aizvedot uz Pad. savienības iekšieni vai Vāciju militārām vajadzībām. Kolhozos esot īpašas strādnieku grupas, kas katru dienu strādājot tikai mežā.

Pirmo reizi mūžā piedzīvoju boļševiku revolūcijas svētkus. Kolhoznieki saņēma „labāku" uzturu — vairāk maizes un biezpienu. Runāja kolhoza priekšnieks, komūnistu sekretārs, sarkanie pionieri u. c. Īsts „jērinu vakars" sākās ap pusnakti. Pašdarinātā sadzērušies, stepju dēļi lika mieru tikai līķiem . . . Šis vakars bija man liktenīgs. Kā jau nezinātājs, aizstāvēju kādu 16 gadus vecu meiteni. Saņēmu no mongoļa krūtīs naža dūrienu. Rēta bija dziļa. Ārstējos tuvējā medicīniskās palīdzības punktā, bet sekas bija tuberkuloze. Vairākkārt biju starp dzīvību un nāvi. Liktenis tomēr lēma atžirgt.

Decembra vidū mani iesēdināja preču vagonā, un no Ainažiem sākās brauciens uz Lībeku. Toreiz gan to vēl nezināju. Pēc divām nedēļām biju galā. Te vēl pēdējo reizi mani pārmeklēja no galvas līdz papēžiem. Tikai tad mani atbrīvoja un pārtrieca pāri joslas robežai. „Atvadoties" komūnisti teica: „Nonākot rietumos, neaizmirsti pateikt, ka ikvienu, kas nokļūs mūsu rokās, piemeklēs tavs liktenis. Patiesībā tava vieta bija pie karatavām, bet biedrs Staļins nav ļauns un dāvina tev dzīvību. To arī nepiemirsti pateikt sunīem aiz robežas. Bet tūs jau reiz šā vai tā kļūsiet mūsējie . . .

Edv. Ez.

Sarkanā skola

IZVILKUMS NO AUSTRUMVĀCIJAS PRESES

Labības un kartupeļu nodošana 1950. g. nedarīja godu mūsu antifašistiski-demokratiskajai valsts iekārtai. Mūsu zemniekiem vajadzēja reiz nopietni padomāt, cik laimīgi būtu viņu kolēģas Rietumvācijā, ja valdība tur būtu izsludinājusi noteiktas labības nodošanas normas un laikus (Saechsische Zeitung, Dresden).

Pirms 3 nedēlām nopirku HO veikalā 40 W spuldzi, bet pēc 14 dienām tā izdega. Ar rēķinu un izdegušo spuldzi steidzos uz veikalu labā cerībā, apmainīt to pret jaunu. „Par apmaiņas iespēju nav ko domāt," pateica veikala vadītājs. „Jūs varat būt laimīgs, ka spuldze degusi 14 dienas!" (Maerkische Volksstimme, Potsdam.)

Mūsu laikraksta lasītājs — strādnieks Augusts Kanevurfs, (Halle Saale, Brunos Warte ielā 28) bija ļoti iepriecināts, kad pēc 5 gadiem saņēma atļauju ādas kurpju iegādei. Tomēr viņš mums raksta: Es biju pārsteigts, ka atļauju varēja reālizēt tikai Merseburgas, ne Halles apriņķī, un pie tam tās deriguma ilgums bija tikai 9 dienas. Lai reiz tiktu pie jaunām kurpēm, es upurēju savu atvaļinājumu un brauciena naudu. Un tomēr neatradu piemērotu kurpju lielumu. Tāpēc šo iegādes atļauju atdāvināju savam draugam. (Freiheit, Halle.)

Pirms 4 mēnešiem nopirku Naumburgas nedēļas tirgū kafijas vārītāju par M. 14.80. Mēs bijām priecīgi, jo pirkums šķita ists un labs aluminijs. Tomēr tas tā tikai izlikās. Tagad, pēc 4 mēn. tam jau ir 14 caurumi. (Freiheit, Halle.)

al.

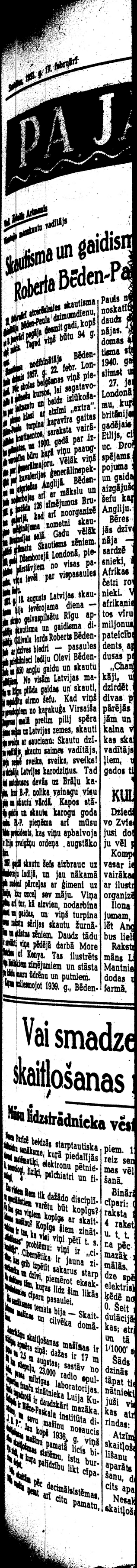

Vai smadze
skaitļošanas

Mūsu līdzstrādnieka vēs

piem. 1
reiz sen
mas vēl
šanā.
Binārā
cīpari: (
raksta
4 raksi
u. t. t.
ra pēc
mazāk
mālās.
dze spē
elektrisk
ķēdē no
0. Šeit
dulācijā
kas; str
un tā
1/1000' s
Šāds
dzinās
tāpat tie
nātnieki
juši vi
kas atr
rindas:
Atzīm
skaitļoš
līšanu
aparāts
šanu, d
cits apa
Nesak
skaitļoš

PA JAUNĪBAS TEKĀM

Vad. Ādolfs Artmanis

Vientuļo mazskautu vadītājs

Skautisma un gaidisma dibinātāja Roberta Bēden-Paula atcerei

22. februārī atcerēsimies skautisma dibinātāja Bēden-Paula dzimumdienu, un 8. janvārī pagāja desmit gadi, kopš viņš miris. Tagad viņš būtu 94 g. vecs.

Skautisma nodibinātājs Bēden-Pauls dzimis 1857. g. 22. febr. Londonā. Pēc skolas beigšanas viņš piedalās 8 mēnešu kursos, lai sagatavotos par leitnantu un beidz izlūkošanas pirmo klasi ar atzīmi „extra". Bēden-Pauls turpina karavīra gaitas dažādos kontinentos, saraksta vairākas grāmatas, un 1900. gadā par izcilu varonību būru karā viņu paaugstina par ģenerālmajoru. Vēlāk viņš kļūst par kavalerijas ģenerālinspektoru un atgriežas Anglijā. Bēden-Pauls nodarbojas arī ar mākslu un 1907. g. izstāda 126 zīmējumus Brutona galerijā, kad arī noorganizē pirmo mēģinājuma nometni skautiem Braunsījas salā. Gadu vēlāk publicē grāmatu Skautisms zēniem. 1920. gada Džamborejā Londonā, piedaloties pārstāvjiem no visas pasaules, viņu ievēl par vispasaules skautu šefu.

1933. g. 18. augusts Latvijas skautismam bija ievērojama diena — mūsu sirmo galvaspilsētu Rīgu apmeklēja skautisma un gaidisma dibinātājs Gilivela lords Roberts Bēden-Pauls ar dzīves biedri — pasaules gaidu priekšnieci lediju Olevi Bēden-Paulu un 650 angļu gaidu un skautu vadītājiem. No visām Latvijas malām uz Rīgu plūda gaidas un skauti, lai sagaidītu sirmo šefu. Kad viņš ar pavadoņiem no karakuģa Virsaiša Daugavas malā pretim pilij spēra pirmos soļus uz Latvijas zemes, skauti viņu sveica ar saucienu: Skautu dzīves vadītājs, skautu saimes vadītājs, latvju zemē sveiks, sveiks, sveiks! un vicināja Latvijas karodziņus. Tad viesi autobusos devās uz Brāļu kapiem, kur B.-P. nolika vainagu visu gaidu un skautu vārdā. Kapos stāvēja gaidu un skautu karogu goda sardze. B.-P. pieņēma arī mūsu Valsts prezidents, kas viņu apbalvoja ar Triju zvaigžņu ordeņa augstāko šķiru.

1937. gadā skautu šefs aizbrauc uz džamboreju Indijā, un jau nākamā gada rudenī pārceļas ar ģimeni uz Keniju, kur uzceļ sev māju. Viņa prātus arī tur, kā aizvien, nodarbina skauti un gaidas, un viņš turpina savas rakstu sērijas skautu žurnāliem un stāstus zēniem. Daudz tādu ir savākti viņa pēdējā darbā More Sketches of Kenya. Tas ilustrēts viņa lieliskiem zīmējumiem un stāsta par kādu mazu ūdrēnu un putniem.

Karam uzliesmojot 1939. g., Bēden-Pauls nemiera pilns spiests no malas noskatīties notikumos, kad ir tikdaudz darāmā, bet viņa spēki mazinājas. Mūžā gaļam tuvojoties, viņa domas aizvien vairāk pievēršas skautisma starptautiskajām iespējām, bet 1940. gada rudenī viņš nopietni saslimst un mirst 1941. g. 8. janvārī.

27. janvārī Vestminsteras abejā Londonā noturēja piemiņas aizlūgumu, kurā piedalījās karaļa un Lielbritānijas valdības pārstāvji, arī tagadējais ministru prezidents C. R. Etlijs, citu valstu vēstnieki un sūtņi uc. Drošības iemeslu dēļ nebija iespējams publiski izsludināt dievkalpojuma vietu un laiku, bet arī skauti un gaidas bija klāt, lai godinātu savu aizgājušo šefu. Taču mirušo skautu šefu karа dēļ nevarēja pārvest uz Angliju.

Bēres Nijerijā raksturoja tās divējās dzīves, par kurām B.-P. bieži runāja — karavīra un skauta; goda sardzē bija Kēnijas augstākie virsnieki, šķirstu pavadīja kareivji no Afrikas karaspēka daļām; nesēji bija četri roveri un četri virsnieku vietnieki. Visu rašu skauti — eiropieši, afrikanieši un indieši — pārstāvēja tos vīru un sievu, zēnu un meiteņu miljonus, kas viņam parādā tik daudz pateicības. Kāds Kēnijas korespondents aprakstīja vietu, kur tagad atdusas pasaules skautu vadonis:

„Chanijas upe aplenc kapsētas pakāji, un no uzkalna virsotnes var dzirdēt ūdeņu čalas. Mazās kapsētas divas puses iežogo koki, bet divas pārējās puses ir vaļā kā logi uz lejām un kalniem un sniegoto Kēnijas kalna virsotni. Tā ir viena no Afrikas skaistākajām ainavām, un skautu vadītājs apbedīts ar galvu uz ziemeļiem, uz kalnu, kas viņam pēdējos gados tik daudz nozīmējis."

KULTŪRAS CHRONIKA

Dziedātāja Marija Vintere, kas dzīvo Zviedrijā, nākamā vasarā paredzējusi doties koncertturnejā pa Angliju vēl pirms dziesmu dienām.

Komponists Tālivaldis Ķeniņš šovasar ieradīsies Anglijā, kur nolasīs vairākas lekcijas par saviem darbiem ar ilustrācijām skaņu platēs. Lekcijas organizē Tautas augstskola.

Ilona Leimane, sekojot LBL aicinājumam, gatavojas šai vasarā apmeklēt Angliju, kur nolasīs savus darbus lielākos latviešu centros.

Rakstnieks Pēteris Aigars, kura romāns Lietuvēna dzīres tikko iznācis Mantnieka apgādā Briselē, ar ģimeni dodas uz Angliju, kur strādās kādā farmā.

Čiepa stāsta piekto pasaku

MARGARITA KOVAĻEVSKA

Lūk, ko man pastāstīja Čiepa:

„Jāatzīstas, man viss ātri apnīk, tāpat kā bērnam. Un kādā dienā es redzu, ka man jau līdz kaklam bezcerīgā spēle Ventorfas Milža bērna sarkanajos spēļu klučos. Man apnicis būt par mušu sīko knislišu, odu, dunduru un citu kukaiņu vidū.

Es izdomāju jaunu rotaļu ar sevi un savām dienām. Es ļauju viņām uzdīgt aiz apvāršņa, ko es neredzu, es ļauju viņām noliekties pāri sarkano ēku jumtiem vakara debesīs, kas aizsegtas biezu necaurredzamu miglu, un slepeni tās iedēstu sapņu dārzā kā zili dūmakainas un nīkulīgas puķes. Jā, manas dienas pārvērtušās puķēs ar seklām saknēm, bez ziediem un bez ļuguļiem.

Puķe Diena manā bēdīgajā dārzā ir kā kails salīcis stiebriņš. Bet nē — tā nav pareizi sacīts. Manai Dienai lapu vietā vējā plivinās vai arī miglainajā gaisā nedzīvi karājas izžautā veļa — balta, pelēka, zila un svītraina. Daža lapa atgādina neizskatīgu vīrieša apakšbiksi, cita zeķi vai mazbērna lupatiņu. Un manai puķei ir arī zieds, kas smaržo pēc apnikušiem sutinātiem kāpostiem vai burkāniem. Ziedlapiņas ir apaļas un neizskatīgas, ar ausīm un deguniem — vecas un jaunas, nīgras, grumbainas, pelēkas un sārtas, un tās atgādina cilvēku sejas. Pašā vidū — medus kausiņā — grozās asaras un nopūtas. Ap manas Dienas puķes ziedu nelidinājas bites un viegli trizulīgi tauriņi, bet ložņā bēdu stāstu tārpi — par plankumainām plaušām, bargiem konsuliem un tūkstoš dolariem, ar kuriem jāsamaksā par mākslīgu kāju vai vecuma grumbu pierē.

Un tādu dienu dārzā rotaļājoties ar lupatām, traukiem un neziņu, — Cilvēkam aizmirstas prieks un smaids. Bet es, tāpat kā bērns kāro saldumus, kāroju smaidus un gaiša prieka kripatas. Dažreiz tādas kripatas var atrast tepat Ventorfas istabā aiz pelēkās segas sienas, kur mitinās Purviņa tēvs un māte, vai divu skapju nožogotā būrītī pie Pūpola mātes. Tie ir cienījami veci ļaudis, kā smagas lādes pilni izrakstītām atmiņu segām, pilni savām labām Latvijas dienām kā rūsainām saktu saulēm. Dažu vakaru viņi plaši atver savu Vidzemes un Zemgales māju vārtus, pārstaigā istabas, brien kūtī, skaitīdami un dižodamies ar savām govīm un barokļiem, noglāstīdami sunīti un kaķīti. Un tēvam iekvēlojas vaigi, iejūdzot jauno ērzeli kamanās un aizjoņojot tālu līkumainos ceļos, sniega pikučus gaisā šķaidot. Mani zēni klausās mutes atplētuši, un viņu mazās acis zogas šaubas, jā, kur tad ir jaukākā vieta pasaulē — Latvijā vai Amerikā? Šeit strauji zirgi — tur kovboji...

Un Purviņa tēvam zem siltā kamzoļa uz pašas sirds glabājas kabatas grāmata ar iespraustu lāpamadatu. Pavisam parasta adata ar lielu aci, kur dziju ievērt, zeķi lāpot. Bet tēvs šūpo galvu: „Nē, nē — tā adata ir no Latvijas, un to es vedīšu atpakaļ, kad mūsu zeme sauks pie sevis." Mēs visi apskatām adatu — gaiši un smaidīgi — tā, kā apskata ķēniņa pili vai princeses zelta matu. Adata, adata, mīļā Latvijas lāpāmā adata!

Bet tad atkal pagaist smaidi, katrs ievelkas savā kaktā. Maniem istabas vecīšiem jāgaida tūkstoš dolari, kas tos izpirktu no sarkanā Milža kluča. Varbūt savā laikā viņu Kurzemes un Vidzemes māju sviests un siers glītās muciņās ceļoja pāri jūrām uz Angliju, Ameriku. Bet nu, kad pats saimnieks un saimniece — izdzīti bez māju, ar gadu nastu plecos pošas meklēt vecuma dienām līdzās bērniem drošu pajumti — Pasaule negrib viņus bez tūkstoš dolariem ielaist savās zemēs.

Un tieši šo rūgto dienu vidū, kad es Ventorfas gaiteņos redzu kūņojamies savas tautas mazās atvasītes — Laimītes un Jānīšus, redzu saraudātas sievu sejas, nolaistiem plakstiem, redzu vīrus drūmi stāvam pie loga un skatāmies bezcerības pelēkajā dārzā, kur uzziedējusi atkal jauna bēdu puķe — „karavīri aizturēti" —, manai Dienai, kāpostu smaržas apņemtai, vidū uzplaukst lieli vārdi: „Jūs varat braukt uz Gronu!"

Grona, tā ir pēdējā apstāšanās vieta Eiropā pirms došanās pāri jūrai uz Jauno Dzimteni — Ameriku. Nu būtu jāpriecājas, jādzied jaunai dzīvei gaišs sākums. Bet es kaunos, nav manos spēkos sadalīt savu laimi vienlīdzīgās likteņa daļās, nav spēkos sniegt to uz vienu un otru pusi kā ceļa maizes gabaliņu, savas tautas asins brāļiem un māsām.

Bet es gribu priecāties, es gribu atvadīties no Eiropas bez rūgtuma — ar mīļumu un pateicību, jo esmu viņas maizes un gara bērns no galvas līdz kājām.

Ak, Dievs — es uzsienu galvā zaļu cerības krāsas lakatu un braucu uz Hamburgu.

Stāsta — Eiropas sirds esot Parīze. Es tur nekad neesmu bijusi, un mana sirds pieder Hamburgai. Hamburgā atbēguši manas Rīgas trokšņi — šķind, zvana, dārd un klaudz. Es esmu kā dzīvā sapnī pati savā Rīgā. Veikalu platajos logos kā noburtas princeses stikla acīs zied kvēlainas rozes, vāras orchidejas, hiacintes kā punduru cepuru pušķi, mēļas, baltas, viegli sārtas, zied narcises kā sniega vēsuma un tāla pavasara jausmu piesūkušās — skaistām slaidām stiebru kājām, bet ceriņi no Kokneses krastiem kā dvēseles bez spārniem līkst pāri tulpju ziedu pusatvērtajām mutēm. Un citā ielā aiz citas plāna stikla sienas tup pūkaini lāčīši, lelles, spīguļo un dzirkst gredzeni, pulksteņi, pērļu rotas, sapņo dārgu zīdu baķi, zirnekļu austas zeķes, kurpes ar tievu narcises kāta papēdi, — — smaržas, kairas lūpu krāsas... Un katra ievas meita — ķēkša, aukle, kundze un ielas meita te var priecināt savas acis. Un es gandrīz, gandrīz redzu, kā ostmalā kaijas, starp platvēderainiem kuģiem ķērkdamas, plūcas un knābā šos lielpilsētas sievu sapņus. Visās ielās, sapņu un maizes rūpju dzīti, ņurdz darbīgu ļaužu soļi. Man arī pielīp steiga, kaut kājām nav kur steigties. Mana sirds, nemiera pilna dunēdama, aužo līdzi ļaužu jūrai. Dievs, dzīve aizskrējusi man priekšā milzu soļiem! Kā es to panākšu, kā kaldināšu, spodrināšu, kā veidošu? Un es dziļi ievelku krūtīs drēgno jūras gaisu. Gribas strādāt, gribas uzsūkt sevī visu pasauli!

Man nāk prātā kāda diena vecajā gadā, kad pasaule posās svinēt Ziemsvētkus. Ielas klāj tīra un plāna sniega kārtiņa. Es eju patukšajās Hamburgas ielās, dažas stundas pirms svētvakara zvanu skaņām. Kā gumijas pusizdzēstā zīmējumā zilajā miglas dūmakā vīd pilsētas jumti un torņi. Man blakus bez soļu cirkstoņas sniegā it kā līdzi soļo kāda cilvēka ēna. Es apstājos Alstera malā. Es nepaskatos ne pa kreisi, ne pa labi — lai neizjauktu ilūziju par šī neesošā cilvēka esamību svētvakara ieskaņu burvībā. Es baidos viņu zaudēt.

„Cik skaisti," es saku, skatīdamās pāri ledus plaisām un tumšām ūdens dzīslām pilsētas siluetā.

„Lūk, tas tur ir Sv. Pētera sirmais tornis, vakaros viņš zaigo pelēki zaļš kā fosforizēts. Un tur — iepretī — augstākais Hamburgas tornis, celts skopā barokā, tas Sv. Miķelis, kas pirmais sveic jūrniekus, ostai un tās priekiem tuvojoties. Un tur rātsnams, tur Katrīnas baznīca —" neredzamais Ēnas cilvēks man stāsta, bet es neatglaužu ausīm zaļo lakatu, jo man bailes pazaudēt šo neesošo balsi, kas runā par Hamburgas torņiem. Mēs stāvam ilgi, it kā ko gaidīdami. Varbūt baznīcu torņos zvanu mēles atraisamies? Bet tad es zinu, ko esam gaidījuši. Maza neizskatīga pilīte, slīdēdama ledus gabalu vidū, pēkšņi atplēš knābi un skaļi un svarīgi sauc: pēk — pēk! Mīļā pasaule, vai tu dzirdi — kāda Hamburgas rudeņu pīlīte novēl tev priecīgus Ziemsvētkus. „Priecīgus, priecīgus svētkus," es saucu pretī, un es redzu, un to redz arī Ēnas Cilvēks, kā pīlīte apmierināta ienirst ūdenī, ar galvu zem ledus gabala. Droši vien sudraba zivtiņā slēpjas arī viņai savs svētku prieks. Jā, jā — man top gaiši un labi. Vai kāda neredzama mute ar kaijas spārnu nepieskārās manam vaigam?

Un kad es tagad pēdējo reizi eju Hamburgas ielās, tad atkal neapzinīgi ilgojos šī neesošā cilvēka pavadonības, lai būtu ar ko dalīties ir priekā, ir atvadu smeldzē. Bet viņa nav, un man salst. Tad es nokļūstu koncertu zālē, gaišā un siltā. Ap mani ir cilvēki ar sejām, kādas es neredzēju Ventorfas dārza dienu puķu ziedos. Un paiet labs brīdis, pirms atslogojos no Ventorfas smaguma, kāpostu smakas, un varu pacelt acis uz to pusi, no kurienes man pretī viļņo Dvořaka stīgu dziesma. Un es jūtu, ka Ingus Nāruns atraisa no manas zemes būtnes dvēseli. Viņš aizsauc to pie sevis kā uz dūcošas kamenes spārna un šūpo uz sava čella, auklē uz savas melnās frakas atloka kā ziedu bez saknes un lapas. Es šūpojos un lidinājos augstu un tālu, līdz esmu atkal koncerta zālē. Varbūt tā ir pēdējā reize zemes virsū, kad es, ikdienišķa un nabaga, drīkstēju lidot debesīs. Un es, Čiepa, pateicos par to Ingum Nārunam.

Bet tad es atkal esmu ielā ar tumšu un drēgnu debesi virs galvas, ar spožām spuldžu acīm visapkārt. Man šķiet, tepat aiz reklāmu staba, ap kuru aplipuši plakāti ar koncertu, teātru un cirkus saucieniem, vējojas kāda pazīstama ēna. Bet varbūt man pārāk jūtīga iztēle — es eju pāri ielai. —

(Turpinājums 6. lpp.)

Vai smadzenes ir skaitļošanas mašīna

Mūsu līdzstrādnieka vēstule no Parīzes

Nesen Parīzē beidzās starptautiska zinātnieku sanāksme, kurā piedalījās slaveni matēmatiķi, elektronu pētnieki, neurologi, fiziķi, psihiatri un fiziologi.

Kas visiem šiem tik dažādo disciplīnu speciālistiem varētu būt kopīgs? Un kas gan viņiem kopīgs ar skaitļošanas mašīnu? Kopīgs šiem zinātniekiem ir tas, ka visi viņi pētī t. s. „stūrēšanas" problēmu: viņi ir „cibernētiķi". Cibernētika ir jauna zinātne, kas grib izpētīt sakarus starp mechaniku un dzīvi, piemērot eksaktās zinātnes tām, kuras līdz šim likās nepadodamies cīparu pasaulei.

Šīs sanāksmes temats bija — Skaitļošanas mašīnas un cilvēka domāšana.

Amerikāņu skaitļošanas mašīnas ir milzīgas apmēra ziņā: dažas ir 17 m garas un 2,5 m augstas; sastāv no 800 km stiepuļu, 23.000 radio spuldzēm, prasa milzīgas laboratorijas. Turpretim franču zinātnieka Luija Kufiņala izgudrotā ir daudzkārt mazāka. Kufiņals ir Blēze-Paskala institūta direktors, un savu mašīnu nosaucis „J. B. P.". Jau kopš 1936. g. viņš skaitļošanas mašīnu pamatā licis bināro skaitļošanas sistēmu, īstu burvju zizli, ar kura palīdzību likt cīpariem dejot.

Mēs skaitām pēc decimālsistēmas. Mēs varētu ņemt arī citu pamatu, piem. 12, kādu sistēmu lietoja kādreiz senatnē un kuras pēdas atrodamas vēl šodien leņķu un laika mērīšanā.

Binārā sistēmā baze ir 2. Ir tikai 2 cīpari: 0 un 1. Tā, piem., skaitļi divi raksta 10, skaitli 3 raksta 11, skaitli 4 raksta 100, skaitli 5 raksta 101 u. t. t. Skaidrs, ka cīparu reģistrēšana pēc binārās sistēmas prasa daudz mazāk radio spuldžu nekā pēc decimālās. Vēl vairāk, viena pati spuldze spēj izteikt visus cīparus. Tā elektriskā impulsa esamība rituma ķēdē nozīmē 1, impulsa iztrūkums — 0. Šeit nav vietas izsmalcinātām modulācijām. Šeit valda viss vai — nekas; strāva iet vai neiet cauri ķēdei, un tā raksta cīparus ar ātrumu 1/1000 sek.

Šāds atzīmēšanas veids, liekas, līdzinās mūsu nervu impulsiem, kas tāpat tiek vadīti pa nerviem. Daži zinātnieki gājuši pat tik tālu, ka domājuši visā nopietnībā par mašīnām, kas atrisinātu slēdzienu (siloģismu) rindas: jā, nē, nē, jā...

Atzīmēsim šeit principiālus „J.B.P." skaitļošanas mašīnas sasniegumus: dalīšanu un kvadrātsakņu izvilkšanu aparāts izdara tikpat ātri ķā reizināšanu, desmitreiz ātrāk nekā jebkurš cits aparāts.

Nesakāt: „Es nekā nesaprotu no skaitļošanas mašīnām, es pat nemēģināšu saprast." Princips ir vienkāršs. Jūs zināt, kā strādā jūsu gāzes skaitītājs: katrs zobriteņa zobiņš nozīmē vienu vienību; kad ritenītiņš apgriež septiņus zobus, viņš atzīmē septiņi; nonākot līdz 10, viņš atzīmē 0, un par vienu zobiņu liek apgriezties kaimiņu ritentiņam, proti, desmitnieku. Un tā joprojām — simtnieku, tūkstošnieku u. t. t. ritentiņiem.

Elektroniskās skaitļošanas mašīnas rīkojas tāpat. Vienību vairs nerepresentē ritentiņa zobs, bet elektriskais impulss. Pietiek šos impulsus saskaitīt, lai dabūtu saskaitījuma rezultātu. Citas skaitļošanas operācijas, dibinātas uz saskaitīšanu līdzīgi biroja mašīnām un reģistrējošām kasēm. Minēšu vienu no iespējamām operācijām: kāda 15-vietīga skaitļa reizināšana ar otru tādu pat skaitli prasa mazāk nekā 1/2000 sekundes!

Parīzes Paidagoģiskajā mūzejā Ulmas ielā varēja redzēt visas jaunās zinātnes — „cibernētikas" zvaigznes: Norbertu Vīneru, Aikenu — lielo amerikāņu skaitļošanas mašīnu radītāju; Lorentu de No, Ņujorkas Rokfellera institūta slaveno neurologu; Greju Volteru — elektronisko „bruņurupuču" autoru; Esbiju, kura „homestats" ir pirmā mašīna pasaulē bez determinisma; Mak-Kaloču — Čikāgas universitātes psīchiatru, kas nesen kādā sensacionālā rakstā apgalvoja: smadzenes esot skaitļošanas mašīna. Tās sastāvot no 10 miljardiem nervu šūniņu, signāls pienākot pēc 6/1000 sekundes un atbildes reakcija notiekot 2/1000 sekundēs. Līdzīgi skaitļošanas mašīnai, smadzenes darbojoties ar ļoti mazu enerģijas patēriņu; tā neesot darba, bet informācijas mašīna.

Grejs Volters savus slavenos „sintētiskos dzīvniekus" priekšā stādot, atzīst zināmu līdzību starp elektroniskām norisēm un dzīvnieku izturēšanās mechanismu. Viņš attīsta savu jauno „mācīšanās" teoriju, to demonstrēdams pie sava jaunā „bruņu rupuča" Koras, proti, — kas notiek katrā dzīvniekā, kad tas mācās asociēt vienu maņu ar otru. Slavenā krievu bioloģa Pavlova suns saistīja zvanu ar barības izdalīšanu. Greja Voltera robots saista svilpienu ar gaismu pēc tam, kad viņš izgājis zināmu „dresūru", un ar laiku atbild uz svilpienu pat bez gaismas. Neurologs Bristols sadala katru maņas asociāciju septiņās operācijās, tāpat arī katru mācīšanās procedūru. Un šīs septiņas operācijas atrodoties arī viņa „bruņurupucī".

Sākumā pieminētais Luijs Kufiņals savos slēdzienos tomēr negrib iet pārāk tālu: skaitļošanas mašīna būtu jāuzskata vienīgi par smadzeņu modeli.

Lai cik tālu zinātnieki (sevišķi amerikāņu) attīsta analoģiju starp šīm apbrīnojamām mašīnām un smadzenēm, vienmēr paliks divas fundamentālas starpības: 1) neviena skaitļošanas mašīna nespēj pati rast to enerģiju, kas nepieciešama viņas darbībai; 2) neviena skaitļošanas mašīna nespēj izgudrot otru tādu. Tādu mašīnu izgudrot spēj tikai cilvēka smadzenes.

ERVE

GRĀMATNIECĪBA

Čarlza Morgāna romāns Avots foto pavairošanas technikā pēc kāda agrāka latviešu izdevuma iznācis Hamburgā.

St. Mozga izdevis apoloģētisku apcerējumu Kristus un baznīca. Brošūriņai 30 lappuses, un tā aptver deviņus rakstus par reliģijas jautājumiem.

Latviešu katoļu žurnāls Baznīcas dzīve Nr. 30 iznācis Anglijā. Red. St. Mozga.

EDV. VULFS AUSTRĀLIJĀ

Vislāz ievērojamākās Austrālijas pilsētās jau darbojas latviešu teātri, mūsu skatuves mākslinieku grupiņas vai arī entuziastu vienības. Adelaides teātra mākslas mīļotāji janvārī tautiešus iepriecināja ar E. Vulfa Līnis murdā 2 izrādēm. Augšējā uzņēmumā redzam tēlotājus: 1. rindā no kreisās — Vaira Plūme, Vera Immura, Mērija Mētere (režisore), Lonija Kukura un Rasma Putniņa; 2. rindā — Harijs Elvigs, Visvaldis Dulpiņš un Alfreds Šverns.

Darbs, ar ko var lepoties

IZNĀKS DR. A. BĪLMAŅA LATVIJAS VĒSTURE ANGĻU VALODĀ

Šo pavasari nāks klajā nelaika sūtņa Vašingtonā Dr. A. Bilmaņa plašā Latvijas vēsture angļu valodā, ko tas bija pabeidzis īsi pirms nāves 1948. g. vasarā. Pie šī sava lielākā zinātniskā darba nelaikus bija ķēries jau 1940. g. beigās, drīz pēc Latvijas okupācijas un čakli strādāja pie tās visus kara gadus, citigi krādams un kārtodams materiālus, un starplaikā vēl publicēdams vairākas citas grāmatas un lielāku skaitu rakstu un apcerējumu, kas visi vairāk vai mazāk skar Latvijas politisko vēsturi.

Gan manuskripts bija nobeigts pirms autora nāves, bet tas vēl bija jāpārrediģē, jāpārkārto un jāpārraksta. Šo darbu uzņēmās iecienītais Kolorado štata universitātes prof. S. Harisons-Tomsons (Harrison-Thompson) nelaikā tuvs draugs, kas bija labi iepazinies ar Dr. A. Bilmaņa uzskatiem un pieeju mūsu vēstures problēmām un pats ir labs vēsturnieks, sevišķi centrālās Eiropas jautājumos.

Šo plašo manuskriptu uzņēmusies izdot Prinstonas universitātes izdevniecība — Princeton University Press. Pēc rūpīgas iepazīšanās ar manuskriptu, minētā izdevniecība par to devusi sekojošu atsauksmi: „... Kas attiecās uz manuskripta stilu un zinātnisko apstrādājumu, tas ir nobeigts un to var iespiest bez jebkādiem grozījumiem... Kaut gan Bilmanis bija rakstījis kā lojāls latvietis, kas arī pats cietis pēdējo gadu starptautisko notikumu rezultātā, viņš tomēr ļoti lielā mērā ir paturējis zinātnisko objektivitāti. Kā atsaukšanās uz avotiem, tā arī manuskripta vispārējais toņis liecina par zinātnisku pieeju... Ja manuskriptu publicēs, tas droši vien kļūs par standarta darbu savā priekšmetā, un tā būs grāmata, ar ko var lepoties. Bilmaņa manuskripts ļoti nopietni un rūpīgi pieskaras līdz šim novārtā atstātai politiskās vēstures nozarei un pilnā mērā attaisno tā publicēšanu."

Manuskripts mašīnrakstā pārsniedz 600 lpp. un grāmatas cena nolikta 6 dol. To varēs iegādāties vai pasūtīt ikvienā grāmatveikalā, vai tieši no izdevējiem.

Hamburgas universitāte devusi trīs jaunus latviešu ārstus

P. g. novembrī Hamburgas universitātē Dr. med. gradu ieguvusi Anna Galeja. Jaunā doktore, ārsta un zobārstes meita, dzimusi 1925. g. 14. apr. Rīga, un pēc ģimnazijas beigšanas kā brīvklausītāja apmeklē lekcijas LU ķīmijas fakultātē.

1945. g. rudenī viņa mēģina piecās Vācijas universitātēs uzsākt medicīnas studijas, kas tomēr neizdodas, jo vēl nav spēkā noteikumi par ārzemnieku uzņemšanu Vācijas augstskolās. 1946. g. viņa iestājas jaundibinātās Baltijas universitātes medicīnas fakultātē, bet 1947. g. pāriet uz Hamburgas universitāti, kuras medicīnas fakultāti ar izcilām sekmēm beidz š. g. aprīlī.

Kopš 1949. g. marta Dr. Galeja strādājusi pie disertācijas fizioloģiskā ķīmijā izcilā vitamīnu speciālista prof. Klnaua (Kuehnau) vadībā. Universitātē, novērtējot G. pētījumu nozīmi, piešķīrusi viņai augstāko atzīmi.

Kopš p. g. 1. jūlija Dr. Galeja strādāja par asistenti Hamburgas universitātes klīnikas iekšķīgo slimību nodaļā un parallēli nodarbojās ar pētījumiem par asins apakšgrupu klīnisko nozīmi. Š. g. janvārī viņa izceļoja uz ASV.

Dr. med. tai pašā universitātē ieguvis Baltiešu kristīgo stud. apv. latviešu sekc. Hamburgas kopas pr-ks ārsta Jānis Bikša. Viņš dzimis 1914. g. 1. oktobrī Daugmales pagasta rentnieka ģimenē, 1935. g. beidzis Rīgas skolotāju institūtu, pēc tam strādājis vairākās pamatskolās.

1941. g. viņš iestājies LU medicīnas fakultātē, kuŗā studējis līdz 1944. g. un studijas atsācis 1946. g. Hamburgas universitātē, ko 1949. g. beidzis ar ārsta gradu. Pēc tam J. Bikša bijis hospitants Hamburgā Heidbergas slimnīcā. Prof. Dr. Šeida (Scheid) vadībā viņš izstrādājis doktora disertāciju par tematu Ueber die Thrombose der Arteria carotis interna, ko aizstāvējis pie HU medicīnas fakultātes.

Ar zobārstes gradu universitāti beigusi Biruta Dzenīte. Jaunā zobārste dzimusi 1925. g. 24. jūn. Gaigalavas pag. Beigusi Varakļānu valsts ģimnaziju 1944. g., bet studēt sākusi 1946. g. Baltijas universitātē. Tā pašā gada rudenī iestājusies Hamburgas universitātes medicīnas fakultātes zobārstniecības nodaļā, ko tagad beigusi ar valstseksāmeniem.

V. O.

Zemē ienāk pavasaris

Saka, ka pasaule bruņojoties un nākamais karš būšot briesmīgs. Dzīvība zemes virsū esot apdraudēta un pati pasaule uz spēles.

Bet tā runā tikai tāpēc, ka katram atsevišķi bailes par sevi. Ja tās būtu kollektīvas bailes, tad būtu arī kollektīva reakcija, un kara draudi mitētos. Bet dzīvībai ir tik akls un milzīgs spēks, ka tā padara smiekligus ir šīs individuālās, ir kollektīvās bailes. Tā tas patiesi ir, un trūkst tikai tā pārgalvīgā nekauņas, kas par spīti veselajam saprātam uzsauktu visiem cilvēkiem: „Kas par niekiem, dzīvība zemes virsū nav apdraudēta un pasaulei neuzglūn bojā eja." Jo vienmēr vajadzīgs kāds, kas pasaka, kā īsti ir.

Jūs teiksiet — jā, bet dabas katastrofas, atombumba, politiskie saspīlējumi un Jāņa parādīšanas grāmata. Ak, atbildētu nekauņa, jūsu piesardzības ķircinādams, — daba un Lielā nolemtība tikai drusku gražojas, nogāzdama pa sniega lavīnai, izšļākdama pa upei no krastiem, izstumdama pa lavas burbulim no zemes klēpja, nomaitādama pa cilvēku tūkstotim. Tas nāk no kosmiskās vitālitātes pārpilnības, ne no Jauna, jo arī kumeļš jaunos gados dažreiz vieglprātīgi nospēr savu kopēju. Upuri? Kādas blēņas! Vai to jel kad ir trūcis, bet kas šodien vairs atceras Spānijas pilsoņu kara šausmas un Verdenas līķu kaudzes? Nekad nav bijis citādi, bet cilvēce tomēr pastāv un zeme riņķo bez kļūmēm. Un, redziet, arī Minchenei šodien ir jau jauna stacijas ēka vēl neseno briesmīgo drupu vietā, un Parīze taisās uz sešu mēnešu gaŗu dejošanu savai 2000 gadu pastāvēšanai par godu; un nupat kāds vācu žurnāls publicēja reportāžu par okupācijas laika ārlaulības bērniem un viņu mātēm — simtiem jaunu, pasaulē akli izlauzušos asnu! Ko tas viss nozīmē? Nē, nē, esiet bez rūpēm, dzīvība nav apdraudēta ne savā kvantitātivajā izpausmē, ne pašā dzīvības impulsā, un pasaulei nekait nenieka.

Ja neticat, nolieciet avīzi ar briesmu pareģojumiem pie malas un izejiet laukā, un skatieties — pa novakara krēslu zemē ienāk pavasaris. Ar zilu dūmaku, ar siltu dvingu, ar atmiekšķētām velēnām un ūdens urdzēšanu dziļi zem augsnas. Daba mostas, un ir grūtsirdīga un sāpīga pati no sava brieduma un milzīgā spēka, no rauga, pret ko ne pati var ko iesākt, ne tai ko spētu nodarīt pēkšņa atomeksplozija vai sirpja un āmura politiskā zīme, — šis kumoss par lielu, par sīkstu.

Ja vēl neticat, paskatieties, ar kādu absolūtu paļāvību un gandrīz mechanisku kārtības izpratni dārznieks iziet dārzā un nokniebj ābelēm sausos zarus. Viņš taču rīkojas dzīvei. Palūkojieties, kā parkā izdeg egļu un dzīvības koku žagari, spalgi sprakšķdami un mezdami dūmus tik lielā steigā, it kā lai rītu jau te būtu tīra vieta, kur zālei augt. Ko pret šādu kārtību iespēj mikroskops, formula vai līgums? Zāle dīgs, un ābeles ziedēs — drebi vai nedrebi, cilvēks.

Nu, bet ja šie piemēri neiztur kritiku, tad jums vajadzētu redzēt to jaunu no meiteni, kas spuldzes gaismā, saviem zeltamatiem vizuļojot, ...ar ziemeta vēstuli kāstītē. Viņa nolaizīja pastmarku ar tādu maigumu, it kā tas būtu skūpsts, ko adresāts drīkst saņemt tikai lielas mīlestības vārdā. To redzēja zvaigznes, visi gaŗāmgājēji un vecās gobas gar pasta ēku, un visi zināja no pieredzes, ka šajā pavasarī viss ir tāpat kā agrāk un ka pasaule vēlreiz saņem savu dzīvības un mīlestības laiku — kam gan var ienākt prātā posts un iznīcība, ja pazīmes ir gluži citas?

Tkai nevajag bīties katram par sevi. Kas uz cilvēci un pasauli attiecas, tad tā lieta ir droša — tā dzīvot. Ar visiem miljardiem putekļu un asnu, gružu un ziedu, praulu un vārpu, — kādi nu kuŗais katrs esam. Un šī ir kārtība, ko apturēt var vienīgi Dievs.

Bet, redziet, viņš to nedara. Gluži otrādi.

Severīns Dūms

Čiepa stāsta...

(Turpinājums no 5. lpp.)

Pašas Hamburgas vidū kā Ēreles mežu sēnītes tup mazas pelēkas baraciņas. Vienā no viņām mājo Konstance Miķelsone. Vārds Konstance manās ausīs skan kā kādas klostera māsas svētais vārds. Bet es pati Konstanci Miķelsoni esmu iztēlojusi kā blāvu pērli melna samta kārbiņā. Viņai vienmēr ir klusināta balss, viņas kustības ir vieglas un nemanāmas, un man patīk sevi lutināt viņas samta kārbiņā. Visapkārt — uz lādītēm, plauktiem un galda malām tur satupušas grāmatu kaudzītes — tur Sekspīrs, Galsvortija, Sartrs — kāds atmiņām pieputējis oakaltis zieds sērojas zilā vāzē. Mazs spogulītis apskata sevī istabas pieticīgo greznību, un Konstance mani dzirda ar tālo saules zemju apelsīnu sulu, un klusu, bez švirksta šķirsta Jāņa Ezeriņa noveles. Kā kaķene, piemiegtām labsajūtas acīm es klausos, kā viņa ar Ezeriņa vārdiem stāsta man par kādu kaprača lāpstu — kā tā dila, dila, un tapa aizvien dārgāka un vērtīgāka. Bet ir lietas, kuŗas nedrīkst ilgi sevī deldēt, un tie ir laimes brīži. Man, paskatoties pulksteņa ciparnīcā, jāsaprot, ka pienācis laiks atvadīties.

Un kad dodos uz stacijas pusi, es jūtu, ka nezināmā Cilvēka Ēna ir atkal man blakus. Ne tai vārda, ne uzvārda, varbūt viņa reiz izgarojusi no Knuta Hamsuna grāmatām, varbūt Kārlis Padegs viņai atdāvinājis savas acis un plato cepuri — es nezinu, bet kāda Cilvēka Ēna mani pēdējo reizi izvada cauri Hamburgai. Mēs atkal apstājamies Alstera malā. Ne vairs pilītes, ne ledus gabaliņ. Ūdenī peldinās reklāmu uguņu krāsainie atspulgi, un man šķiet, — tas nav ūdens, bet lipīgs melns ķieris, kas savos glumos viļņos groza izkausētus cilvēku likteņus.

„Briesmīgi —" es saku, nepagriezdama galvu ne pa kreisi, ne pa labi. „Paskaties, pilsēta mirdz kā zeltā. Skaties labi cieši — tā ir pēdējā reize. Tur aizslīd lakoti limuzīni, aizčaukst zīda tērpi, tur aizklaudz koka kāja un nabaga caurais zābaks. Tur greznā viesnīcā lokās sulaiņu rindas, plūst Mozeles, Reinas vīni un dārgie ārzemju džini. Tur invalīds vārtu tumšā ēgā vijoli un cepurē pārskaita kapara un niķeļa naudas ripas. Vai tev vajaga viņa grašu? Skaties, ietver savā skatā vēl pēdējo reizi šo spožo pilsētu. Tur nav nekā ko skaust, nekā ko žēlot," tikko jaužamais Cilvēka Ēna rumā tepat aiz mana pleca. Es redzu pat viņa pirkstu, ar ko viņš tik nežēlīgi duŗ mirdzumā iekaltā pilsētas pānorāmā. Viņš duŗ tieši sirdī šķiršanās brīdim. Es laikam raudu — acīs ir ievilcies slapjums. Ardievu.

Un kad es drāžu vilciena astes pēdējā vagonā ietupusi uz Ventorfas pusi, es ilgi vēl esmu kā bez maņas. Sirdī raud pelēkā Alstera pilīte. —"

Ingrida Vīksna

Mums jābūt vienam jūrā

ROMĀNS

(49. turpinājums)

„Tam taču jābūt viņam, kaut arī tā nav Vārnu iela," un Dagnija uzmeta ātru skatu savam rokas pulkstenim. Tas rādīja piecas minūtes pirms astoņiem.

Apgriezusies, Dagnija devās atpakaļ, bet večuks, pat nepamanījis, ka vedamais pazudis, runādamies aizčāpoja uz priekšu.

Piegājusi dažus soļus tuvāk, Dagnija ieraudzīja svilpotāja svārku atlokā sarkanu astras ziedu, un spēra vēl soli uz priekšu.

„Kāds jauks vakars!" viņa teica klusu.

„Pret pusnakti var sagaidīt vētru," paskatījies debesīs, teica jauneklis un nolēca no kastes. Viņš sāka soļot kādu vārtu virzienā pretējā laukuma stūrī, un Dagnija tam sekoja.

Tikai tad, kad abi bija iespraukušies kastēm piekrautā sētā, gājējs paskatījās atpakaļ un nozibsnīja priecīgu smaidu:

„Mums jāsteidzas, ir vēls. Es baidījos, ka neatnāksit."

„Es meklēju Vārnu ielu."

„Tā ir šis pats laukums, citas nav. Bet labi, ka es jūs pamanīju."

Atgrūdis ar plecu kādas čīkstīgas durvis, virietis ieveda Dagniju pamesta dzīvokļa priekštelpā, kas bija piekrauts līdz augšai salauztām mēbelēm un nekur nederīgiem krāmiem. Izbrīvojuši sev ceļu cauri šiem lūžņiem, viņi aiz divi tukšām istabām nonāca trešā, kur sēdēja jau kāds virietis un darbojās ar aparātu. Trūka vēl minūte, un bez liekiem vārdiem Dagnija izņēma savu ziņojumu.

Iedegās spuldzes, un telegrafists pārliecās pār aparātu. Otrs virietis stāvēja pie loga un vēroja pagalmu. Neviens nerunāja, un klusums piesardzīgi sakļāvās ar krēslu, kļūdams viens.

Sagaidījis atbildes signālu no pretējā krasta, telegrafists paņēma Dagnijas šifrēto zīmīti un sāka noraidīt tekstu.

Tas bija ziņojums par šīs nakts laivas pasažieri no Dundagas mežiem, īss pārskats par frontes un politisko stāvokli Kurzemē, un lūgums steidzīgi un pastiprināti sūtīt jaunas laivas.

Saņēmis ziņojumu preti, telegrafists to nodeva tālāk Dagnijai, un pēc pāris mirkļiem dzīvības dzirksts aparātā izdzisa.

Šī vakara darbs bija padarīts, un Dagnija ar īsu rokas spiedienu atvadījās no puišiem.

Kad viņa izgāja ārā, pāri Reņģu ielai jau mirgoja kaiļi un spožs rudens mēness. Namu ēnas bija izstiepušās gaŗas un tālas, un laiska kaķa slidošā ēna uz ietves šķita kā teksmaina nezvēra atveids.

„Labs laiks uzlidojumiem," ienāca prātā Dagnijai, un viņa pielika soli, lai vēl laikus nokļūtu pie redaktora dziru nama.

Sovakar viņa bija apņēmusies turēt Artūram doto vārdu. Viņa gribēja izmukt no sevis un savām domām.

XV

Galda vidū gulēja brūni sārts žāvēts šķiņķis un tam blakus kubliņš ar nēģiem. Divas prāvas sviesta pikas, kūpinātas bute un pāris taukos iegrimuši, brūni spidoši zuši papildināja mielastu, bet kaktā uz elektriskā pavarda bubināja katliņš ar kafiju.

Kad Dagnija parādījās durvīs, Artūrs reizē ar redaktoru pielēca kājās un metās tai pretī... Kā parasts, jaunais direktors bija ātrs, kustīgs un runīgs, bet pāris iebaudītas glāzes padarīja viņa straujumu vēl asāku.

„Klāt! Klāt! viņa tomēr ir klāt," viņš sauca skaļā balsī, kamēr redaktors Rasa, kluss, smaidīgs un piesardzīgs, stāvēja istabas vidū un berzēja plaukstas. Kā vienmēr, arī šovakar viņam kājās bija garie stulmeņi, nospodrināti un ieeļļoti, un draugi melsa, ka Rasa pat nakti nenovelkot šos zābakus.

„Tagad tādi traki laiki, nekad nevar zināt, kas gadās — trauksme, frontes pārrāvums," viņš mēdza aizbildināties. „Ar krietniem zābakiem kājās arvien var rasties kāda cerība un izeja visnejēdzīgākā brīdī. Bet kur tu liksies ar plikām pēdām, kaut vai uz gluda ceļa!" Tā bija Rasas dzīves gudrība, un no tās viņš neatkāpās.

Cauri zilajiem tabakas dūmiem Dagnija pirmo ievēroja kailu, spidīgu galvas kausu ar apsarkušu izdobtu pieri un spurainām uzacīm. Šī spožā bumba pasvērās atpakaļ, apņēžot glāzi un ātri noliecās uz priekšu, iekŗerot mutē tauka zuša kumosu.

„Mūsu pilsētas galva Skara," iepazistināja Rasa, un pieminētais izslējās kā siena pāri visam galdam, pasniegdams Dagnijai platu zemnieka plaukstu. Tūlīt pēc šīs traucējošās izdarības viņš atkrita atpakaļ savā vietā, un gludā galva no jauna svērās atpakaļ un uz priekšu.

Turpat blakus piecēlās divi formās tērpti jaunekļi, viens ar virsnieka zīmotnēm, otrs kaprālis, un noklaudzināja papēžus. Katrā pusē varenajam pilsētas saimniekam sēdēja divas meitenes un laiski sūca cigaretes.

Triju pudeļu kakli kā bajonetes saslējās ap Dagnijas glāzi, steidzoties to piepildīt, un trīs rokas reizē sāka pielikt arī pārējo viesu kausus.

Pāris stundas jau dzīrojis, mazais pulciņš bija krietni liksms, un Dagnijai diezgan grūti nācās iejusties kopīgā noskaņā. Toties šķiņķis bija lieliska, nēģi sen neredzēti un arī zušus Dagnija bija jau paspējusi sen aizmirst. Šeit netrūka nekas, ko vien varēja sameklēt Kurzemes mantu kambaros, un Dagnijai uz mēles sakāpa pēkšņs rūgtums, iedomājoties mazos zēnus bēgļu mitnē, kas tik negribīgi bija strēbuši skābos kāpostus. Bet daudzi bija pateicīgi arī par tiem.

Kamēr visa pārējā sabiedrība galveno uzmanību veltīja pudelēm, pats mājas tēvs sēdēja vēriņš un uzmanīgs galda galā, mēģinādams iztaujāt leitnantu Kļavu, kas skopi un negribīgi stāstīja par notikumiem frontē.

„Ko tu tur tik daudz mocies, Rasa, tikpat dabūsi skriet uz mežu vai brist ūdenī, ja fronte pajuks," pa spurainо uzaču apakšu blenzdams, uzsauca Skara un nicīgi saviebās. „Ne jau tava lapsene noturēs grāvjus — tur tu vari baltu uguni liet, rakstīt par plivojošiem karogiem, ciņu līdz pēdējai asinslāsei un varonu stāšanu uzcelt ām krūtīm — vinnem no tavas skribelēšanas nav ne silts, ne auksts. Tā der tikai krastā tupētājiem, lai būtu stingrāka dūša, gaidīt kādu prāmi no Zviedrijas. Pret Staļina ērģelēm tā nelīdzi E, putkas, padodiet man to lielo blašķi!" un Skara piegāza sev un apkārtējiem glāzes.

„Kā jūs visi savus kauliņus savāksit, Dievs viņu zina, bet pat sevi es nebēdāju," un Skara ar ierastu kustību pameta atpakaļ savu spožo galvas bumbu. „Visu pirmo boļševiku gadu vēlu mežā baļķus, un neviens velns neuzoda, kas es par putnu. Velšu tagad atkal, ja vajadzēs. Bet jūs, jūs visi plānie? Nožmiegs kā cāļusi Sveiki!" un Skara atkal pacēla glāzi.

„Uz mežu, uz mežu."

„Uz mežu malciņ' zāģēt...," iedziedājās pēkšņi kaprālis, ar kāju bungodams taktī, nosvilpa vēl pāris notis, un tad atmeta ar roku:

„Ek, ko tas tur muld, ne nu vajadzēs uz mežu skriet nekā — sitīsim tos šķibos tāpat kā sitām visu laiku."

„Jūs esat atvaļinājumā?" iejautājās Dagnija.

„Pa daļai — arī ar uzdevumu Ventspilī. Uz trim dienām. Tad dosimies atkal atpakaļ," kaprālis pamāja, un Dagnija ievēroja viņa pogcaurumā dzelzs krusta lentīti.

„Kā frontē? Laikam nejēdzīgi?"

Kaprālis nenoteikti paraustīja plecus: „Kā kuŗu brīdi. Bet salt nesalst — to variet droši ticēt..."

„Tā, droši vien, ir baiga sajūta — iet atpakaļ uz grāvjiem pēc pāris atelpas dienām atvaļinājumā?" ieminējās Dagnija.

„Nē, kāpēc? Pie vīsa jau pierod."

„Arī pie nāves draudiem?"

„Vai nu par to kāds lauza galvu? Un kur tad tādu nav? Es zinu vienu puisi, kas bez skrambas aizbrauca no austrumu frontes, bet ejot Rīgā pa Dzirnavu ielu, viņam uzkrita uz galvas dzelzs stienis no kādas labojamās mājas stalažām, un nabadziņš ar to pašu arī aizgāja. Kāda tad tur beigu beigās starpība? Bez tam nemaz nav laika domāt par to, kas ar mums var notikt — jāsitās un cauri. Tā — gluži vēsi, dragā tik!"

„Cienījamās dāmas un kungi!" otrā pusē galdam pēkšņi izslējās pilsētas galva visā savā godībā, un pilnu glāzi rokā šūpodams, pārdārdināja telpai savu vareno balsi. „Mūsu zvērīgā laika varoņi ir ar mums. Es, būdams vecs meža brālis, gribu šodien uzdzert tiem, kas cinās par mūsu novada robežām un kuŗu rokās atrodas visu mūsu dzīvības. Es, cienījamās dāmas un kungi, esmu savām rokām noguldījis diezgan sarkano zvaigžņu, diezgan, es jums saku! Tā, pa tīro noguldījis, pāris desmit uz reiz pa tīro!" Skara pēkšņi ierēcās un uzcirta dūri uz galda. „Un lai nedomā man to kāds pārmest vai arī cerēt, ka es savu darbu nožēlošu! Ne velna, par tīro, es saku, pa tīro!" un pilsētas galva izmeta glāzi. „Bet šitie puiši, kam tas jādara katru dienu frontē, — tie arī ir varoņi! Lai dzīvo mūsu varoņi, dāmas un kungi!" Skara sāka jau aizsīkties, un viņa kakls un galvas virsa pietvīka tumši sarkanā krāsā. Mazais kaprālis ar dzelzskrustu savilka savu kalsno zēna seju sminā un nobraucīja plānos, iepelēkos matus:

„Es stāvu uz Kremļa un skatos,
Kā Staļins klūp Ļeņinam matos,"

viņš iedziedājās zemā baritonā, un Skara nikni nozibsnījis acis uz kaprāļa pusi, atkrita atpakaļ sēdeklī starp abām meitenēm un apšāva katrai roku ap vidu.

(Turpinājums sekos)

Rīgā, 1951. g. 17. februārī

Šo 7. februārī traģiskā nāvē mirusi

LAIMONIS RUM
ANTONS LAZDĀ

Augšāmcelsies 9. februārī, Ludvigsburgā.
Viņus mīļā piemi

ATKLĀTA IEPRIEKŠEJA PIERAKSTĪŠ
vienam no vērtīgākajiem trimdas izdev

ANNAS BRIGADERE

PASAKU LU

MAIJA UN PAIJA
LOLITAS BRĪNUMPUTNS
PRINCESE GUNDEGA UN KARA
BRUSUBĀRDA

Gaŗais izdevums. 6 jaunas, nepublicētas, d
NIKLĀVA STRUNKES ILUSTRĀC
Autobla sējums pēc mākslinieka meta. Divkrā
frontispiss, titullapa.

Iepriekš pierakstoties
uz šo vienreizējo izdevumu Jūs iegūsit nu
ar Niklāva Strunkes speciāli zīmētu „e x l

Iepriekš pierakstoties
Jūs saņemsit grāmatu ātrāk un l ē t ā k, jo
un vispār tipografiju cenu straujo kāpšan
matas mēs garantējam par: Z. Kr. 14.-, £ 1.
DM 12.—

Iepriekš pierakstoties
tilts n e k a s nav jāmaksā. Pietiek atsū
apakšējo kuponu, vai kartīti ar līdzīgu sa
to jau šodien pat, jo Jūsu grāmatas numu
rezervē.

A. Brigaderes Pasaku lugas būs skaista dāvana
bērnu vai draugiem atstāt piemiņu visam mūž

DAUGAVAS APGĀD

PASŪTINĀJUMS

DAUGAVAS APGĀDAM, Garvarg. 11. Stock

Ar šo pasūtinu ..... eks. Annas Brigaderes 3
pirmajā izdevumā un lūdzu rezervēt man numur
Strunkes „ex libris". Naudu iemaksāšu pēc Jūsu
man grāmatai iznākot.

(Kgs. Mrs. Miss) Vārds, uzvārds

Adrese Adrese

LATVIJAS PĀRSTĀVJI, ABONESANAS
SLUDINĀJUMU MAKSA

Abonēšanas maksa minēta par eksemplāru mēnesī,
reizi par vienlejīgas nonpareilles iespiedumrindas aiz
vienreizīgu iespiedumr. un par vienreizīgu 5 iespiedu

ARGENTĪNĀ: galvenais pārstāvis un Ang
lijas abonentu kartotēkas vadītājs
A. Veinbergs, 41, Carysfort Rd., Lon
don N. 16.
E. Andrups, 27, Earls Court Rd., Lon
don W. 8.
L. Miršaus, 18, Winchester Rd., Lon
don N. W. 3.
Abonem. $ —/6—; s l u d. —/1/;
—/2; —/3/.

ARGENTĪNĀ: Asociacion Letona en
Argentina, Buenos Aires, Boedo 787.

AUSTRĀLIJĀ: galvenais pārstāvis un Gaisa
pasta abonentu kartotēkas vadītājs
J. K. Erbs, 861, Brightwater Court,
Brooklyn, N. Y.
A. Silmanis, 909, 4th Street, S. E.
Washington, D. C.
K. Bušs, c/o Mr. Knoepfle,
Bochika Str., Saginaw-Mich.
M. Bebrišs, 608, 2nd Street, N W.
Waverly, Iowa.
E. Bebrovics, Quaker Lane, Hyde
Park, New York.
A. Eglītis, 900, Tremont St., Boston,
Minn.
E. Kļaviņš, Latviešu grāmatnīca,
1316 Grand River AVE, Lan-Lansi
P. Lapsiņš, c/o O. C. Livingston,
Union City, Ind.
Mrs. Krafts, Zion Lutheran Church,
Euclid Rd. Cincinnati 27 Ohio,
U.S.A.
J. Spunģis, 1822, W. Wisconsin Ave,
Milwaukee 13, Wis.
Abonem. $ 1,—, pa gaisa pastu
1.— un 1,50; s l u d. 0,19; 1,04; 0,62.

AUSTRĀLIJĀ: galvenais pārstāvis un
Austrālijas redakcijas un abonentu
kartotēkas vadītāja A. Šmits, 31, Lin-
den Avenue, Wendauree, Ballarat,
Vic.
A. Straumiņš, 64, St. John Street.
Windsor S. 1. Melbourne, Vict.
E. Kļaviņš, Migrant Workers Hostel
Melbourne, Rooty Hill (Sydney), Hut
7 N. S. W.
A. Priedulēns, 32, St. Mary St., Cam-
perdown (Sydney), N. S. W.
G. Brencens, P. O. Box 1560, G. P. O
Adelaide, S. A.
A. Rudzītis, Migrants Centre, Staff.
L. Rūtenbergs, 36, Grenfell Str., Kent
Town, S. A., Australia.
E. Kārkls, 288, St. Georges Terrace.
Perth, W. A.
A. Garūts, Holding Camp Greta
N. S. W.
M. Bendrāts, Accomm Centre Hol-
dings, 9a Northam, W. A.
Migrant Holding Centre
C. J. C. Somers, Vic.
Mellwraith Str., Everton
Park, Brisbane, Q.
Bērziņš, 620, St. Kilda Rd.,
Melbourne, S. C. 4., Vic.
J. Strautiņš, 12, Seventh Ave., Al-
tona, B. A.
Abonem. $ —/6/—, pa gaisa past
$ 1/—; s l u d. —/1/4; —/7/3; —/4/5.

BELĢIJĀ: galve
ģijas abonent
K. Erkens, 127
telet.
Latv. Sark. K
ques Jordaens
Abonem.
36; 22.

BRAZILIJĀ: p
abonentu kart
manis, Sao-Jo
Est. de Sao-P
Abonem. $
0,62.

DĀNIJĀ: A. Upī
Kobenhavn.
V. Briedis,
havn V
Abonem D
5,20; 3,12.

DIENVIDAFRIK
„Happy Acres
merset West
Abonem. $
0,62.

FRANCIJĀ: E.
Foch, Lorient,
K. Birzniece,
ris 6-eme.
Abonem. F
270; 162.

HOLANDE: A.
straat 50, den
Abonem. H
3,10; 1,86

JAUNZĒLANDE
rill Street, Sh
Abonem. £
tu, pasūtinot
stāvja Austrāl
gaisa pastu
—/7/3; —/4/5

KANADĀ: I. Ba
Sta. C, Toront
Brīvā Balss, C
paper, 1534. K
Ont.
H. Drupais,
Montreal, P. Q
A. Kalniņš, 24
Ont.
Artūrs Kivitis
Box 164, Ottaw
V. Ziedīņš,
Morse St., Tor
Abonem. $
s l u d. 0,19; 1,
NORVĒĢIJĀ: H
ret 7, Voksenli
Abonem N
5,75; 3,45

SPĀNIJĀ: Dž.
Bilbao.
Abonem. $
0,62.

VENECUELĀ: J
chelena „S" M
Abonem. B
10,05; s l u d

ZVIEDRIJĀ: L
156582, Prenum
vija, Box 15879
Abonem. Zv
4,70; 2,80.

LC

Š. g. 7. februārī traģiskā nāvē miruši

LAIMONIS RUMPIS
ANTONS LAZDĀNS

Apglabāti 9. februārī, Ludvigsburgā.

Viņus mīļā piemiņā paturēs

Viesturiešu saime

ATKLĀTA IEPRIEKŠĒJA PIERAKSTĪŠANĀS

vienam no vērtīgākajiem trimdas izdevumiem.

ANNAS BRIGADERES

PASAKU LUGAS

MAIJA UN PAIJA
LOLITAS BRĪNUMPUTNS
PRINCESE GUNDEGA UN KARALIS BRUSUBĀRDA

Grezns izdevums. 6 jaunas, nepublicētas, daudzkrāsainas
NIKLĀVA STRUNKES ILUSTRĀCIJAS

Audekla sējums pēc mākslinieka meta. Divkrāsains aizsargvāks, frontispiss, titullapa.

Iepriekš pierakstoties

uz šo vienreizējo izdevumu Jūs iegūsit numurētu eksemplāru ar Niklāva Strunkes speciāli zīmētu „ex libris" zīmi.

Iepriekš pierakstoties

Jūs saņemsit grāmatu ātrāk un lētāk, jo neievērojot papīra un vispār tipografiju cenu straujo kāpšanu, numurētās grāmatas mēs garantējam par: Z. Kr. 14.-, £ 1.-/-, A£ 1. 6/-, $ 3.-, DM 12.—.

Iepriekš pierakstoties

tūliņ nekas nav jāmaksā. Pietiek atsūtīt mums izpildītu apakšējo kuponu, vai kartīti ar līdzīgu saturu. — Bet darāt to jau šodien pat, jo Jūsu grāmatas numurs mums laikus jārezervē.

A. Brigaderes Pasaku lugas būs skaista dāvana, ja gribēsit saviem bērniem vai draugiem atstāt piemiņu visam mūžam.

DAUGAVAS APGĀDS

PASŪTINĀJUMS PASŪTINĀJUMS

DAUGAVAS APGĀDAM, Garvarg. 11. Stockholm, Sweden.

Ar šo pasūtinu ..... eks. Annas Brigaderes 3 Pasaku lugas Jūsu greznajā izdevumā un lūdzu rezervēt man numurētu eks. ar Niklāva Strunkes „ex libris". Naudu iemaksāšu pēc Jūsu norādījuma saņemšanas, grāmatai iznākot.

(Mr. Mrs. Miss) Vārds, uzvārds Adrese

Adrese Adrese Adrese
(17)

Latviešu basketbolistu panākumi Zviedrijā

Stokholmā starptautiskā basketbola turnīra turpinājumā ciņās labus panākumus guvušas latviešu vienības. Vadošā Rīgas vienība pieveica igauņu Estonia 47:22. Pēc latviešu 12:0 vadības igauņi spēli izlīdzināja. Pustaiks beidzās latviešu labā 14:8. Izlīdzināta spēle turpinājās arī otrā pustaika sākumā, līdz Rīgas ierindā nāca Šmits, kad rezultāts strauji pieauga. Šī bija latviešu līdz šim iespaidīgākā uzvara pār Zviedrijas igauņu basketbolistiem. Uzvarētājos spēlēja Šmits (12), Janovskis (10), Raits (7), Reneslācis (6), A. Strunke (6), Jūrmala (4) un Saulīte (2). — Mormoņu misionāri pieveica latviešu Ventu 44:14. Ventā spēlēja Ritums (6), Jānis Teriņš (4), Brants (2), Šulcs (2), Jēkabs Teriņš (0), un Splīts 0). 2. ligā pārsteigumu sagādāja latviešu jaunās paaudzes JKS basketbolisti uzvarot igauņu GUF vienību 34:32 un izvirzoties meistarībā otrā vietā. JKS jaunatnei uzvaru panāca Ziemelis (20), Bubenko (6), Mantinieks (6), Straubergs (2), Laucis (0) un L. Strunke (0). A. Gr.

Latviešu sports Eiropā un citos kontinentos

Zemgaļa šacha turnīrā Štutgartē pēc 2. spēļu kārtas priekšgalā izvirzijies vācietis Dīmers ar 2 uzvarām, 2. vietā Zemgalis ar 1,5 p.

Vācijas hokeja meistarībā latviešiem labi pazīstamā Preussen Krefeld vienība pārliecinoši ar 7:4 (4:2, 1:0, 2:2) uzvarējusi spēcīgo SC Riessersee. Krefeldieši, kuŗu vienībā spēlē latvieši Koņeckis un Veide, no 6 spēlēm nav zaudējuši nevienu. Preussen Krefeldai priekšā vēl sastapšanās ar p. g. Rietumvācijas meistaru EV Fīseni, kas gan jau vienu spēli zaudējusi.

Montrealas latviešu volejbolisti uzvarējuši turienes McGill universitātes vienību 11:15, 15:6, 15:5, bet Centrālo YMCU 15:7, 15:8. Meistarības pirmajo 3 spēļu kārtās latviešu volejbolisti nav zaudējuši nevienu spēli. (jl)

Toronto, Kanadā, nodibināta latviešu sporta kopa. Par priekšsēdi ievēlēts līdzšinējais sporta vadītājs E. Šteinhards.

Šachists Aleks. Liepnieks guvis labus panākumus sacīkstēs Linkolnas YMCĀ, Nebraskā. Viņa sekmes atzīmē arī amerikāņu prese.

Trimdas basketbolistes Halifaksā sekmīgi cīnījušās ar spēcīgo Lidsas universitātes sastādito vienību, tikko zaudējot 23:26.

Londonas LSK basketbolisti meistarības spēlē pieveikuši ASV Air Force vienību 65:35.

Trimdas rekordu reģistrācija pagarināta

Latviešu sporta sekretariāts trimdā norāda, ka trimdas rekordu reģistrācija pagarināta līdz 1. jūlijam. Bez rekordiem vieglatlētikā reģistrēs arī labākos sasniegumus peldēšanā, ātrslidošanā un svaru celšanā.

Sporta vadītāju kongress

2. latviešu trimdas sporta vadītāju kongress notiks 31. jūlijā un 1. augustā Londonā. Tuvāka informācija sekos LSST apkārtraksta 2. numurā.

Voldemārs Priednieks lūdz atsaukties portretistu Romānu MILBERGU.
Pēd. zin. dzīves vietā: Würzburg, Central DP Camp.
Adr.: 7062 ARMY, Detroit 9, Mich. U. S. A. (14)

Katrīna ADAMSONE ar divi dēliem, lūdzu, atsauciesl
Tevi meklē Kārlis Mikušs, 1625 Simms St. Denver 14. Colo., U.S.A. (23)

Austrālijas Latvietis
laikraksts
latviešiem Austrālijā
Box 69. P. O. Prahran / Victoria
Abonēšanas maksa: 9 šiliņi par 3 mēn. (694)

GRĀMATA,
KO ARĪ LATVIEŠU LASĪTĀJS JAU PAGUVIS IEMĪĻOT
ANDRE ŽIDS
Nobeļa premijas laureāts.

PASTORĀLĀ SIMFONIJA

Iznācis 2. izdevums.

Broš. Kr. 3.85, Sd. 6/-, Asd. 7/8, $ —.85, K. $ —.90, DM 3.60.

Ies. Kr. 6.35, Sd. 9/6, Asd. 12/-, $ 1.35, K. $ 1.40, DM 5.65.

PARNASS
Garvarg. 11, Stockholm, Sweden

FREGATA (Merchants) LTD.
BALTIC SECTION
122. Wardour Street, London W. 1
Tel.: Gerrard 4753-4

piedāvā Anglijā dzīv. tautiešiem

Žāvētu cūkas speķi .	1 märc.	4/9
Cūkas gaļas dūmdesu .	1 „	6/3
Cīsiņas	1¼ „	4/6
450 tauku siļķes (mucā)		159/6
Halvu	1 „	3/-

Skābētus kāpostus un gurķus, kā arī citas pārtikas vielas katrā daudzumā.

Iesaiņošanai un pasta izdev. 1/6.
Pasūtījumam sākot ar £ 2. 1/6 nav jāpieskaita.

UZ VĀCIJU IZDEVĪGI SŪTĪT KAFIJU!

5 märc. kafijas (negraužd. pupiņās) ar piesūtīšanu 35/-
Pieprasiet jaunāko cenrādi!
(25)

Rob. Krūklītis
Latviešu grāmatnīca
1201 E. Grand RIVER Ave East Lansing, Mich., U. S. A.

Piedāvā tautiešiem ASV, Kanadā un Dienvidamerikā jaunās un agrāk iznākušās latviešu grāmatas.
Pieņem laikraksta LATVIJA pasūtījumus parastā un gaisa pasta abonentiem.
LCK apgāda un laikraksta LATVIJA pārstāvis. (968)

VALTERS ZIEDIŅŠ
TORONTO LATVIEŠU GRĀMATNICA
92 Morse St. — Tel. GL 8646
Toronto, Ontario, Canada.

Izpilda grāmatu pasūtinajumus Ziemeļu un Dienvidamerikas vaistīm Vienmēr krājumā jaunākās grāmatas Pieņem abonementus visiem latviešu trimdas periodiskiem izdevumiem un LCK apgāda Latvija grāmatām

Pieņem laikr LATVIJA pasūtinājumus uz Kanadu pa gaisa pastu; abonementa maksa - Kanadas $ 2.- mēnesī

LCK apgāda un laikraksta LATVIJA pārstāvis Toronto, Ont., Canada. (650)

Gunāra Steinberga
APGĀDS UN GRĀMATNĪCA
(620, St. Kilda Rd., Melbourne SC 3, Vic., Australia)
atvērusi jaunu
ANTIKVARIĀTA NODAĻU.
Pieņemam komisijā un pret tūlītēju samaksu
LABAS LIETOTAS GRĀMATAS.
Sūtījumus no Eiropas novērtē 50—70 proc. pēc kataloga cenām.
Pretvērtības Austrālijas vai Anglijas mārciņās, vai arī sainīšu sūtījumos, ir labākais valūtas nodrošinājums nākotnei.

AUSTRĀLIJĀ
latviešu grāmatas vispilnīgāk izvēlē piedāvā
J. STRAUTIŅŠ,
12, Seventh Ave., Alberton, S. A. (716)

VALDI LĪVIŠI, KĀRLI EGLĪTI
no Špakenbergas un citus darba un gūsta biedrus no Falingbosteles lūdz rakstīt
INDULIM SKRASTIŅAM,
La Jacqueminière, Courtenay (Loiret), France. (26)

JĀNIS DUKĀTS
no Rīgas meklē radus, draugus un paziņas. Adrese: 153, East 165 Street, Bronx 52, New York, U. S. A. (28)

Izlietojiet iespējas
pasūtināt sev un saviem tuviniekiem laikrakstu
LATVIJA PA GAISA PASTU
uz sekojošām zemēm:

uz Amerikas Savienotām Valstīm un Kanadu — DM 8.50 mēnesī, saņemot avīsi 4—5 resp. 5—7 dienu laikā no iznākšanas dienas Vācijā; uz Austrāliju un Jaunzelandi — DM 11.— mēnesī

LATVIJAS ātrais abonements pa gaisa pastu darīs prieku saņēmējiem un palīdzēs vienot izkaisītos latviešus trimdā.

Gaisa pasta abonementu pasūtināms pie visiem mūsu pārstāvjiem Vācijā un tieši apgādā.

LCK APGĀDS LATVIJA
(13b) Grafenaschau/Obb.
DP Camp
US Zone, Germany.

LATVIJAS PĀRSTAVJI, ABONĒŠANAS UN SLUDINĀJUMU MAKSA ārzemēs

Abonēšanas maksa minēta par eksemplāru mēnesī, bet sludinājumu maksa par vienslejīgas nonpareilles iespiedumrindas aizņemamo telpu, par vienreizīgu 10 iespiedumr. un par vienreizīgu 5 iespiedumr sludinājumu.

ANGLIJĀ: galvenais pārstāvis un Anglijas abonentu kartotēkas vadītājs **A. Veinbergs**, 41, Carysfort Rd., London N. 16.
E. Andriņa, 37, Earls Court Rd., London W. 8.
E. Rirdans, 10, Winchester Rd., London N W. 3.
Abonem. £ —/6/—; slud. —/1/1; —/6/3; —/3/9.

ARGENTĪNĀ: Asociacion Letona en Argentina, Buenos Aires, Boedo 737.

ASV: galvenais pārstāvis un gaisa pasta abonentu kartotēkas vadītājs **P. E. Irbe**, 501, Brightwater Court, Brooklyn, 35, N. Y.
A. Blimanis, 509, 4th Street, S. E. Washington, D C.
M. Biukis, c/o Mr. Knoepfle, 624, Boehlke Str., Saginaw-Mich.
Ed. Dobelis, 503, 2nd Street, N W. Waverly, Iowa.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
J. Kājiņš, 600, Tremont St., Boston, Mass.
R. Krūkilitis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E Grand River Ave, East Lansing.
P. Lapsiņš, c/o O. C. Livingston, Union City, Ind.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church, Dalton, Minn.
A. Ozoliņa, 1635, N. Orchard Str., Chicago, Ill.
V. Puriņš, 1028, Fulton E., Grand Rapids, Mich
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton 7151 Enclid Rd. Cincinnati 27 Ohio, U. S. A.
J. Upesleja, 5322, W. Wisconsin Ave. Milwaukee 13, Wis.
Abonem. $ 1,—, pa gaisa pastu 2,— un 1,50; slud. 0,19; 1,04; 0,62.

AUSTRĀLIJĀ: galvenais pārstāvis un Austrālijas redakcijas un abonentu kartotēkas vadītājs **A. Šmits**, 21, Linden Avenue, Wendauree, Ballarat, Vic.
A. Strazdiņš, 64, St. John Street Windsor S. 1. Melbourne, Vict.
E. Liepiņš, Migrant Workers Hostel Wallgrove, Rooty Hill (Sydney), Hut F 12, N. S. W.
A. Priedītis, 32, St. Mary St., Camperdown (Sydney), N. S. W.
O. Strauts, P. O. Box 1569, G. P. O Adelaide, S. A.
A. Medenis, Migrants Centre, Staff. Bl. B. Bathurst, N. S. W.
L. Kukura, 24, Grenfell Str., Kent Town, S. A., Australia.
E. Meija, 256, St. Georges Terrace Perth, W. A.
A. Zariņš, Holding Camp Greta N. S. W.
Dž. Raudziņš, Accomm Centre Holding, via Northam, W. A.
Vilis Egīlte, Migrant Holding Centre C. J. C. Somers, Vic.
V. Buks, McIlwraith Str., Everton Park, Brisbane, Q.
G. Steinbergs, 620, St. Kilda Rd., Melbourne, S. C. 3., Vic.
J. Strautiņš, 12, Seventh Ave., Alberton, S. A.
Abonem. £ -/8/-, pa gaisa pasti £ 1/5/-; slud. -/14; -/7/3; -/4/5.

BEĻĢIJĀ: galvenais pārstāvis un Beļģijas abonentu kartotēkas vadītājs **K. Erkens**, 127. rue du Fleurus, Chatelet.
Latv. Sark. Kr. Beļģijā, 25, rue Jacques Jordaens, Bruxelles.
Abonem. B. fr 35; slud. 7; 36; 22

BRAZILIJA: pārstāvis un Brazilijas abonentu kartotēkas vadītājs **Z. Leimanis**, Sao-José dos Campos, L. C. B. Est. de Sao-Paulo.
Abonem. $ 1,—; slud. 0,19; 1,04; 0,62.

DĀNIJĀ: **A. Upīte**, Prags Boulevard 71, Kobenhavn.
V. Briedis, Postbox 312, Kobenhavn V
Abonem D. kr. 5,—; slud. 0,04; 5,20; 3,12.

DIENVIDAFRIKĀ: **E. Dancigers**, „Happy Acres", off Gordon Rd., Somerset West C. P., South Africa.
Abonem. $ 1,—; slud. 0,19; 1,04; 0,62.

FRANCIJĀ: **E. Baumane**, 56, rue Michal Foch, Lorient.
K. Birzniece, 31, rue de Seine. Paris 6-eme.
Abonem Fr. fr. 260; slud. 48; 270; 162

HOLANDĒ: **A. E. Pariss**, Herschelstraat 50, den Haag.
Abonem. H. fl. 3,—; slud. 0,56; 3,10; 1,86

JAUNZĒLANDĒ: **Vl. Auziņš**, 43, Averill Street, Shirley, Christchurch.
Abonem £ —/7/—, pa gaisa pastu, pasūtinot pie mūsu galvenā pārstāvja Austrālijā **A. Šmita** 1/3/—, pa gaisa pastu £ 1/5/—; slud. —/1/6; —/7/3; —/4/5

KANADĀ: **I. Batraks**, P. O. Box 1606 Sta. C, Toronto 3, Ont.
Brīvā Baiss, Canadian Latvian Newspaper, 1534. King St., W. Toronto, Ont.
H. Drupais, 10155. Waverley St., Montreal, P. Q.
A. Kaiņiņš, 240. Grace St., Toronto Ont.
Artūrs Ķivitis, Hurdman's Bridge. Box 164. Ottawa, Ont.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatn. 92 Morse St., Toronto 8. Ont.
Abonem $ 1.—. pa gaisa pastu 2,—; slud. 0.19; 1,04; 0.62

NORVĒĢIJĀ: **H. Dzelzkalns**, Jerpefaret 7, Voksenlia, Oslo.
Abonem N kr 5.50; slud. 1.03; 5.75; 3,45

SPĀNIJĀ: **Dž. Rimkeits**, Gran via 18. Bilbao.
Abonem. $ 1,—; slud 0.19; 1.04; 0,62.

VENECUELĀ: **J. Henkuzens**, Urb. Michelena „S" Nr. 14, Valencia,
Abonem Bs 3.55. pa gaisa pastu 10.05; slud 0.64; 3.48; 2.03

ZVIEDRIJĀ: **Latvju Vārds**, Postgiro 156582, Prenumerationkonto för Latvija, Box 15079. Stockholm 15.
Abonem. Zv kr 5,—; slud 0,68; 4,70; 2,80.

LCK apgāds LATVIJA

Pienākusi un dabūjama arī Vācijā mūsu apgāda pirmā ASV iespiestā grāmata

ALEKŠA KIVI ROMĀNS

Septiņi brāļi

Tas ir somu klasiskās literatūras meistardarbs, kas cieņīgi nostājas blakus tautas eposam Kalevala. Uz šiem diviem darbiem balstās visa vēlākā somu literatūra; tie ietekmējuši netikvien rakstniecību, bet arī somu mūziku un tēlotāju mākslu un veidojuši īpatnējo somu kultūru.

Varenā senatnes elpa, archaiskā daba, tautas bagātīgais humors, sulīgā valoda — lietas, kas savā vienkāršībā un skaidrībā ir Alekša Kivi romāna lieluma noslēpums.

Alekša Kivi ideāli iezīmē arī pašreizējo somu cīņu par savu tēvu zemi, tautu un kultūru, drosmīgo un neatlaidīgo cīņu pret pārspēku, ko Kivi izteic teikumā: „Ja tev ir ticības vairogs un gara šķēps, tad ej kaut ar velniem polku dancot."

Grāmata vienlīdz piemērota kā pieaugušiem, tā jaunatnei.
Grāmatai 310 lpp., un tā iespiesta uz laba papīra.
Cena: broš. DM 7.—; ies. DM 8.50.
Pieprasāma nometņu grāmatu galdos vai pēcmaksā tieši apgādam

GRĀMATU DRAUGS
DP Camp
(13b) Grafenaschau/Obb.

(29)

LATVIJA

Nr. 14 (456), 1951. g. 17. februārī

Nelietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta apioksne Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

ABONEMENTS VĀCIJĀ.
pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 4.— par eks mēnesī, pasūtinot kollektīvi (vairāk par 3 eks.) DM 3.50 mēn., uz ārzemēm DM 4,80 mēn., atsevišķa numura cena DM 0,50; uz ASV un Kanadu pa gaisa pastu DM 8,50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 11,—.

SLUDINĀJUMI VĀCIJĀ
maksā DM 0,90 par vienslej nonpareiles iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgo 10 iespiedumrindu sīud. DM 9,—; vienreiz 5 iespiedumr sīud. DM 3,— Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem. piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 50% atlaidi

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un temaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs, kā arī apgāds tieši

Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un turienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā

LCK APGADS LATVIJA
(13b) Grafenaschau/Obb.
DP Camp
US Zone, Germany.

Admirāla Kerneja nozīmīgais ceļojums Turcijā un Eiropas „vēdera" aizsardzība

Kamēr pasaule pievērsa uzmanību Eizenhauera apmeklējumam Eiropā, gandrīz nepamanīts palicis otra ASV ievērojama vīra ceļojums. Eiropā stacionēto amerikāņu jūras spēku virspavēlnieks admirālis Kernejs visā klusībā vēl turpina viesoties Vidusjūras valstu galvaspilsētās. Viņa informācijai vajadzēs papildināt Eizenhauera izlūku brauciena iegūtos materiālus, lai ASV gūtu pārskatu, kā vislabāk aizstāvams Eiropas „mīkstais vēders", t. i. kā Vidusjūras austrumdaļa iekļaujama Atlantijas aizsardzības sistēmā. Šajā mēnesī paredzētajās apspriedēs Maltā admirālim Kernejam būs izdeviba salidzināt savu pieredzi ar angļu Tuvo austrumu virspavēlnieka sēra Braiana Robertsona izlūkošanas materiāliem.

Iespējmais padomju trieciens cauri jūras šaurumiem vai cauri Bulgārijai, lai apdraudētu angļu un amerikāņu sakarus ar pasaules jūrām un atgrieztu tos no naftas avotiem Irānā un Irakā, ir pietiekami svarīgs faktors, lai to aplūkotu garākās apspriedēs. Jau ģeografiskais stāvoklis un daudzie līguma partneri, ar kuriem Balkānos un Vidusjūras telpā jāsastopas Atlantijas pakta ģenerāļiem, prasa militāri un politiski atbildīgu rīcību. Turklāt jālevēro dažādu tautu un valstu grupu pretēji ķibas — un savtīgās intereses. Lai atceramies kaut angļu-ēģiptiešu attiecibas. Tāpat nav nosakāms, kad pamiers starp Izraelas valsti un Arabu līgu pārvērtīsies par īstu mieru. Amerikāņu un angļu palīdzīgā roka, dzimstot Izraelas valstij, padziļinājusi arabu tautās jau tā pastāvošo neuzticību pret anglo sakšiem. Klāt vēl nāk arabu valstu iekšējais nespēks, savstarpējās nesaskaņas un militārā neorganizētība.

Visi minētie apstākļi sevišķi pastiprina Turcijas nozīmi Vidusjūras telpas aizsargāšanai. Turcijas militārie izdevumi sasniedz 40 proc. no valsts budžeta. Turki jau desmito gadu tura zem ieročiem 600.000 vīru, kas visi ir priekšzīmīgi apmācīti un apbruņoti. Turki labi iegaumējuši veco patiesību, ka draugi uzticās tikai tām tautām, kas pašas paļaujas uz saviem spēkiem. Turku karavīrs — zemnieka dēls ir siksts, izturīgs, turklāt, salidzinot ar rietumeiropieti, tā prasības ārkārtīgi minimālas. Savu karotāju labo vārdu turki spoži apliecinājuši arī Korejā, kur 4500 vīru lielā ekspedicijas vienība cīnījusies ar nepieredzētu varonību.

Tamdēļ nav brīnums, ka amerikāņi savos stratēģiskos plānos Turciju iekalkulējuši ļoti augsti. Vēl vairāk — lai izveidotu reģionālu aizstāvēšanās sistēmu, turku ģenerālštabs uzņēmīs sakarus ar Izraelas armijas vadību. Patlaban notiek turku-žīdu sarunas ko ievadīja Izraelas ģenerāļa Mošas Dajana viesošanās Ankarā. Šī politika pilnīgi saskan ar Izraelas ministru prezidenta Bengurjona nodomiem žīdu jaunās valsts likteni saistīt ar rietumiem, nevis paklaut Kremlim, kā to vēlas žīdu komūnisti, kam Izraelā gan nav lielā iespaida. Bengurionam nebija viegli turēties pretim Maskavas solījumiem un draudiem, kam sekoja žīdu izceļotāju aizturēšana Rumānijā un Polijā. Tagadējo žīdu valsts nostāju tomēr, liekas, nevarēs grozīt nekādi vilinājumi, žīdi, nokļuvuši uz savas zemes, ir tikpat sirdīgi nacionālisti, cik agrāk bija lieli internacionālisti.

Apzinot un saskaņojot Vidusjūras telpā spēkus, Turcijai arī Persijas jautājumā piekrīt godiga mākleŗa loma. Līdz šim Persijas nostāja bija ļoti šaudīga. Nākotne rādīs, vai Turcijai pietiks diplomātiskā takta un politisko līdzekļu, lai Persiju iesaistītu rietumu blokā. Amerikāņu kaiptāls vien nav spējis pārliecināt Teherānas valstsvīrus.

Grieķu-turku „aprēķina draudzībai", apzinoties kopīgas briesmas kas draud no Bulgārijas un Pad. savienības, tomēr jau vairākkārt vajadzējis pārvarēt jūtu kompleksus, jo grieķi vēl nav aizmirsuši savu sakāvi Mazāzijā. Abu valstu sadarbību gan arī cenšas nodrošināt angļu un amerikāņu draudzīgi mājieni. Daudz grutāk jau runāt par grieķu-jugoslavu draudzību. Jugoslavija, Grieķija un Turcija, līgumu saliedētas, varētu izveidot stipru aizsardzības līniju Vidusjūras telpā, tomēr attiecības starp Belgradi un Atēnām ļoti mainīgas. Tamdēļ pagaidām amerikāņieni, rūpējoties par drošību, visa uzmanība jāpievērš galvenokārt Turcijai. Šo uzmanību apliecina arī ASV aviācijas ministra Finletera brauciens uz Vidusjūru un Turciju, un 24 jaunu lidlauku būve Anatolijas augstienē.

Taču aizsardzības valnis, kas celts tikai no viena, kaut arī cieta akmeņa, ir pārāk apšaubāms, tamdēļ jādomā, ka tuvākā nākotnē Vidusjūras telpā notiks pastiprināta diplomātiska aktivitāte, kas savukārt izraisīs Kremļa pretsoļus. **P.**

Zviedrija uz manevriem iesauks 100.000 rekrūšu

Stokholma (al). — Sakarā ar plašajiem manevriem, ko zviedru militārā vadība grib sarīkot nākamā vasarā, jau pavasarī paredzēts iesaukt vairāk nekā 100.000 rekrūšu un zināmus rezervistu gada gājumus. Zviedrijas aizsardzības ministrijas pārstāvis paskaidrojis, ka zviedru militārā vadība ar šiem vasaras manevriem grib noskaidrot, kādi aizsardzības soļi būtu lietderīgāki īstas agresijas gadījumā no austrumiem.

Melniem briljantiem rotāta garnitūra un nerca kažoks

Stalina kāzu dāvana Irānas karaliskajam pārim

Teherāna (ll). — Svinīgi greznotās Teherānas Marmora pils Ziloņkaula zālē pirmdien pēc muhamedāņu rituāla salaulāja Persijas šachu Muhamedu Rezu Pachlevi ar 18 gadu veco skaistuli Soraju Isfandiari. Īsā ceremonijā, bez karaliskās ģimenes un līgavas piederīgajiem piedalījās tikai nedaudzi diplomātiskā korpusa locekļi. Pirms laulību līguma parakstīšanas šachs savai nākamajai valdniecei aplika ap roku zelta aproci, bet liecinieki, kuŗu vidū bija arī Aga Khans ar savu laulāto draudzeni, murminā-ja tradicionālo muhamedāņu „Mobarek Bad" (Tovi svētits).

Nakti pirms kāzām Irānas galvaspilsētā bija uzsnidzis sniegs, ko muhamedāņi uzskata par ļoti labu zīmi levērojot kritisko starptautisko stāvokli, šachs bija atteicies no tradicionāliem banketiem, ballēm un svinīgām [illegible]šanām un ar to ietaupītos līdzekļus atvēlējis labdarības pasākumiem.

Laulību priekšvakarā Reza Pachlevi pēdējo reizi apmeklēja savu līgavu tās vecāku mājās, bet pirmdienas priekšpusdienā jaunās valdnieces pūru pārveda uz karalisko pili 10 smagos koferos. Jau svētdien sāka pienākt ārzemju valstsgalvu kāzu dāvanas. Holande atsūtīja veselu lidmašīnas kravu ar tulpēm. Afganistanas cilšu vecākie karalisko pāri apveltījuši ar ļoti vērtīgiem tualetes galda piederumiem. Prezidents Trūmens atsūtījis lielisku kristalla šķīvi. Līdzīgu dāvanu savā laikā saņēma Anglijas princese Elizabete. Staļins, kas angļu troņmantinieces kāzas bija pilnīgi ignorējis, šachu apveltījis ar melniem briljantiem rotātu rakstāmgalda garnitūru, bet karalisko līgavu ar baltu nerca mēteli, kas maksā 150.000 dolaru.

Kāzu mielastā pirmdienas vakarā piedalījās 1636 personas. 136 izredzētiem bija gods sēdēt pie karaliskā pāŗa galda, kas bija veidots pakavveida formā. Abās pusēs līgavai bija jāatstāj vairākas vietas brīvas, lai Parīzes modes mākslinieka Kristiana Diora kāzu tērps varētu efektīgāk izcelties. Sudraba lamē tērpā iestrādāti 6000 dimantu, 20.000 baltu spalvu un 1,5 milj. vizuļu. Galda vidū pacēlās 1,5 m augsta torte, kas pilnīgi atgādināja princeses Elizabetes kāzu torti. Mielasta laikā labākie Persijas mūziķi gādāja par viesu izklaidēšanos. Galvaspilsēta Teherana līdz vēlai nakts stundai mirdzēja pasakainās iluminācijās un uguņošanā.

ASV apsveiktu Pacifika pakta nodibināšanu, saka Dalless

Manila (ld). — ASV valdibas ārpolitiskais padomnieks Dalless pirmdien apspriedās ar Filipīnu prezidentu Kvirino par Japānas miera līguma noteikumiem un Pacifika drošības jautājumiem. Otrdien Dalless devās tālāk uz Austrāliju un Jaunzēlandi, lai arī ar šo valstu galvām pārrunātu Pacifika problēmas. Preses konferencē Manilā Dalless pasvītroja, ka Sav. valstis ļoti apsveiktu priekšlikumus Pacifika pakta dibināšanai, kas būtu līdzīgs Atlantika paktam.

Nev York Times, pieskaŗoties Dallesa Tālo austrumu ceļojumam, apgalvo, ka tiklab Sav. valstis, kā Japāna nodarbinātas ar kollektīvās drošības problēmām Pacifika telpā, bet tās, tāpat kā Filipīnas, Austrālija un Jaunzēlande, pārliecinātas, ka Pacifika drošību nevar garantēt tikai ar Japānas un Sav. valstu savstarpēju vienošanos. Šīs telpas pretkomūnistiskajā frontē jālesaista arī lielākie Tālo austrumu nacionālie bruņotie spēki, kas pieder Čangkaišeka valdībai, domā laikraksts. Pret to gan iebildumus celšot laikam Indija un Burma, tādēļ galvenais Dallesa uzdevums panākt atsevišķo Pacifika valstu ciešāku saliedēšanos. Cik tas būs izdevies, to rādīs nākotne.

Sakarā ar Dallesa misiju, jāpiemin prezidenta Trūmena pirmdienas iesniegums kongresam, kuŗā ASV valsts galva prasa pilnvaras 2 milj. tonnu labības nosūtīšanai uz bada piemeklētiem Indijas apgabaliem.

Āzijas aizsardzības problēmām kādā runā Karači pieskārās arī Aga Khans, pirms došanās uz Irānas šacha kāzām. Kā zināms, Aga Khans nesen apceļojis Pakistanu, Indiju un Burmu. Pēc viņa domām, Vidējos austrumos un Dienvidaustrumāzijā būtu iespējams izveidot spēcīgu aizsprostu pret agresiju, ja vien šim mērķim atvēlētu līdzekļus, kas, salīdzinot ar Maršala plāna izdevumiem Eiropā, būtu pat niecīgi. Anglijai un ASV būtu jābūt pietiekami spēcīgām, lai spētu Vidējo austrumu un Dienvidaustrumāzijas valstis nodrošināt jau pašā sākumā pret agresiju. Solījumiem šīs valstis pēc okupācijas atbrīvot nebūtu nekādas nozīmes. „Ja Anglija un ASV laikā spēs kļūt pietiekami stipras, lai aizkavētu jaunu karu un to uzvarētu," izteicās Aga Khans, „tad esmu pārliecināts, ka minētās valstis nostātos rietumu pusē." Šai nolūkā būtu svarīgi, lai Anglija un ASV saskaņotu savu politiku Āzijā, apņemtos sargāt Āzijas zemju neatkarību un darītu visu iespējamo Āzijas saimnieciskai attīstībai.

„Es redzu nākam to dienu . . ."

Ņujorka (ala). — Sav. valstīm jānes visi iespējamie upuri, lai vissātrākā laikā mobilizētu savus spēkus, jo tām jābūt spējīgām atvairīt katru agresiju pret brīvām tautām Eiropā, Āzijā un Afrikā, paskaidroja Ņujorkas republikāņu gubernātors Djuijs pirmdien, Ābrama Linkolna 142. dzimšanas dienai veltītā runā Ņujorkā. ASV nekad nevarēs dzīvot savrūp komūnistiskajā pasaulē, pasvītroja Djuijs, tādēļ tām jāsūta pastiprinājumi savām karaspēka vienībām Vācijā, Austrijā un Triestā, un jādara tas tik ilgi, kamēr vien turpināsies Eiropas bruņošanās un kamēr vēl iespējams novērst jaunu karu. Arī Turcijas, Grieķijas, Spānijas, Jugoslavijas un nacionālās Ķīnas bruņotie spēki jāiesaista sabiedroto nāciju aizsardzības sistēmā.

„Es redzu nākam to dienu," turpināja Djuijs, „kad padomju vergi Čehoslovakijā, Polijā, Ungārijā un Bulgārijā, Rumānijā un Ķīnā, jā, pat Padomju savienībā, sekodami jauniem aicinājumiem, atbrīvosies no savām vergu važām. Kad pienāks šī diena, tad Kremlis vairs nedos diktātoriem nekādu patvērumu."

Komentējot šo Djuija runu, kas vērsta pret izolacionismu ASV, republikāņiem tuvu stāvošais New York Tribune starp citu raksta: „Djuijs savā runā attēloja acumirkļa nopietnību, bet parādīja arī skaidri motivētas iespējas, kā tam tikt pāri. Neviens nevarēja pārprast gubernātora vārdus, un ja vispār vārdi un idejas spēj ietekmēt cilvēkus, tad Sav. valstis smelsies šai runā jaunu drosmi, jaunu apņemšanos un gatavību nest jaunus upurus bruņošanās vajadzībām."

Amerikāņi izbūvēs jaunu okupācijas štābu Vācijā

Frankfurte (md). — Amerikāņu iestādes paziņojušas, ka šo mēnesi sāks izbūvēt jaunu amerikāņu okupācijas galveno štābu Vācijā. Tas atradīsies starp Bonnu un Bad Godesbergu, rietumos no Reinas un 120 km tālāk uz rietumiem nekā tagadējais augstā komisāra štābs Frankfurtē. Paredzēts izbūvēt veselu amerikāņu „pilsētiņu", ieskaitot dažādas sabiedriskas ēkas, iestāžu birojus un veikalu centru. Projekts izmaksāšot vairākus miljonus dolaru. Izdevumi negulsies uz vācu nodokļu maksātājiem. Pēc okupācijas beigām ēkas izmantošot amerikāņu diplomātiskai misijai Vācijā. Augstajam komisāram Mekklojam pārceloties uz jauno štābu, iespējama ģen. Eizenhauera Atlantika pakta armiju priekšējā štāba novietošanās Frankfurtē.

Slepens pakts par Kremļa palīdzību Ķīnai

Vašingtona (pd). — Ārlietu ministrija paskaidrojusi, ka tai trūkst oficiālas informācijas par jaunu slepenu paktu, ko it kā parakstījusi Pad. savienība un komūnistiskā Ķīna, un kas paredzot 300.000 padomju karaviru novietošanu Mandžūrijā. Par šādu paktu ziņoja pazistamais amerikāņu ievēdnieks Drju Pirsons. Pakts esot parakstīts Maskavā ap to laiku, kad ŪN apsprieda priekšlikumu par kara darbības pārtraukšanu Korejā. Saskaņā ar minēto līgumu, Kremlis esot apņēmies palīdzēt Maotsetungam apgādāt un apmācīt 10 jaunu ķiniešu diviziju. Divizijas sastādīšot pa pusei no japāņu kara gūstekņiem un mongoļiem. Bez tam Kremlis esot apņēmies piegādāt Ķīnai 100 turbolidmašīnu, apmācīt 1000 ķiniešu pilotu un 2000 izplētņu lēcēju, piegādāt ķiniešiem smagos ieročus, ieskaitot tankus un artilēriju, kā arī nodot atpakaļ Ķīnai 47 rūpnīcas, kuŗas krievi izvāca no Mandžūrijas 1945.—1946. g.

RIRDĀNA PADOMJU ANEKDOTI

(22)

Temps

Aizbrauc pie Kaļiņina uz Maskavu kolhozu vaditāji ar jautājumu: „Paskaidro, biedri Kaļiņin: Temps! Kas tas ir temps? Visās avizēs raksta par tempu. Cilvēki mums prasa, kas tas ir, bet mēs nezinām!"

Kaļiņins tos pieved pie loga: „Par piemēru, redziet, biedri, tur pa ielu brauc auto — pēc gada brauks desmit, vēlāk simts, pēc tam tūkstotis un miljons, — tas, lūk, biedri, ir temps!"

Atbraukuši mājās, tie sapulcina kolhozniekus un aicina tos cīnīties par tempu.

„Kas tas par tempu tāds ir?" — viņus tincina.

„Temps ir tas." — viņus pieved pie loga — „redziet, tur brauc lika rati, bet pēc gada brauks desmit, pēc desmit gadiem simts, vēlāk tūkstotis un miljons — vai saprotat, aitas galvas!"

DAŽOS VĀRDOS

Ģen. Eizenhauers devies ceļā no Vašingtonas pāri Ņujorkai uz Eiropu, lai uzņemtos savus pienākumus Parīzē kā Atlantika bruņoto spēku virspavēlnieks.

ASV diplomātu konference Istanbulā, kas sākās trešdien, ir trešā šāda veida sanāksme pēdējā mēnesi. Apspriedē, tāpat kā iepriekšējās, piedalās ASV diplomātiskie pārstāvji Tuvo un Vidējo Austrumu valstīs un tās vada ārlietu viceministrs Mekgijs, kas pirms tam apspriedās ar Turcijas ministru prezidentu un ārlietu ministru.

Nepalas karalis atgriezīsies ar ceavām abām sievām un lielo ģimeni galvaspilsētā Katmandā, ziņo Indijas ārlietu ministrija.

Tibetā Ķīnas komūnisti nav virzījušies tālāk par līniju, ko tie sasniedza pag. rudenī, teica Indijas ministru prezidents Nēru parlamenta runā.

Dienvidaustrumu Āzijas konferenci otrdien atklāja Ceilonas galvaspilsētā Kolombo. Tajā piedalās 8 Lielbritānijas impērijas valstu pārstāvji un vēl 8 citu nāciju delegāti. ASV pārstāvis D. Kenedijs paziņoja, ka ASV gatavas atbalstīt Āzijas tautas cīņā pret komūnismu tiklab militāri, kā arī saimnieciski.

Jaunas lavīnas Itaļu Alpos izraisījuši nelabvēlīgie laika apstākļi, prasot atkal 11 cilvēku dzīvības. Lavīnu briesmām pievienojies plūdu posts. Sveicē daudzus nogrieztos ciemus joprojām aprūpē ar lidmašīnu palīdzību.

Miera līgumu ar Japānu vēlas parakstīt Ķīnas un Pad. savienības tauta cik vien ātri iespējams, raksta komūnistiskās Ķīnas ārlietu ministrs Čuenlajs Maskavas Pravdā. Līgumam gan jābalstoties uz Potsdamas, Kairo un Jaltas nolīgumiem, piebilst Čuenlajs.

100 republikāņu tautas vietnieku nama locekļi parakstījuši rakstu, kuŗā aicina ASV valdību pārtraukt karu palīdzību Eiropai, kamēr Rietumeiropas valstis nebūs pierādījušas, ka tās gatavas uzņemties visas tās nastas, ko tām uzliek Eiropas aizsardzība un bruņoto spēku izveidošana.

1800 karavīru UN ricībā nodos Zviedrija, ar noteikumu, ka tos nesaistīs cīņās tropiskos, subtropiskos vai arktiskos apgabalos. Zviedru vienība komplektēsies no brīvprātīgajiem, un to dienesta laiks būs ierobežots ar 3 gadiem.

Eleonora Ruzvelte sarakstījusi romānu, kas drīzumā iznāks Ņujorkā. Grāmatas nosaukumu un problēmas, kas tajā risinātas, vēl pagaidām neizpauž.

12 lielāku prēriju un mežu ugunsgrēku šinīs dienās plosījās Austrālijas provincē Kvinslendā. Uguns iznīcinājusi daudzus tūkstošus hektaru augligas zemes.

Galanti bandīti ielauzušies kādā Kanadas nacionālās bankas nodaļā. Divi maskējušies laupītāji vispirms pēc kārtas noskūpstīja visas mašīnrakstītājas un tikai pēc tam pazuda ar bankas nodaļas kasi.

400 milj. franku smago tanku iegādei nākamos 5 gados paredzējusi izdot Šveice.

Itaļu „atombumba" — filmas Vulkano galvenās lomas tēlotāja Anna Maņani būs Orsona Velsa partnere jaunā sirreālistiskā filmā, kuŗas scenārijs veidots pēc Salvatores Dali noveles.

Jaunu kreisā spārna vācu strādnieku partiju, „neatkarīgu no austrumiem, rietumiem, Staļina un Tito", nolēmuši dibināt ap 100 bijušo vācu komūnistu un sociāldemokratu vaditāju slēgtā sanāksmē Ratingenā.

Vismaz 10 teikumu ķīniski obligāti jāiemācās katram 1. korpusa amerikāņu un britu karavīram Korejā. Piemēram, tau šang, tau šang nozīmē — padodies!

1 milj. vācu komjauniešu gatavojas plašiem sporta svētkiem Berlīnē augustā. Rietumberlines okupācijas iestādes rēķinās ar komūnistu mēģinājumu rikot sanāksmes laikā propagandas gājienu uz rietumu sektoriem.

Izraelas žīdu iedzīvotāju skaits maijā sasniegs 1,3 milj., triju gadu laikā divkāršojoties. Bez tam Izraelā dzīvo 120.000 muhamedāņu, 35.000 kristiešu un 15.000 Sīrijas druzu.

Ap 60 britu un amerikāņu karakuģu Vidusjūrā piedalījās lielākajos kopīgos miera laika manevros, kas notika pilnīgos kara laika apstākļos. Manevros piedalījās arī zemūdenes un lidmašīnas.

Trešie dvīņiši triju gadu laikā Mičiganas štātā piedzimuši 23 g. v. ītalietei, kas pēc kara apprecējusi amerikāni.

Atēnās sākusies prāva pret Krētas salas „Romeo" — Kostu Kefalojanisu, kas apsūdzēts par bruņotas bandas organizēšanu un savas līgavas Tasoulas Petrakogeorgijas nolaupīšanu, kuŗas dēļ Krētā savā laikā gandriz izcēlās pilsoņu karš. Tasoula patlaban gaida bērnu un prāvā nav klāt. Kostam un 5 citiem apsūdzētiem draud nāves sods vai mūža ieslodzījums.

Tito negaida . . .

(Turpinājums no 1. lpp.)

vismaz divkārt pārsniedz Parīzes mierlīgumā noteiktās robežas. Domā, ka Ungārijai un Rumānijai kopā ir zem ieročiem ap 350.000 vīru, apmēram tikpat daudz, cik varētu būt Polijai.

Rietumu novērotāji tomēr šīs armijas nevērtē par diezcik spējīgām ofensīvas vajadzībām. Karaviru morāle nav augsta; tie varbūt cīnītos sīvi, lai aizstāvētu savas mājas, bet uzbrukumā to nozīme būtu diezgan maza. Arī militārā apgāde nav vērtējama augstāk par „pietiekamu", jo liela daļa apbruņojuma ir novecojis padomju kara materiāls. Piemēram, poļu gaisa spēki pa lielākai daļai sastāv no krievu „Jakiem" un „Stormovikiem", dzenamiem ar propelleriem. Turklāt satelītu armijas vājinātas daudzās politiskās tirīšanās.

Tas bija trešais pamatojums rietumu diplomātu optimismam, bet ceturtais ir tas, ka šo pavasari vai vasaru sākts karš satelītiem būtu ļoti neizdevīgs ražas ziņā. Balkānu valstis pagājušā gadā cieta no sausuma, un tām ir ļoti mazi kartupeļu un labibas krājumi. Turpretim šogad ražas izredzes solās būt labas, kādēļ komūnistu vadoņi, ja Maskava tiem atļautu brīvu rīcību, vispirms gribētu likvidēt pārtikas racionēšanu un pazemināt pārtikas cenas, nekā ielaisties militārā avantūrā. Sādi saimnieciski soļi satelītu valdībām it sevišķi vēlami būtu tāpēc, ka vietām jūtama pretestība zemnieku vidū, kas neapmierināti ar cenu kontrolēm, kollektivizācijas spaidiem uc. Miers un laba raža 1951. gadā ievērojami palīdzētu satelītu valdībām nostiprināties.

Bez dzot, piektais iemesls, kādēļ amerikāņu diplomāti netic karam tuvākajos mēnešos, ir varbūt pats svarīgākais, kaut gan arī šeit novērojumus grūti vispārināt. Visumā gan vērojams, ka Austrumeiropas rūpniecība strādnieku neapmierinātības un saimniecisko iemeslu dēļ nav pietiekami stabila, lai kara gadījumā sacenstos ar rietumiem, un to komūnistu vadoņi labi zina.

Šlepens pakts par Kremļa palīdzību Ķīnai

Vašingtona (pd). — Ārlietu ministrija paskaidrojusi, ka tai trūkst oficiālas informācijas par jaunu slepenu paktu, ko it kā parakstījusi Pad. savienība un komūnistiskā Ķīna, un kas paredzot 300.000 padomju karaviru novietošanu Mandžūrijā. Par šādu paktu ziņoja pazistamais amerikāņu ievēdnieks Drjū Pirsons. Pakts esot parakstīts Maskavā ap to laiku, kad ŪN apsprieda priekšlikumu par kara darbības pārtraukšanu Korejā. Saskaņā ar minēto līgumu, Kremlis esot apņēmies palīdzēt Maotsetungam apgādāt un apmācīt 10 jaunu ķiniešu diviziju. Divizijas sastādīšot pa pusei no japāņu kara gūstekņiem un mongoļiem. Bez tam Kremlis esot apņēmies piegādāt Ķīnai 100 turbolidmašīnu, apmācīt 1000 ķiniešu pilotu un 2000 izplētņu lēcēju, piegādāt ķiniešiem smagos ieročus, ieskaitot tankus un artilēriju, kā arī nodot atpakaļ Ķīnai 47 rūpnīcas, kuŗas krievi izvāca no Mandžūrijas 1945.—1946. g.

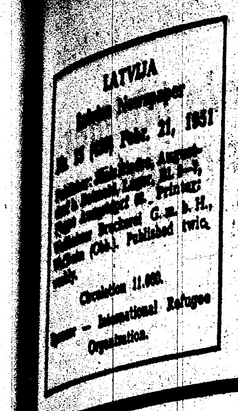

Staļins ievada pr
das „miera ofe

Asi uzbrukumi rietumi
neviena vārda par V

Maskava (eo). — Maskavas radio sestdien vi
Staļin valdnieka interviju, ko tas devis partijas
Staļin valdības galva vērsās ar nikniem uzbruk
Staļin pret Anglijas premjēru Etliju. Viņš izsak
Staļin pašreizējā situācijā karš nav nenovēršams".
Staļin teica „agresīviem spēkiem Amerikā, Lielbrit
Staļin valdnieku" un „reakcionārā noskaņojuma"
Staļin politiķiem par miera paktu, vispārējo atbrun
Staļin

Maskava (eo). — Izstrādājot sadar-
Staļin ar Aprīlenotajām nācijām, Krem-
Staļin izteicās, ka UN esot klu-
Staļin par blakus rotaļlietu jauna
Staļin ieročiju rokās. Apvienotās
Staļin valsts neesot pasaules organi-
Staļin bet amerikāņu iestādījums.

Austrumeiropas
tirdzinieki paraksta
„atbrīvošanas
deklarāciju"

Berlīne (md). — Pārstāvji no 10
Berlīne, kas tagad atrodas aiz dzelzs
Berlīne, Filadelfijā parakstīja dekla-
Berlīne par Centrālās un Austrumeiro-
Berlīne atbrīvošanu. Tas notika Iesā
Berlīne Neatkarības namā, kur
Berlīne vairāk parakstīja amerikāņu Ne-
Berlīne deklarāciju. Parakstot do-
Berlīne, daudzi no trimdinieku dip-
Berlīne mendēja. Viņi solījās cīnī-
Berlīne tautu tiesībām uz indivi-
Berlīne tālāk un par apvienotas fe-
Berlīne Eiropas radīšanu.

Berlīne darbkojumu palīdzēja no-
Berlīne Filadelfijā komiteja Brīvai
Berlīne Eiropas vidū bija monsiņ-
Berlīne Hēgs, spēkais ungāru nācio-
Berlīne prezidents un grupas
Berlīne. Viņi norādīja, ka Krem-
Berlīne tirannijas važās 120 mil-
Berlīne no Baltijas līdz Adrijas
Berlīne, bet reizē apvienojās šīs tautas
Berlīne pārliecībā, ko savā laikā iz-
Berlīne amerikāņu prezidents Linkolns:
Berlīne nevar ilgi dzīvot pa pusei
Berlīne strādā, pa pusei brīvībā." Ar
Berlīne Austrumeiropas trimdas
Berlīne reizē atzīmēja arī prezidenta
Berlīne dzimumdienu.

Korejas jautā
ka gadījumā,
britānija gat
ra piedāvāju
beigties ar p
sakāvi. UN
Ķīnu par ag
skatiem, esot
nas tautas r
ties. Turpreti
jušās Formoz
UN agresīvo
Amerikas val
kas apvienoju

Anglijas pr
jumu pag. pi
Pad. savienība
ja neesot at
seuca par „
šanu". Visa
savienība pēc
Tas noticis 3
gadā ievadītā
bilizācija nob
Etlijam būtu
nanču un sa
viņam vajadzī
kas realizē
plānus kā m
ūdens apšau
tik plaši
mus, never
aprunošanas
testājas vis
nu karu, pa
tors.

Staļina int
raisīja lielu in
kās aprindās
vispārēju vil
turīgie oficiāl
ka rietumu va
jumā ir vienis
tātoru, un prot
galvojumu, ka
(Turpin

Sa un atklāta nota N

Angļu valdība motivē rietumu ap

Londona (la). — Angļu valdība
Londona publicējusi neparasti asās no-
Londona tās, kas iesniegta Pad. savie-
Londona vietniekam Londonā. Labi in-
Londona apgabas norāda, ka notu bi-
Londona nolēmusi ieslēgt tikai nākošne-
Londona kā tādēļ Austrijas latvijas publicēšana
Londona tika pamudinājusi angļu
Londona tās tālītēju ie-
Londona.

Londona notā norādīti pārmetumi
Londona kā Austrumu valstis piekopjot agre-

sīvu politiku V
pati Pad. savie
mas nolīgumu,
rus spēkus pado
to no pārējā
savienība kavē
rakstīšanu ar A
tas vienošanos,
eiropas valstīs
nistu mazākum
Grieķijas komū
savu veto tā k
Čechoslovakijas
apvērsumu. Tā
stījusi Ķīnas un
nistu iebrukumu

Sie neizprovo
rādot brīvās pa
mūnistiskais ím
žojas tikai ar p
un sacelšanās o
ka tas gatavs sa
brutālu varu. A
ku etarptautiskā
vīgu neattaisnoja
tošanu UN un k
balstīšanu Eiropa
Pad. savienība k
saprašanos un r
ķis nav ļaut p
dalīties starptauti

Ievērojot šo a
bīgo politiku, kā
militāru spēku, r
šas spiestas sākt
sardzību. Tikai
Atlantika pakts, t
Vācijas apbruņoš
pasvītrots, ka A
projām ir gatava
lo problēmu risinā
nību, kas darītu i
abu valstu attieks

Pirmā savus ko
britānijas notu izt
zīmējot, to vienā

3.000 IRO vēstulu Vācijā dzīvojošiem bijušiem Vācijā

Minhene (pl). — IRO Vācijas ame-
Minhene ņiki izsūtījuši plašu vēstuļu
Minhene, kā informētu 47.000 privāti
Minhene izmantotos. Bavārijā,
Minhene Hessen-Pfālcenē un Hesenē par
Minhene to iespējām. Ievēro-
Minhene jot pastāvošo darba spēka trū-
Minhene kumu amerikāņu imigrācijas iestā-
Minhene des pieņemšanas ap 15.000
Minhene darba piedāvājumus un līgumu.
Minhene Kandidāti iesūtījuši gatavību uz-
Minhene ņemt vienlaicīgi arī vīrieti, precētu pāri
Minhene vai bērnu.

Minhene Imigrācijas iespējām IRO
Minhene vēlas informēt arī visus pri-
Minhene vātpersonas DP, kam līdz šim bija
Minhene grūtības izceļot. Piesūtāma-
Minhene jām vēstulēm tuvākajā IRO izceļo-
Minhene šanas uzaicinās 10 dienu
Minhene laikā. DP darīs uzmanīgus arī
Minhene par to, ka septembrī IRO izbeidz
Minhene darbību ar Šav. valstu DP iecelo-
Minhene šanu. Tā ir spēkā tikai līdz 30. jū-
Minhene nijam 1951. gadam, kas 10 dienu lai-
Minhene kā pēc šī termiņa saņemšanas nebūs re-
Minhene ģistrēts no IRO sarak-
Minhene stiem, un tā tie vairs zaudēs izceļoša-